

Fascination og Fordømmelse

Speciale af

Rasmus Tranegaard Andersen

Institut for Idræt og Biomekanik

Syddansk Universitet

Juli 2007

Vejleder: Professor Verner Møller

Medvejleder: Professor John Bale

Indhold

Indledning.....	4
Metode.....	6
Diskursteori og analyse.....	6
En indføring.....	6
Identiteter, gruppedannelser og hegemoni.....	9
Operationalisering.....	11
Kulturanalysen.....	12
Casestudiet.....	13
Analysernes materiale.....	14
Metateori og sandhedskriterium.....	14
Analysernes metateori.....	15
Hermeneutikken.....	18
Sammenfatning.....	18
(Cykel)Sportens fremkomst.....	19
(Cykel)sportens aner.....	19
Cykelsport og Frankrig.....	24
Cykelsport som underholdning.....	25
Cykelsporten og Tour de France.....	25
Delkonklusion.....	27
Diskursanalyse.....	29
WADA.....	31
UCI.....	36
Medierne.....	40
Kronologien.....	43
Diskurserne i 1990'erne.....	46
Myter og lidelse.....	46
Delkonklusion.....	49
Fascinationen.....	51
Cykelsportens attraktion.....	51
Myter og ritualer.....	51
Tour de France som myte og ritual.....	53
Helte.....	57

Via Dolorosa	60
Fordømmelsen.....	65
WADA og de lånte fjer	66
Den gode fjende	67
DNA-test – et sundt redskab	71
Kyllingen ud af hønsegården	73
Cykelsportens kontraktliggørelse	78
Casen Bjarne	80
Sportens væsen og ånd	83
Kunsten at være ren i en beskidt sport	85
Konklusion	88
Epilog	92
Litteraturliste.....	93
Opslagsværker	96
Rapporter.....	96
Websites	96
Avisartikler	97
TV-udsendelser.....	98
Video.....	98
Bilag 1	99

Indledning

Scenariet er 16. etape i Tour de France 2006 d. 19. juli. Cykelholdet Phonaks kaptajn Floyd Landis mister førertrøjen efter at være gået ned på etapen. Han fuldfører dog etapen men mister lidt over otte minutter til den nye mand i den gule trøje Oscar Pereiro Sio. Dagen efter sker følgende:

Hvad ingen troede muligt efter onsdagens 16. etape, udspillede sig i endnu et vanvittigt kapitel af årets Tour de France: Floyd Landis rejste sig efter sit kollaps og er med en etapesejr tilbage som favorit til at vinde løbet.

[Tour.tv2.dk]

Mediernes fascination udmønter sig i rene superlativer:

Dette er det bedste, mest vanvittige og generøse Tour de France, jeg har set siden 1996. Det er grænseløst godt. Hver dag. Rytterne har genfødt dette store cykelløb, i går med Floyd Landis som en Jesus på to hjul. Cykelmæssigt startede han Tourens sidste bjergetape som død. Men midt på etapen opdagede vi os som vidner til noget, man normalt ikke ser med sine øjne: En genopstandelse. Hvem er de?, har man lyst til at spørge i sin euforiske kåthed. For feltet er så godt og indeholder så stor og fascinerende kørelyst, at oplevelsesniveauet konstant banker mod den forundrede himmel. Hvad sker der dog?

[Fyens Stiftstidende 21 .07.06]

Dette er blot et lille udsnit af mediernes fremstilling af 16. og 17. etape af Tour de France 2006. Men til historien hører løbets efterspil:

"For os kan han ikke være Tour de France-vinder mere. Teknisk set kan vi ikke sige, at han har tabt titlen, men han har tilsmudset den gule trøje". Tour de France-direktør Christian Prudhomme er ikke just imponeret over, at lørdagens B-prøve har fastslået, at Floyd Landis var dopet under Touren. "Vi har en meget stærk vilje til at bekæmpe doping og den vil blive anvendt om muligt endnu mere end tidligere", siger en tydeligt oprevet Prudhomme som reaktion på Tour-vinderens positive dopingprøve.¹

[tour.tv2.dk]

Det, der stiller sig som et kors for tanken, er, at de mediebragte historier, den ene dag begræder *faldet* næste dag hylder *genopstandelsen* for til sidst at eksekvere *dommen*. Der synes at være en vekslen mellem fascination og fordømmelse i cykelsportens repræsentation i medierne. Specialet har afsæt i en undren over, iscenesættelsen af både det beundringsværdige og fordømmelsen.

¹ Floyd Landis' A- og B-prøver viste begge et positivt resultat for testosteron og et sløringsstof.

Ofte har akademiske undersøgelser af cykelsporten været funderet i spørgsmålet omkring doping og brugen heraf². Dernæst har den mere gængse litteratur været af journalistisk og hagiografisk karakter³. Men hvordan kan man forstå de kulturelle fænomener cykelsporten og Tour de France i lyset af både dopingproblematikken og den åbenlyse begejstring for sporten?

Tour de France er et kulturelt fænomen. Et kulturmøde hvor forskellige interesser og forventninger mødes. Analysen af fænomenet inddrager derfor både iscenesætterne, udøverne og tilskuerne i *kulturmødet*. Beskrivelsen af dette kulturmøde kan således danne baggrund for fortolkningen af kulturen. Denne undersøgelse af cykelsporten og Tour de France er således udført i en sociologisk optik.

Undersøgelsen er funderet i en række analytiske greb. Først og fremmest undersøges den diskursive praksis, altså hvordan cykelsporten italesættes af centrale aktører. Dernæst trækkes de centrale temaer ud af diskursanalysen for at fremskrive hvilken *betydning og mening*, de har.

På baggrund af min undren er specialets problemformulering: Hvori ligger fascinationskraften for det kulturelle fænomen Tour de France og cykelsporten? Hvilke parametre er medvirkende til fordømmelsen? Og hvordan kommer denne kamp til udtryk og hvilke konsekvenser bringer den? Specialets analyser udspringer af følgende **hypotese**: Der eksisterer et misforhold mellem samfundets afstandtagen til cykelsportens dopingbrug og fascinationen for Tour de France samt sporten generelt.

² Her refereres til blandt andre Christiansen [2005], Hoberman [2001], Houlihan [1999], Waddington [2000] og Verner Møller [1999]. Dog skal det fremhæves, at deres arbejde har haft andre overordnede præmisser og motiver end dette speciale.

³ Som fx Joakim Jakobsens "Le Tour" [2004], Jørgen Leths "Den gule trøje i de høje bjerge" [1996] og Ib Skovgaard "Lige ud ad landevejen" [1991].

Metode

Diskursteori og analyse

Specialets anvendelse af diskursanalyse er hovedsagligt funderet i Laclau og Mouffes diskursteori. Diskursteorien tilbyder, som de fremsætter den, i sig selv ingen konkrete redskaber til, hvordan analysen kan gennemføres. Dette medfører at specialets diskursanalyse er funderet i og inspireret af flere tilgange, men med diskursteorien (Laclau & Mouffes) som teoretisk udgangspunkt⁴.

En indføring

Hvad begreberne diskursanalyse og diskursteori egentlig sigter til er bredt debatteret. Der synes at være enighed om en forbindelse til sprogvidenskab og betydningsdannelse. I Laclau og Mouffes optik omhandler diskursteorien sprogets betydningsbærende rolle i politiske konflikter og samfundsmæssige dominansforhold. Det teoretiske udgangspunkt korresponderer med den strukturelle lingvist Ferdinand de Saussures (1857-1913) tese om, at sproget bør opfattes som et system af arbitrære relationer mellem begreber og sociale objekter. De sproglige og verbale tegn reflekterer derfor ikke kategorisk de objekter, som de betegner [Frølund Thomsen 2000: p. 179ff]⁵. Teorien har to vigtige antagelser:

- Sprogets rolle er central, da det er i stand til at give den sociale virkelighed betydninger. Den sproglige fastlæggelse af betydning involverer klare og ofte værdiladede valg. Og et sprog fremstår således aldrig neutralt
- Sproget er centralt på erkendelsesanalytisk plan. Kun gennem sprogets akkumulative begrebsliggørelse kan erkendelse og forståelse af den sociale verden opnås. De sproglige begrebsfastlæggelser kan indeholde en grad af vilkårlighed. Sproget er funderet i en social konvention med regler og normer.

Diskursteorien tager udgangspunkt i den poststrukturalistiske pointe, at diskurs konstruerer den sociale verden i betydning, og at betydning aldrig kan fastlåses på grund af sprogets ustabilitet. En diskurs er derfor aldrig en lukket enhed, den reartikulerer sig konstant i forhold til andre diskurser. Denne forholden sig til andre diskurser afspejler det centrale begreb: *den diskursive kamp*.

⁴ De øvrige tilgange er: Faircloughs kritiske diskursanalyse, Kosellecks begrebshistorie, diskurspsykologien samt Foucaults diskursanalyse.

⁵ Dette spor føres desuden videre i den moderne semiotik af bl.a. J. Derrida (1930-2004) samt R. Barthes (1915-1980).

Diskursteori interesserer sig for de processer, der skaber, stabiliserer og forandrer den diskursive kontekst for vores tale, tanker og handlinger. Argumentet er, at denne kontekst er kontingent og under stadig forandring, da forskellige kræfter hele tiden forsøger at genforhandle og omfortolke det diskursive felt. Hvad enten der er tale om åbenlyse antagonistiske konflikter eller forsøg på at stabilisere en diskursiv kontekst, omhandler det politik, der involverer udøvelse af magt. Diskurser er et resultat af konstruktionsprocesser, hvor betydningselementer enten knyttes sammen eller løsrives fra hinanden. Sådanne processer benævnes nogle gange 'politik' eller 'hegemonisk artikulation', andre gange 'magtstrategi' eller 'italesættelse', og nogle gange slet og ret 'forskelsætning'. I denne tilgang er sproget udover at være informerende også formerende. I afgrænsningen af det diskursive system er der forskellige måder at tematisere grænsedragning på, men alle retninger er enige om, at diskursers grænser ikke er en uproblematisk størrelse. Inden for Laclau og Mouffes diskursteori formuleres forholdet på den måde, at en diskurs etablerer sine grænser og får sin relative enhed i forhold til en truende *andethed*, som er ekskluderet fra diskursen, men som samtidig er til stede i diskursen som en destabiliserende faktor, der hindrer lukningen af systemet af betydningselementer, dvs. diskursen.

Laclau & Mouffes diskursteori er som nævnt - en teori. De giver ikke selv en beskrivelse af, hvordan diskurser kan fremanalyses. En oversættelse og forklaring af teoriens begreber er derfor nødvendig.

Spørgsmålet om diskursteoriens ontologi er centralt. Laclau & Mouffes diskursteori er udformet med en ontologi⁶. Diskursteorien er konstruktivistisk og som følge heraf omvendes forholdet mellem epistemologi og ontologi. Som Allan Dreyer Hansen anskueliggør det:

Ontologien forsvinder ikke, men epistemologien kan siges at have forrang. At al viden er diskursivt medieret, er et epistemologisk udsagn, og det generaliseres til ontologisk status: Alt er diskursivt konstrueret.

[Hansen 2003; p.230]

Diskursteoriens ontologiske niveau er hvad Laclau og Mouffe kalder "*The field of discursivity*" [Laclau & Mouffe 2002; p.61]. Diskursiviteten er ikke forudbestemte diskurser der enkeltvis står ved siden af hinanden. Det er en *masse af mening*. Diskursteorien sætter et metaforisk billede op af

⁶ I modsætning til hvad Niels Åkerstrøm Andersen gør i hans tilgang. Ifølge Åkerstrøm er ontologien tom [Åkerstrøm Andersen 1999; p.14]. Det vil sige, at et objekts tilstedeværelse først kan erkendes såfremt, det bliver italesat.

at man kan sætte nåle eller knudepunkter (*nodalpunkter*)⁷ i denne masse for i et øjeblik, at kunne fikserer betydninger og mening [Laclau & Mouffe 2002, p. 62]. Denne fikserede mening betegnes en diskurs. Disse knudepunkter (i analysen kaldet nodalpunkter), der fikserer betydning og mening, skal forstås som værende symbolske fortætninger, der præciseres af andre begreber og symboler⁸. Men hvordan identificeres nodalpunkter og diskurser? En måde at åbne diskursteorien og operationalisere begreberne er desuden at identificere pluraliteten. Det vil sige, undersøge forskellige perspektiver der er på et givet fænomen. Pointen er, at ethvert givet forhold kan reartikuleres og få ændret sin betydning [Hansen 2004; p.411]. Konsekvensen kan være, at man meningsdanner på et flygtigt forhold. Det vil sige, at der er fare for at sammenknytningen af elementer ikke giver mening efter man har givet slip på diskursanalysen. Laclau & Mouffe tilsidesætter ikke tanken om at diskurser er kontingente, men pointerer at diskurser i det sociale har en træghed i forhold til forandring. Derfor ændres diskurser ikke over én dag - de forandres over en længere periode.

En tilgang til at finde nodalpunkter er at lede efter ”flydende betegne”, dvs. søge begreber der benyttes af flere aktører men i forskellig betydning. Disse forskellige tilføjelser af begrebers betydning kaldes artikulationer. Diskurs skal forstås som en kontinuerlig fikseringsproces, der finder sted gennem artikulation i et felt af diskursivitet. Laclau og Mouffe betegner denne konstitution i ”*Hegemony and Socialist Strategy*”:

Any discourse is constituted as an attempt to dominate the field of discursivity, to arrest the flow of differences, to construct a centre.

[1985; p.112]

Diskurser kan med andre ord skabe et center af mening, hvori forskelle fikseres for et øjeblik, men uden at strukturen lukker om sig selv. Et eksempel herpå er sundhedsbegrebet. I en naturvidenskabelig diskurs (fx medicinsk funderet) har sundhed ofte været knyttet til lægdom og dermed fraværet af sygdom. Sundhed er således artikuleret som værende en modsætning til sygdom og sat i forbindelse med det at være rask. Ifølge WHO kan sundhed forstås som: ” *en tilstand af*

⁷ Selve begrebet nodalpunktet er inspireret af Lacans term *point de capiton* og er på dansk oftest oversat til forankringspunkter eller simplest nodalpunkter [Åkerstrøm p.91].

⁸ Dette knytter sig til begrebet *artikulation*.

fysisk, psykisk og socialt velvære, og ikke kun fravær af sygdom og svaghed” [www.who.int]⁹. En tilstand der næppe er mulig og dermed blot ønskværdig. De to diskurser sammenknytter vidt forskellige elementer til det at være sund. Den ene diskurs fordrer et objektivt billede af hvordan man er sund, mens den anden plæderer for at sundhed også er et subjektivt forhold. De to tilgange til sundhed har sociale konsekvenser, det være sig politisk, økonomisk eller videnskabeligt. Essensen er at hver diskurs forsøger at skabe et center (her udmøntet i definitionerne af sundhed) og der opstår en kamp om den rette begrebsliggørelse ved at værdilade begrebet og knytte det til andre. Denne proces er kontinuerlig. Det vil sige, at diskurser er åbne for reartikuleringer. Begrebet artikulation defineres af Laclau & Mouffe som:

En sammenkædning af forskellige elementer, hvorved disse elementer modificeres.

[Laclau & Mouffe 2002; p. 52]

Det betyder, at man kan artikulere objekter og begreber forskelligt. Velfærdsstaten artikuleres fx forskelligt afhængig af, om du er socialdemokrat eller konservativ. Den ovenstående definition skildrer, at elementer er udgjort af en kerne af nødvendighed (objekt) med en omkreds af tilfældighed (kontingens). Dette betyder, at objektets betydning og mening kan modificeres i og med, at det kan knyttes til andre elementer. Her er den semiotiske inspiration tydelig, da der advokeres for, at et objekts indhold ikke nødvendigvis er tilsvarende dets udtryk. Artikulationer gør sig gældende for både objekter, begreber og identiteter [Laclau & Mouffe 2002; p.64]. Et af analysens mål er i den forbindelse, at undersøge hvilke artikuleringer og reartikuleringer, der benyttes i italesættelsen af cykelsporten. Og derudfra, at synliggøre hvilken betydning og mening perspektivet har.

Identiteter, gruppedannelser og hegemoni

Begrebet interpellation har en central position i diskursteorien. Althusser angav interpellation som betegnelsen for den proces hvor sproget eller rettere diskurser konstruerer en social position for individet og grupper. Laclau og Mouffe betegner det således:

Subjekter er det samme som subjektpositioner i en diskursiv struktur.

[Laclau & Mouffe, 1985; p.115]

⁹ Oversat efter: “a state of complete physical, mental, and social well-being and not merely the absence of disease, or infirmity” [www.who.int/en].

Aktører - hvad enten det er individer eller grupper – tildeles således subjektpositioner afsat af diskursive praksisser. I diskursiviteten tildeles subjekter (subjekt)positioner og som aktør tildeler man (subjekt)positioner. Identitet er altså en social forhandling. I Laclau og Mouffes teori er der ikke samme determinisme i begrebet som hos Althusser, der skildrer sociale relationer som determineret af økonomien. Diskurser er dog med til at give individer handlingsanvisninger, og identiteter bliver således noget man tildeles, påtager sig eller forhandler i diskursive processer. Gruppedannelser sker ved hjælp af antagonismer. Antagonismer baserer sig på et symbolsk sprog, hvor forskelle fjernes. Igennem en sådan sproglig forenklingstaktik, hvor stærke negative symboler anvendes, tilsidesættes individuelle forskelle i udgruppen [Frølund Thomsen 2000; p.193].

Analysen søger således efter antagonistiske udsagn og italesættelser med henblik på, at afdække hvordan folk kategoriseres, og hvordan dette påvirker deres handlemuligheder.

Det særegne for Laclau og Mouffes diskursteori er deres fremhævelse af hegemoni begrebet. Formålet er at afdække samfundets overordnede hegemoniske relationer, transformationer og betingelser herfor. En hegemonisk proces kræver en række sidestillede bestræbelser: 1) skabelsen af et nyt ideologisk sprog; 2) tilvejebringelse af en ny virkelighedsopfattelse; 3) mobilisering af støtte for den nye virkelighedsopfattelse, samt; 4) skabelsen af politiske antagonismer, således at oppositionelle grupper defineres som illegitime [Laclau & Mouffe 1985; p.176]. Disse bestræbelser munder ud i, at hegemoni er et magtstrategisk ærinde. Selve udøvelsen henstår i særdeleshed på såvel dominans som undertrykkelse. Den hegemoniske proces involverer således både en samling af grupper og en udpegning af *udgrupper*. Forholdet mellem udgrupper og indgrupper er som før antydnet antagonistisk. Det betyder at gruppedannelsen styrkes, når man har en udenforstående gruppe at strides med. Det er et ”os” versus ”dem”, det være sig ”vi frelste og de ikke-frelste” eller ”vi moralske og de skrupelløse”¹⁰. Man kan endda tale om at indgruppens solidaritet er proportional med udgruppe antagonisme [Sjølund 1985; p.45]. Konsekvensen er at udgruppen bliver en slags syndebuk, som tillægges alt ondt som overgår en selv.

¹⁰ Dette relaterer sig til Luhmanns begreber *inklusion, eksklusion og marginalisering*. I den Luhmann'ske konception omtales marginaliseringen som en proces, der implicerer en differentiering af roller og positioner i systemet [Mortensen 2000: p. 126]. Luhmann ser inklusion som en form for indre side og eksklusion som den ydre. Dette betyder, at man kun meningsfuldt kan beskrive inklusion, når der findes eksklusion [Luhmann 2002: p. 123]. Begrebsparret inklusion/eksklusion beskriver og relaterer sig overordnet set til den måde, *hvorpå mennesker bliver behandlet som personer* [Luhmann 2002: p. 124].

Operationalisering

I dette afsnit vil jeg kort redegøre for, hvordan jeg gør brug af Laclau & Mouffes diskursteori i analysen af empirien, dvs. hvordan jeg har valgt at operationalisere deres begreber, herunder hvordan de enkelte begreber benyttes i relation til hinanden. Som tidligere nævnt er diskursteorien en teori, hvilket betyder at den ikke uden videre kan anvendes på empiri med henblik på en diskursanalyse. Dog er der i tolkninger af deres værker givet talrige eksempler på hans brug af forskellige begreber til belysning af, hvad de bidrager til i forståelsen af en given diskurs [Andersen 2003; Jørgensen & Philips; Frølund Thomsen 2000; Hansen 2004; Howarth 2005].

Det centrale i diskursanalysen er at udforske udsagn, og særligt at undersøge hvordan objekter, subjektpositioner, begrebsnetværk i form af artikulationer, nodalpunkter og ækvivaleringer konstituerer diskurserne om cykelsporten. Med udgangspunkt i problemformuleringen vil jeg kaste mit blik på hvordan diskurserne repræsenterer aktørernes forhold til cykelsporten og hvordan denne tillægges værdier. Følgelig undersøges de magtrelationer, som betinger og determinerer subjekters mulighedsrum (subjektpositioner) indenfor diskursen, dvs. en analyse af hegemonien, der formes af og former diskurserne vedrørende cykelsporten.

Det væsentlige i diskursanalysen er de forskellige begreber Laclau & Mouffe bruger til at beskrive diskurser; hvordan et givent objekt bliver dannet på baggrund af forskellige italesættelser og konstitueret som objekt i kraft af dets relationer til andre objekter. I form af begreberne: artikulationer, flydende betegnelser, subjektpositioner og antagonismer opstår der relationer. Og det er igennem forståelsen af disse relationer at jeg kan beskrive diskursen, hvori objektet opstår. Et centralt begreb i operationaliseringen af diskursteorien er: diskursorden.

For at sætte rammerne for en diskursanalyse installeres en diskursorden. Laclau & Mouffe benytter i deres teori ikke et diskursordens begreb, hvilket i en analyse kan munde ud i svage skel mellem hvad der er og hvad der ikke er interessant at undersøge. Begrebet diskursorden stammer fra Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse og kan med fordel bruges i analysen som en afgrænsning af kilder og materiale. Selve begrebet diskursorden betegner de diskurser der dækker det samme felt, som de konkurrerer om at give betydning til. Fairclough definerer i ”*Discourse and social change*” diskursorden, som værende en kompliceret og modsætningsfuld konfiguration af diskurser inden for de samme sociale områder eller institutioner [Fairclough 1992; p.219].

Diskursordenen betegner altså en gruppe af ulige diskurser, der i et socialt rum konkurrerer om at indholdsudfylde dette på hver deres måde. Da diskurser ikke kun er tekst og tale er det værd at undersøge om, en diskursorden har en materiel eller institutionel forankring [Jørgensen & Philips

1999; p.147]¹¹. Dernæst overvejes det om, der er andre diskurser, der har indflydelse? Såsom sundhedsdiskurser, juridisk eller moralsk funderet diskurser. Analysen skal derfor tage stilling til hvad der er kamp om indenfor feltet og hvad der tages for givet? Ikke alle har lige muligheder og adgang til diskurser. Eksperter i TV-avisen har ”sandheder” og almindelige mennesker har ”meninger”. Det vil sige, at udsagn tillægges forskellig vægt i forskellige sociale fora. Materiale valg er således en afgørende faktor for repræsentativitet¹².

Kulturanalysen

Følgende afsnit viser hvordan diskursanalysens nodalpunkter og centrale begreber er anvendt i en mere bred kulturanalyse. Dette inkluderer hvordan kulturanalysen anvendes og hvad den er udgjort af.

Undersøgelsen af de kulturelle fænomener Tour de France og cykelsporten, søger at gøre det selvfølgelig i fænomenerne uselvfølgeligt. Dette implicerer, at undre sig overfor underforståede grundlæggende antagelser og de automatiserede rutiners præg af at være strukturelt bestemt, nedarvede eller bestandige. Fænomenerne trækkes ud af deres vanlige forståelse og sammenhæng for derigennem at anskues ud fra nye vinkler. Verner Møller anviser i *Sundhed og Idræt* [1999] hvordan vi er underlagt en givethedsstruktur:

Den (givethedsstrukturen) betyder i realiteten, at vi ikke altid behøver at spekulere over en række (sag)forhold og (livs)situationer, men at vores holdninger til disse er selvfølgelige.

Når blikket rettes mod kulturelle fænomener, er selvføleligheden indlejret i blikket og der foregår en økonomisering af tanker. Givethedsstrukturen foranlediger en blindhed overfor det selvfølgelige. Ulempen er at strukturen determinerer ens grundlæggende opfattelse af tingene og orientering i verden. I denne kulturanalytiske tilgang gælder for så vidt at gøre sin egen position eksplicit og overvinde de fordomme, givethedsstrukturerne bringer med sig.

Christian Jantzen har meget lig Verner Møllers tilgang beskrevet kulturanalyse som en tekstanalytisk tilgang til enkeltfænomener, som analytikerens er samtidig med [Jantzen Ph.d resume]¹³. Det enkeltfænomen Jantzen beskriver, er et artefakt eller en handlemåde, som er bærer af en bestemt og måske særegen kulturel betydning. Til forskel fra etnografen er analytikerens i

¹¹ Det kan være diskursordner fra andre dele af samfundet som: universitetet, sygehusvæsenet eller erhvervslivet.

¹² Mere herom i afsnittet: Analysernes materiale.

¹³ <http://www.kommunikation.aau.dk/ansatte/cj/phd-resume.htm>

kulturanalysen i udgangspunktet en del af den tid eller det rum, som enkeltfænomenet findes i. Hvad fænomenet er bærer af, kan analytikerens således på forhånd være fortrolig med¹⁴. Analysens praksis stiller spørgsmålstejn ved det selvfølgelige. Dette gøres for at undres overfor underforståede antagelsers og automatiserede rutiners præg af at være strukturelt determineret, naturgivne, uforanderlige eller nedarvede.

Kulturanalysen spørger derfor til, *hvem* der mødes: hvem er deltagerne/aktørerne. *Hvornår, hvor og hvor ofte* de mødes: tid og rum. *Hvad* de har med til mødet: aktørernes forudsætninger og forventninger. *Hvad* de får ud af mødet: konsekvenserne af mødet. *Hvordan og hvorledes* de bærer sig ad, mens de mødes: opførslen, fremgangsmåden, handlingerne [Jantzen 2002; p.2]¹⁵.

Kongevejen til forståelse af fænomenet går altså gennem beskrivelsen af dette.

For begge tilgange, V. Møllers og C. Jantzens, gælder det om at eksplicite eller bevidstgøre forforståelsen. Forforståelse er hos H.G. Gadamer [1900-2002] noget man skal blive bevidst om i mødet med teksten¹⁶. Teksten fordrer, at man bliver bevidst om sin nutidige væren i verden.

Analyseobjektet (teksten) skal give mening og forstås i den tid man har nu, og ikke ud fra tidligere tiders horisont. Ens egen horisont og tekstens horisont smelter sammen i nuet, og dermed i ens nutidige væren i verden¹⁷. En konsekvens er at forforståelsen (den generelle forståelse) påvirker den lokale forståelse og vice versa – en bevægelse mellem del og helhed¹⁸.

Casestudiet

Specialets empiri udgøres af som tidligere nævnt konkrete tekster, artikler og videoer om cykelsporten og TdF. Det medfører, at enkelte begivenheder bliver genstand for analyse og fortolkning for samlet set at kunne perspektivere og konkludere. Metodologisk er der dog et problem ved at generalisere eller antyde en summation på baggrund af enkelte begivenheder. Men som Bent Flyvbjerg skriver i ”Rationalitet og Magt” [1991; p.165f]:

Man kan ofte med fordel generalisere på grundlag af en enkelt case, og casestudiet kan udmærket bidrage til videnskabelig udvikling via generalisering som supplement eller alternativ til andre metoder.

¹⁴ Jvf. Den filosofiske hermeneutiks præmis om at en tekst fortolkes i relation til analytikerens kontekst.

¹⁵ www.kommunikation.aau.dk

¹⁶ Definition af forforståelse: ”den forudgående forståelse, som leder udlægningen af meningen med en tekst eller noget meningsfuldt” [Lübcke 1996; p.132].

¹⁷ På grundlag af hermeneutikkens forståelsesstadier (1. Forståelse 2. Udlægning/fortolkning 3. anvendelse) [Føllesdal e.a. 1999; p.94f].

¹⁸ Mere herom i afsnittet Metateori og sandhedskriterium.

Casestudiet fungerer i dette speciale som alternativ til andre metoder. Via diskursanalysens centrale temaer anvendes casestudier der bidrager med forståelser af den kulturelle praksis' meninger og betydninger. Analysen går derfor i dybden for at forstå helheden. Formålet med kulturstudiet er således ikke specifikt at generalisere. Der er ikke tale om induktion ud fra et stort materiale og aksiomet er i flere tilfælde *det specifikkes generalitet* [Kristiansen & Bloch-Poulsen 1999; p.51]¹⁹. Dette er casestudiets udsigelseskraft.

Analysernes materiale

Der er indsamlet naturligt forekommende materiale – avisartikler og ledere, dokumentarfilm, akademiske afhandlinger og bøger, dokumentar bøger, biografier, tv-udsendelser og nyheder samt skønlitterære bøger. Der er en umiddelbar fordel i denne form, da jeg ikke fra start påvirker materialet²⁰. Dernæst får jeg en variation og bredde i analysen. Ved at benytte forskelligt materiale vil der uvilkårligt opstå intertekstuelle kæder og dermed baggrund for en bred forståelse og udlægning af analyseobjektet. I forarbejdet til dette speciale har jeg lavet et "virtuelt feltarbejde" ved at gennemse flere videoer om TdF og cykelsporten²¹. Denne research er af essentiel betydning for opgavens tilblivelse, da videoerne fungerer som en baggrundsviden og empirisk forståelsesramme.

Metateori og sandhedskriterium

Som metodeafsnittet indtil nu har vist, befinder opgaven sig indenfor den humanistiske og samfundsvidenskabelige idrætsteori. Dette speciales analyser er ikke spændt op på en bestemt teoretisk skole, men arbejder eklektisk. Fordelen og styrken ved at arbejde eklektisk og pragmatisk med forskellige teorier er, at problemstillingen bliver belyst fra forskellige vinkler. Med andre ord kan jeg ved at anskue fænomener fra forskellige vinkler opnå et nuanceret billede. Desuden opstår der en frihed i forhold til praksis, og jeg kan benytte det der virker. Det vil sige, at jeg har en pragmatisk brug af teorier, metoder og analysestrategier ud fra, hvad der vurderes som bedst i den givne sammenhæng. Ulempen og svagheden ved denne tilgang er at brugen af tilgange kan give begrebsforvirring. Dernæst er det en svaghed hvis dele af metoderne støder sammen. Derfor er det nødvendigt at fremhæve metodernes grundpræmisser og placere dem i forhold til hinanden. Men

¹⁹ Mere herom i afsnittet Metateori og sandhedskriterium.

²⁰ Som i fx interviews, feltobservationer eller aktionsforskning.

²¹ Videoer: "Tour de France 2003 - Armstrong joins the greats" [2003], "Le Tour de France – The official history 1903-2003" [2003], "Tour de France 1996- The end of a dream" [1996], "Overcoming" [2005] og DR2's temalørdag om TdF [2003].

ved ikke at lade analyserne gå i én bestemt paradigmatisk retning, åbnes der op for en alsidig tolkning og forståelse. Analyserne (for)følger flere teoretiske retninger med den forudsætning, at de kan bidrage til en samlet forståelse. Jeg vil undervejs i dette afsnit skitsere fordele og ulemper ved de anvendte metoder.

Analysernes metateori

Hvilket videnskabsteoretisk grundlag har diskursteorien? I litteraturen tildeles den flere forskellige metateoretiske positioner. Jørgensen og Philips knytter den til socialkonstruktionismen [Jørgensen og Philips 1999, p.13f]. Men som metode afsnittet indtil nu har antydnet det, er der rødder i både sprogteorien, poststrukturalismen, konstruktivismen og den kritiske teori. Teorien er derfor en hybrid. Enkelte elementer af socialkonstruktionismen gør sig gældende indenfor diskursteorien, men ikke alle. Jeg vil kort redegøre for den socialkonstruktionistiske position og uddybe hvorfor jeg mener den ikke er helt rammende for Laclau & Mouffes diskursteori.

Vivien Burr opstiller en række præmisser eller filosofiske antagelser, der ifølge Jørgensen og Philips binder feltet af forskellige diskursanalyser sammen i et socialkonstruktivistisk og socialkonstruktionistisk felt [Jørgensen og Philips 1999, p.13f]²²:

1. *Den kritiske indstilling overfor selvfølgelig viden*: Den viden om verden vi besidder, kan ikke opfattes som en objektiv sandhed. Den enkeltes viden og verdensbillede er ikke et spejlbillede af virkeligheden, men derimod et produkt af dennes måde at kategorisere verden på.
2. *Den historiske og kulturelle specificitet*: Mennesket er basalt historisk og kulturelt defineret, og menneskets viden om og syn på verden er historisk og kulturelt indlejret. Således er måden, vi forstår og repræsenterer verden historisk og kulturelt specifik og kontingent. Den sociale verden er så at sige konstrueret gennem social handling. Den diskursive handling er i denne sammenhæng en form for social handlen. Hermed er den sociale verden ikke determineret *a priori* eller af eksterne forhold.
3. *Anti-realismens betydning*: Vores erkendelser af og viden om verden er ikke direkte afspejlinger af virkeligheden. Tværtom er det tolkninger af denne og derfor et bestemt perspektiv.

²²Det videnskabsteoretiske grundlag er af Burr benævnt som socialkonstruktionisme. Grunden hertil skyldes, at der ikke ønskes en begrebsforvirring i forhold til Piagets konstruktivistiske teori [Burr, 1995; p.2].

4. *Sammenhæng mellem viden og sociale processer*: Sociale processer opretholder og kreerer menneskets måder at forstå verden. Viden opstår i den sociale interaktion, hvori der konstrueres fælles sandheder og kæmpe om, hvad der er sandt og falsk. Det at *sige* noget, er at *gøre* noget. Derved bliver sproget konstituerende for virkeligheden.

5. *Sammenhæng mellem viden og social handling*: Ud fra et givet verdensbillede er der former for handlinger, der er naturlige, og andre der er utænkelige. Dette implicerer, at diversiteten i verdensbilleder afspejles i diversiteten af sociale handlinger. Derfor får den sociale konstruktion af sandheder og viden konkrete sociale konsekvenser [Burr 1995, 2ff].

Ved en nærlæsning af Laclau og Mouffes diskursteori ser jeg ikke en fuldstændig socialkonstruktionistisk forankring. Diskursteorien antager som socialkonstruktionismen, en kritisk indstilling overfor selvfølgelig viden, og at sociale processer opretholder og kreerer menneskers måder at forstå verden. Diskursteorien antager ligeså, at den sociale verden er konstrueret gennem social handling. Men den er også konstrueret af den realitet der eksisterer udenfor individet. Derfor er mennesket defineret ud fra både historien, kulturen såvel som naturen. Grunden til at diskursteorien ikke stemmer helt overens med et socialkonstruktionismen findes i de relativistiske aspekter. Når vores viden og sociale identiteter er kontingente, bliver konsekvensen at regelmæssigheder, tvang og struktur i det sociale opløses [Jørgensen & Philips, 1999; p.14]. Denne kritik er især møntet på Vivien Burrs, Kenneth J. Gergens og Jean Baudrillards socialkonstruktionistiske og postmoderne teorier [Burr 1995; Baudrillard & Gane 1993: p.146; Baudrillard 1993; Gergen 1991]. I deres perspektiver er virkeligheden en umulighed. Der findes ingen sandhed og for den sags skyld falskhed. Gergens kongstanke er, at virkeligheden er afhængig af den, der ser på den [Gergen 2006; p.31]. Dermed er der heller ikke nogen objektiv sandhed om verden og virkelighed. Problemet med deres optik er for mig at se, at det der betragtes som lige gyldigt, altså at min sandhed(er) er lige så sand som din(e), ender med at være ligegyldigt. Gergen, Badrillards og Burrs radikale socialkonstruktionistiske tilgang pådrager sig en relativisme i form af deres kontekstuelle og situationelle sandhedskriterium. Et kriterium jeg ikke er enig i - på alle punkter. For eksempel forsvarer Vivien Burr, jf. ovenstående antagelser, at virkeligheden er sprogligt konstitueret [Burr 1995; p.2]. Det vil i sin yderlighed betyde at tsunamien, der ramte Thailand, Indonesien og Sri Lanka d. 26. december 2004 først blev en realitet da den blev italesat. Jeg kan være enig i, at der er en forskel på hvordan tsunamien giver mening men, at idéen om den først blev en realitet igennem sproget forestår mig naiv. Diskursanalysen er i specialet anvendt med

det for øje, at virkeligheden eksisterer uden min tilstedeværelse og fortolkning. Jeg kan derfor ikke acceptere en fuldstændig anti-essentialisme.

I Laclau og Mouffes diskursteorier opfattes det sociale regelbundet og regulerende. Som præmisserne byder, er menneskets identitet og viden *a priori* kontingent²³, og dog er de i konkrete sociale situationer fastlåste. De sociale situationer udbyder som regel kun et relativt sæt af muligheder for meningsfulde udsagn og rammer for identiteter [Jørgensen & Philips, 1999, p.14]. Dette læner sig op af Peter Berger og Thomas Luckmanns teori om den samfundsskabte virkelighed [Berger & Luckmann 2000]. Her er den sociale virkelighed socialt konstrueret, men den er også en virkelighed – det vil sige den er real. De peger på, at de måder vi handler på og er sammen, ikke blot udspringer af medfødte menneskelige egenskaber eller en form for decideret medfødt human natur, men også af vores involvering i forskellige sociale kontekster og processer. Forestillingerne om os selv, hinanden og omverden afspejler derfor ikke kun tingenes reelle egenskaber og kvaliteter, men også, hvordan disse egenskaber har en særlig mening i de foranderlige sociale sammenhænge, vi deltager i. Berger og Luckmann siger således, at menneskets bevidsthed og identitet ikke kan skildres uafhængigt af de overordnede sociale og samfundsmæssige sammenhænge, de udspringer af. Og vi kan kun forstå, hvorfor det enkelte menneske perciperer og agerer, som det gør, hvis vi møder det på dets egne betingelser, det vil sige i den kultur mennesket er i²⁴. Berger og Luckmanns videnssociologi beskæftiger sig med viden uden hensyntagen til, om den er gyldig eller ej. Den får sin gyldighed ud fra at være en del af virkeligheden. Den samfundsskabte virkelighed tilsidesætter altså ikke det faktum, at verden er til stede, uanset om jeg er her eller ej til at percipere og erkende den. Og den sociale virkelighed står og falder ikke med de betydninger, vi tilskriver den²⁵. Der er altså tale om en delvis strukturering af samfundet. Disse tilgange er derfor kritiske overfor den historiske materialisme der forudsætter et samfund med en objektiv enhed [Jørgensen & Philips 1999; p.51].

²³ Kontingent er i diskursteorien forstået som noget "ikke-nødvendigt", men heller ikke tilfældigt. I kristendommens formulering finder man kun Gud som nødvendig og tilstedeværelsen følger af hans essens. Hvad der findes derudover er kontingent uden dybere nødvendighed [Dreyer Hansen 2003; p. 364].

²⁴ Arnestedet for den konstruktivistiske tanke finder vi bl.a. i Immanuel Kants (1724-1804) erkendelsesteoretiske hovedværk *Kritik af den rene fornuft* [1781]. Kant affattede et opgør med David Humes (1711-1776) radikale empirisme, hvori virkeligheden (og dermed objektet) går forud for erkendelsen (subjektet) [Hartnack 1979; p. 26ff]. Denne præmis fordrer således, at objektet går forud for sproget ligeså. Hume plæderer for, at virkeligheden er *a priori* ifht. begreberne og sproget i form af, at sprogets ord blot er betegnelser for de sanseindtryk, der eksisterer uafhængigt af sproget [Hartnack 1979; p.16]. Kant vender imidlertid denne logik og siger, at sproget og begreberne nødvendigvis er forudsætningerne for identifikationen af sanseindtryk.

²⁵ Hvilket Burr, Baudrillard og Gergen gør i deres teoretiske idealisme [Andersen & Kaspersen 2005; p.207].

Hermeneutikken

Tilgangen til dette studie via diskursteorien og kulturanalysen er desuden funderet i hermeneutikken - nærmere betegnet den filosofiske hermeneutik²⁶. Grundlæggende spørger den filosofiske hermeneutik til mulighedsbetingelserne for forståelse og fortolkning af verden (åndsproduktet). Dermed søges der svar på, hvilken rolle forståelsen spiller i forhold til vores ageren i verden samt i forhold til vores viden om verden [Gadamer 1989; p.266f]. Både den traditionelle, metodiske og den filosofiske hermeneutik opererer med et grundprincip om den hermeneutiske cirkel. Cirklen betegner den vekselvirkning der er mellem del og helhed og vice versa. Det vil sige, at delene ikke isoleret kan forstås uden at inddrage helheden. Og det er i relationen mellem delene og helheden, vi kan forstå og fortolke. I den filosofiske hermeneutik er en implicit pointering af forholdet mellem fortolkeren og teksten. Som en forudsætning kan man ikke uafhængigt af den begrebsverden man fortolker og forstår på baggrund af, fortolke en given tekst. Forskerens/fortolkerens (og dermed min) rolle er en aktiv del af vidensproduktionen²⁷. Fortolkningen er ikke en decideret metode, men snarere en væremåde, da forskeren indskrives i vidensproduktionen. Derfor er Gadammers hermeneutiske cirkel et ontologisk princip [Gadamer 1989; p.293]. For denne undersøgelse er den hermeneutiske tilgang en fordel, da jeg ikke mener at helheden lader sig indfange af én enkelt analyse. Det vil sige, at der er elementer i cykelsporten og Tour de France der er analyseret særskilt i form af fx casestudier for at bringe forståelsen af delene til en helhedsopfattelse. Samtidig søges der i enkelte afsnit efter større strukturelle træk ved cykelsporten for at bibringe en forståelse til de enkelte dele.

Sammenfatning

Specialet bevæger sig både indenfor realismen og konstruktivismen, hvilket umiddelbart er udfordret af deres præmisser. Præmissernes konflikter imødekommes i det, at helliger en bestemt tankegang specialets mål, anvendes den. Belysningen af problemstillingen er derfor søgt pragmatisk. Ulrich Beck forklarer det udmærket således:

Realisme og konstruktivisme er efter min opfattelse hverken et enten-eller-spørgsmål eller et rent trosspørgsmål. Vi behøver ikke at bekende os til én bestemt synsvinkel eller teoretisk perspektiv. For mig er valget mellem en realistisk og en konstruktivistisk forholdsvis pragmatisk, dvs. et spørgsmål om at vælge de mest velegnede midler til at nå et ønsket mål. Hvis jeg er nødt til at være realist (her og nu), for at kunne åbne samfundsvidenskaberne op for de nye og modsigelsesfyldte erfaringer af den globale tidsalders

²⁶ Udviklet af Martin Heidegger (1889-1976) og Hans-Georg Gadamer (1900-2001).

²⁷ Jf. Kulturanalysen.

globale risici, så har jeg ingen skruler ved at anvende en ("refleksiv") realists sprog og begrebsinventar. Hvis omvendt konstruktivismen muliggør et (frugtbart) perspektivskift, og skaber mulighed for at rejse vigtige spørgsmål, som realister ikke stiller, så er jeg (i hvert fald for øjeblikket) tilfreds med at være konstruktivist.

[Beck 1999; p. 134]

Specialets videnskabsteoretiske fundament er derfor både realisme og konstruktivisme, idet analysen søger at *forstå* og *fortolke* cykelsportens italesættelser og den kulturelle kamp. Valget af analyser er møntet på deres udsigelseskraft. Kulturanalysen kan beskrive og give en forståelse af fænomenernes betydning og mening, mens diskursanalysen kan vise hvilken kamp der er tilstede. Analysernes resultater kan ikke bruges som generaliserbar data. Resultaterne er overladt til fortolkning. Analyserne søger derfor sandsynlige sammenhænge og begrundet mening.

(Cykel)Sportens fremkomst

Dette afsnit fremstiller sporten og cykelsporten gennem et historisk samt genealogisk perspektiv²⁸. Fokus for afsnittet er at kortlægge cykelsportens og Tour de Frances struktur, organisering og relation til samfundet. Formålet er at viderebringe en baggrundsviden for specialets analyser og forsøge at vise hvilke grundlæggende antagelser den fungerer under.

(Cykel)sportens aner

Fremkomsten og udviklingen af den moderne sport fandt sted i 1800-tallet og havde størst spredning i perioden 1890-1900 [Jarvie & Maguire 1994;p.140; Elias & Dunning 1993;p.126ff]. Industrialiseringen var med til at skabe en samfundsmæssig ramme, hvor sporten havde og fik spillerum. Fra begyndelsen var sporten spundet ind i sociale klasser, væddemål, fornøjelse, risici, kommercielle interesser, fritid og penge. I England var der to sideløbende tendenser. Den ene, gentlemansporten, hvor udøvelsen var møntet på en social distinktion og udøverens praksis var et emblem for status og orden. Den anden tendens var patronatsporten, der med sine "running footmen" og hestevæddeløb grundlagde væddemålets relation til sporten [Jespersen 2003; p.55]. I Patronatsporten var tempoet og hastigheden et essentielt momentum og determinerende for

²⁸ Genealogien vil til forskel for historien, der er kontekstuel og singular, forsøge at fremstille logiske og paradigmatisk sammenhænge mellem argumentationstyper spredt i historien og mellem fx figurer i historien.

underholdningsværdien. Gentlemansporten blev derimod dyrket efter princippet om: "*A Gentleman is never in a hurry*" [Ibid.]²⁹.

Allen Guttmann fremstiller i "From ritual to record – The nature of modern sport" [Guttmann 1978] syv karakteristika ved den moderne sport, der alle skal ses som generelle indikationer³⁰. Disse syv karakteristika udgør en sportificeringsproces. Processen kendetegner sportens forandring fra at være en bevægelseskultur med adspredelse som hovedformål til at være en aktivitet med fokus på præstation og konkurrence. Sporten udviklede en kulturel egenverdi med et selvstændigt betydningsindhold. Dens rationalitet og specialisering ses i form af målrettet træning, distinkte funktioner og roller og en ensretning af regler. Samtidig er processen præget af kvantificering, hvor præstationer gøres målbare og sammenlignelige på tværs af tid og rum. Sporten tilstræber desuden et lighedsprincip, hvor konkurrencen baseres på lige vilkår, forudsætninger og mulighed for deltagelse³¹.

Sporten er således karakteriseret ved at være moderne, og ved at den er struktureret på en bestemt måde. Sport indebærer et publikum og en række faciliteter for at træde i form. Samtidig kræver sporten regler og officials. Uden disse omgivelser er den ikke.

I de engelske Public schools blev patronatsporten og gentlemansporten blandet. Man fandt en vis opdragende karakter i den sportslige udøvelse, der kunne dyrkes uegennyttigt og uden egentlig funktionel nødvendighed [Bourdieu 1997;p.182]. Sport fremstilles som en af de store sociale opfindelser, mennesket har skabt men uden at planlægge det. Sport kan tilbyde en frisættende dramatisk, spændingsgivende kamp, som involverer fysisk udøvelse og færdigheder, uden at nogen kommer alvorligt til skade (i teorien) [Munk; p.170f].

Pierre de Coubertin [1863-1937] observerede disse skolers sportslige udøvelse, og han fandt deres meningsgrundlag interessant. Hans iagttagelser var bl.a. med til at genetablere Olympiaden.

Coubertin indkaldte i 1894 til "Paris International Athletic Congress" med det formål at debattere sport og amatørisme, men Coubertin tilføjede hurtigt spørgsmålet om, hvorvidt de Olympiske Lege skulle genetaberes. I sin radiotale fra 1935 karakteriserer Coubertin eliten således:

²⁹ Gentlemanordenen indeholdte flere etiske udsagn som: "*Play the game*", "*no holds barred*" eller "*fairplay*" [Schmidt 1982; p58]

³⁰ De syv karakteristika er: Sekularisering, Equality/liched, Specialisering, Rationalisering, Bureautisering, Kvantificering og Rekordjagt.

³¹ Se nedenforstående Coubertin citat.

...En sådan elite må også udgøre et ridderskab. Først og fremmest er ridderne "våbenbrødre", modige mænd, energiske og bundet til hinanden af bånd, der er stærkere end kammeratskabets almindelige og ellers stærke bånd. Hos ridderen føjes til kammeratskabets grundlæggende idé om hjælpsomhed en idé om kappestrid, om styrke sat over for styrke for styrkens egen skyld, om ridderlig og til tider heftig kamp

[Coubertin 1996].

Han nævner den lige kamp, som er en retfærdig kamp udført i ærens navn. Samtidig udgør den et aristokrati, en elite med udspring i lighed, i og med den defineres ud fra legemlig overlegenhed og ikke social klasseforskel³². Gennem den legemlige overlegenhed dannes et nyt hierarki på baggrund af ekspansive idealer. Der er principielt set lige adgang for alle uanset alder, køn, race og socialklasse³³. Institutionaliseringsen af sporten har medvirket til at gøre sporten til et mål i sig selv. Coubertins grundlæggende idé var dog ikke at gøre sporten til et mål. Den Olympiske idé var værdimæssigt forankret i håbet om fred mellem nationer og demokratiets udbredelse. Heraf ses det, at sporten i Coubertins tankegang var et middel til fred og demokrati. Men det var samtidigt legitimt at betragte sporten som en værdi i sig selv.

Under fremkomsten af sporten førte rationaliseringen i "det moderne samfund" til, at sporten ikke blot var rekreation men også en ekspansion. Dette medførte bl.a. et olympisk ideal: Citius, altius og fortius [hurtigere, højere og stærkere]. Jagten på rekorder blev indledt, og sporten undergik en standardisering. Olympismens sportsliggørelse transformererede og destruerede flere kropskulturer i kraft af dens kvantitative idealer³⁴.

Norbert Elias ser sportens opkomst og udvikling som udtryk for en generel samfundsmæssig proces, hvor frihed og indskrænkning kommer til udtryk ved overgangen fra sport som morskab til sport som kontrol eller i hvert fald et rum for kontrollerede følelsesudbrud [Munk; p.169f]³⁵.

Den moderne sport har to afgørende aner: krigsadelen og arbejderklassen. Krigsadelen indførte krigslignende/forberedende øvelser, og arbejderklassen lavede funktionelle øvelser, der mindede om dagligdags- og arbejdssituationen [Schmidt 1982; p.45ff]. Krigsøvelserne reducerede krigen og døden til at være symbolske begivenheder. Det liv, der bliver taget, er det symbolske – det sociale

³² I forhold til Pierre Bourdieaus tanker om kroppen som et resultat af sociale (klasse-)praktikker [Turner 1992; p.61], vil ligheden således stadig være bunden til klasser, afhængig af hvilke discipliner der konkurreres indenfor i Olympiaden.

³³ Coubertin ytrede sig dog ikke (lige) positivt, hvad angår kvinders adgang til Olympiaden: "*Deres (kvindernes) fornemste opgave i idræt er at overrække vinderen sejrskransen*" [Novrup 2001;p.139].

³⁴ Her refereres til kropskultur med religiøst indhold, funktionelle nødvendigheder og rituelle bestanddele, se desuden Allen Guttmann 1978.

³⁵ Sport som kontrol Jvf. Bourdieu 1997.

liv³⁶. Derfor taber man livets sociale karakter: æren og prestigen. Man spiller om muligheden for at *opretholde* en orden³⁷. Parallelt skal Roland Barthes benævnelse af Tour de France's karakteristik tages i betragtning:

Selve løbets dynamik træder frem som et militaristisk slag, men da konfrontationen er af en speciel karakter bliver dette slag kun dramatisk i kraft af dets omgivelseres præg og dets episoder, og så at sige ikke i kraft af egentlige sammenstød. Man kan sikkert sammenligne løbet med en moderne hær, som lægger hovedvægten på materialet og personellets antal; Løbet kender til morderiske optrin og national sindsbevægelse."

[Barthes 1970; p.143]³⁸

Det Barthes her beskriver, er den historisk indlejrede forståelse af cykelsporten. Som han skildrer det, er cykelløbet og sporten en symbolsk kamp om liv og død. Indenfor sporten, benyttes den symbolske retorik ligeledes til at beskrive konflikterne og handlingerne. Analogierne om krigen optræder som oftest i rytternes udtalelser og i mediernes præsentation³⁹. Men ligeså kan det illustreres under selve cykelløbet, hvor holdene visuelt adskilles i kraft af de forskellige holdtrøjer. Distinktionen bekræfter instinktivt hvem, der er hvem og ikke mindst hvem, der kæmper mod hvem som i en konventionel krig. Holdenes rollefordeling er ligeledes inddelt i militaristiske rangordener som kaptajner og løjtnanter. Denne magtmæssige rationalisering fungerer både udadtil og indadtil, idet et holds hierarki skaber ro til hvem, der skal gøre hvad og ikke mindst hvad, man ikke skal/må. Hierarkiet fungerer som en nøgle til arbejdsfordelingen og hvis hierarkiet ikke fungerer, fx hvis en løjtnant agerer som kaptajn, opstår der uro, konflikter og forvirring⁴⁰. Krigsmetaforen kan som vist bidrage til en forståelse af både en intern såvel som ekstern kamp. Selve cykelløbene bevæger sig

³⁶ I forhold til cykelsporten er dette dog ikke kun en symbolsk krig. Under 1. Verdenskrig blev cyklen brugt som transportmiddel for op mod 250.000 soldater [Gronen & Lemke; p.249]. Den franske hær havde et regiment bestående af cyklende soldater udstationeret ved Longchamp [Fife 1999; p.22].

³⁷ Disse krigsadelens aner ses klart i nutidens fægtning, moderne fem-kamp og skyttediscipliner.

³⁸ Dengang (1970) var de deltagende hold af national karakter, i modsætning til i dag hvor hvert hold er stærkt internationalt præget både blandt ryttere, sportsdirektører og sponsorer.

³⁹ Denne form for analogi vinder dog først indpas i cykelsportens repræsentation i løbet af 1930'erne.

⁴⁰ Blandt tidligere konflikter kan spliden mellem den unge "løjtnant" Damiano Cunego og den gamle "kaptajn" Gilberto Simoni nævnes. Cunego havde inden løbet (Giro D'Italia 2004) ytret ambitionen om at støtte og hjælpe sin kaptajn til sejr. Løbet udviklede sig, og Cunego stod til at vinde. Dette forekom Simoni utilgiveligt og ganske uhørt i cykelsportens historie angreb Simoni på sidste bjergetape sin egen holdkammerat. Cunego forsvarede sig og vandt løbet. Samme konflikt så man under Tour de France i 1985, hvor den forsvarende mester Bernard Hinault blev udfordret af holdets amerikanske løjtnant Greg Lemond. Lemond vandt løbet, men forløbet under etape til Alpe D'Huez sættes i dag i et mytisk lys. Under et udskilningsløb blev alle konkurrenter sat og Lemond sad alene tilbage med Hinault. Hinault satte et dræbende tempo og diskussionerne går stadig på om det var for at føre sin løjtnant til sejr, eller om det var for at sætte sin holdkammerat.

fra et punkt til et andet. Det vil sige, at der er et fælles mål for de deltagende ryttere. Dette er ganske unikt i forhold til andre sportsgrene, da der ofte opstår samarbejde imellem hold. Cykelholdene kan derfor være allierede og modstandere på én gang. Cykelsporten er således karakteriseret ved både at være en individuel og en kollektiv sport.

Skrives cykelsporten ind i denne kontekst, kan den ses som et forbillede for udviklingen af den moderne sport. Til forskel fra fodbold og atletik var cykelsporten uden præmoderne rødder og baseret på konstruktionen af en maskine [Møller 1999; p.47]. Cykelsporten stod uden historiske rødder og var som en konsekvens heraf spændt op på tanken om fremskridt og udvikling.

Initielt var cyklen ikke et funktionelt redskab, snarere et statusgivende objekt for borgerskabet. Cyklen blev brugt som et objekt for promovering i byers parker og gader. Cyklen var på den tid bedre kendt som "Hobby-horses", "Dandy-horses" og "Boneshaker" [Gronen & Lemke 1987; p.30]⁴¹. Som en gentleman sad man opret på cyklen og farten var derefter⁴². Parallelt kunne det ses, at velocipeder var ekstremt dyre og adgangen dermed begrænset. Det var unge mænd af borgerskabet, der begav sig ud i eventyrene på velocipederne.

De første sportslignede events var møntet på menneskets styrke, og hvor man istandsatte konkurrencer mellem hesteryttere og cykelryttere [Gronen & Lemke 1986; p.103]. En konkurrence der blev vundet af cykelrytteren. Den menneskelige formåen og muligheder blev således fremstillet som naturoverlegent og bidrog til en form for fremtids- og fremskridtsoptimisme. Som en del af sportificeringsprocessen blev bevægelseskulturen, adspredelsen og statussymbolismen ændret til en konkurrence. I forsøget på at præstere en højere fart, ændrede man kropsstilling på cyklen. Fra at sidde opret med rank ryg skiftede man til en foroverbøjet position med aerodynamikkens og kraftudførelsens effekt for øje. Gentleman'ens oprette, behagelige og afslappede position på cyklen kontra af den anstrengende, foroverbøjede og koncentrerede adrætte stilling hos atleten. Tøjet adskilte sig ved at være kropsnært, praktisk for fysisk udfoldelse og blottende på atleten, hvorimod gentleman'ens er dækkende, mindre kropsnært, signalerende økonomisk velvære og upraktisk for fysisk udfoldelse. Dette skifte betød, at borgerskabet forlod tanken om cyklen som et statusgivende symbol. Interessen blev derimod fokuseret på de mere voldsomme kræfter i automobilen.

⁴¹ Selve opfindelsen af cyklen strækker sig over mange år og mange forskellige udformninger, heriblandt Leonardo da Vinci's tegninger fra år 1500, velocipiderne og som nævnt Dennis Johnsons "Hobby-horse" [Gronen & Lemke 1987; p.15ff]

⁴² Jvf. De ovenfor beskrevne kodekser for gentlemen, som: "a gentleman is never in a hurry").

Cykelsportens moderne og skelsættende karakter gav resonans i folkets hævdvundne fritid. Cyklen var i første ombæring et sjældent redskab til fornøjelse og adspredelse, men i takt med en stor amerikansk produktion af cykler og europæisk konkurrence hertil blev cyklen et hverdagsfænomen og midlet til en lettere tilværelse. Det spæde demokrati, magtforflyttelsen og den sociale indflydelse skabte grobund for en mere optimistisk fremtidstanke end hidtil, og opfindelsen og udviklingen af cyklen bidrog til dette. Med John Kemp Starley's opfindelse af safety-cyklen og J.B. Dunlops luftringe til dækkene blev cyklen en del af hverdagen og folkets livsradius blev udvidet [Møller 1999; p. 50]. Mennesket kunne i praktisk forstand selv komme verden rundt, med dette nye instrument. Konkurrencerne mellem mennesket og dyret (hesten) viste, at mennesket var i stand til at beherske og overvinde naturen⁴³. Magtforholdet mellem kultur og natur blev skubbet, og fremskridtsoptimismens grundlag blev styrket. At opfindelsen i samme åndedrag medvirkede i en begyndende underholdningsindustri gjorde blot, at cyklen blev endnu mere populær.

Cykelsport og Frankrig

I den franske kontekst opstod og udviklede cykelsporten sig i et tomrum af freds- og fritid. Med tilfangetagelsen af Napoleon d. III ved Sedan d. 4. august 1870 blev den fransk-preussiske krig bragt mod en ende, og det Franske Imperium blev til en republik – Den Tredje Republik. Med dette skifte blev kejseren og L' Ancien Regime afskaffet, og de første spadestik til et fransk demokrati blev taget. For arbejderne i Paris præsenterede republikken adskillige muligheder. Det nye regime formidlede lokalt, direkte og socialt demokrati i kommunen [Thompson 2006; p.7]. Nye folkeskoler blev oprettet rundt om i landet, samtidig med at skolegangen blev obligatorisk og gratis. Den republikanske borgerkultur affødte en lang række muligheder og fremskridt. Med den nyindførte værnepligt opstod en patriotisme der forenede Frankrigs unge mænd på tværs af regioner, social klasse og politisk overbevisning. Resultatet blev, at mændene var parat til at lade livet for *la patrie* [Thompson; p.8]⁴⁴. Følgende blev kirken adskilt fra staten d. 8. april 1871 og alle religiøse repræsentationer i de parisiske skoler blev fjernet. Selve beslutningen om en sekularisering af samfundet var bundet på kongstanken om mennesket som et oplyst, rationelt og selvstændigt tænkende væsen. Den dominerende magt og beføjelse hertil blev oplysningstidens fornuft, formålsrationaliteten og ikke mindst demokratiet. Hvad, der før var Guds, kongens eller kejserens

⁴³ Konkurrencerne blev afholdt i Europa omkring 1870'erne.

⁴⁴ Regionerne var under L' Ancien Regime (det II franske Imperium) opdelt og splittet, både hvad angår politisk overbevisning, social klasse og regional tolerance.

magt, var nu folkets. Magtskiftet skabte et tomrum, der ingenlunde kunne udfyldes af politiske personifikationer alene. I tråd med at arbejderklassens arbejdsmæssige forhold blev ændret i form af højere løn og mindre arbejdstid, opstod et behov for underholdning.

Cykelsport som underholdning

Et af underholdningsindustriens første store altre blev banecyklingen. Velodromens iscenesættelse af den menneskelige formåen skabte stor interesse og begejstring [Woodland 2003; p.24]. I sin simpleste form startede et løb på dag ét og sluttede på sjette dagen, da den syvende skulle holdes i hu. Den rytter, der kom længst på de seks dage, vandt. I November 1878 blev de første verdensmesterskaber i 6-dages løb afholdt i Agricultural hall, Islington. Den samlede pengepræmie var på 150 £, hvoraf de 100 £ gik til vinderen [Woodland 2003; p.25].

I sin enkelhed var seksdagesløbene ekstremløb, da rytterne sov ganske lidt i løbet af de seks dage og strabadsernes omkostninger var ofte høje i form af styrtskader. Sættes banerytteren Teddy Hales præmiesum for et løb i New York 1896 (5000 Dollars) i relation til den tids lønforhold blev han mangemillionær, da han indtog førstepladsen i løbet⁴⁵. Som en konsekvens af præmiesummernes størrelse var rytterne ofte villige til at gå langt for en sejr.

Cykelsporten og Tour de France

Cyklens anvendelse og cykelsportens forandringsproces er således kendetegnet ved at være en mindre bevægelseskultur i folkelig regi med adspredelse som hovedformål til at blive en aktivitet med fokus på præstation og konkurrence. Cykelsporten udviklede en kulturel egenverdi med et selvstændigt betydningsindhold. Dens rationalitet og specialisering ses i form af målrettet træning, distinkte funktioner og roller og en ensretning af regler. Samtidig er processen præget af en kvantificering, hvor præstationer gøres målbare og sammenlignelige på tværs af tid og rum⁴⁶. Samlet set afspejler og udvikler cykelsporten sig i tråd med industrisamfundet og de moderne tider. Frankrigs urbane udseende ændres i takt med, at den nye stål- og glasarkitektur vinder indpas, bedst eksemplificeret ved Eiffel-tårnet⁴⁷ og Métropolitain⁴⁸. Udvidelser af vejnettet og jernbanerne betød, at de isolerede og afsides landområder i højere grad blev linket til omverden og ikke mindst nationen. Det landlige Frankrig undergik en transformation. Gennem opfindelser som cyklen,

⁴⁵ Et beløb der i dag anløber ca. fire millioner Dollars i følge Economic History Service [www.measuringworth.com].

⁴⁶ Jf. den tidligere beskrevne sportificeringsproces.

⁴⁷ Eiffel-tårnet blev bygget mellem 1887-89 og var en del af Verdensudstillingen i Paris 1889.

⁴⁸ Métropolitain – Paris' metrosystem.

automobilen, flyet og lokomotivet blev opfattelserne og forståelserne for tid og rum forandret⁴⁹. Hele fremskridtets tanke og potentiale blev udstillet. Verdensudstillingerne i 1872, 1889 og 1900 (alle i Frankrig) var af afgørende betydning for hvordan Frankrig blev præsenteret og ikke mindst hvordan franskmændene selvsikkert opfattede sig selv [Thompson 2006; p.8]. Udover de teknologiske fremskridt blev middelklassen markant større, som følge af ændringerne i arbejdsforholdene⁵⁰. I form af fx varehuse som Bon Marché blev middelklassen åbenbaret for forbruger-kulturen der, som følge af den industrielle revolution købte de mange nye masseproducerede og billige goder. Som fremhævet i det ovenstående blev arbejderklassens fritid større, og forbruget af fritiden blev central. Forbruget af fritiden blev udmøntet i både en sportsudøvende og en observerende del. I og med at antallet af konkurrencer blev forøget, steg både antallet af udøvere såvel som tilskuere. I Frankrig omkring *le fin de siècle* var cykelsporten en af de mest attraktive sportsgrene, og ingen anden sport fangede på denne tid samme energi, fantasi og ej heller en ligeså heftig debat [Thompson 2006; p.9]. Som Richard Holt pointerer i “Sport and society in modern France” [Holt 1981], havde adgangen til landkommunerne en essentiel betydning for etableringen af en moderne sport. Tidens industrialisering og formålsrationalisering kaldte på en genfortryllelse og Tour de France var et kærkomment tiltag. Henri Desgrange fandt guden/kejseren/kongen i løbets første vinder Maurice Garin. Tour-kongen Garin indtog en del af og erstattede den tomme plads og frirummet hos folket⁵¹. Den politiske kamp i Frankrig affødte et behov for at udfylde et tomrum, og cykelsporten med Garin og Desgrange i spidsen blev accepteret og respekteret i hele det politiske og sociale rum [Jakobsen 2004; p.21].

I form af en symbiose mellem industri, presse og sportsentusiaster blev landevejscykling Frankrigs første nationalsport. Løbet Tour de France blev iscenesat med det formål at underholde og sælge aviser. Cykelindustrien og avisbranchen arbejdede sammen i forsøget på at skabe et spektakulært og profitabel sportsbegivenhed, med det for øje at sælge aviser og cykler. Cykelsporten var altså kommerciel fra starten. Derfor er der ikke tale om et idyllisk narrativ uden kommercielle interesser, som de fleste sportsgrene ellers kan betragtes. Snarere kan man tale om en kommercialiseringsgrads ændring i løbet af årene [Christiansen 2005; p. 117].

⁴⁹ Jf. Verner Møllers betegnelse af dette som en udvidelse af livsradius [Møller 1999; p.55]. Pointen er, at med den fysiske udvidelse hører sig en mental udvidelse.

⁵⁰ Lovgivningen påbød arbejdsgiver at nedsætte arbejdstiden og hæve lønnen [Thompson; p.9].

⁵¹ Henri Desgrange var løbsdirektør Tour de France- selskabet fra 1903-1936.

Cykelsportens udvikling har gået hånd i hånd med mediernes. Med årene har mediedækningen vokset sig større og større, hvilket har fordret en stigende kommerciel interesse. Efter sportens første år der kun blev dækket af aviser, overtog radioen og sidenhen tv'et. Tv-dækningen revolutionerede mulighederne for at opleve cykelløbene og hvordan de kunne udnyttes. Tour de France var det første af de store etape-løb, der bød det nye medie velkommen. I dag dækkes Tour de France af 1680 journalister med bred international repræsentation [www.letour.fr]. Dækningen har aldrig været større. Tv-2 transmitterer flere timer fra Tour de France end nogensinde. Under Tour de France i 2007 var der 350.000 seere i gennemsnit på hver etape, samt et peak på 14. Etape med 735.000 seere [www.tv2.dk]⁵². Med internettet er der desuden opstået nye muligheder for branding. Med lidt over en kvart million besøgende om dagen er websitet tour.tv2.dk et stort vindue til udstilling af produkter. Kommercialiseringsværdien er med andre ord høj. Desuden er managerspillene på tv2.dk og dr.dk populære. De seneste år har der været godt 60.000 deltager i hvert spil. Som sagt har mediedækningen af Tour de France og cykelsporten aldrig været større. Konsekvensen af dette faktum er specialets aksiom.

Delkonklusion

Undersøgelsen af cykelsportens historie har vist, at den opstod som et produkt af moderne ekspansive idealer. Den havde ingen præmoderne rødder eller kropskulturel forankring. Den opstod i form af en idé om fremskridt, opfindelser, ekspansion og overdrivelse. Cykelsporten var med til at udstille menneskets potentiale. Særligt var begyndelsen karakteriseret ved forestillingen om menneskets beherskelse og overvindelse af naturen⁵³. Således udviklede den en kulturel egenverdi med et selvstændigt betydningsindhold. Dog har tankegangen om det ekspansive åndelige rod i de Olympiske idealer⁵⁴. Cykelsporten har siden sin start været stærkt præget af at være underholdning. Tour de France har en særlig betydning i cykelsporten. Løbet blev skabt af en avis for at sælge aviser, og et grundpræmis var derfor, at begivenheden skulle være underholdende, nyskabende og dramatiserende. Løbet blev med andre ord iscenesat af medierne. Fantasien og fortryllelsen spillede fra begyndelsen en væsentlig rolle. Dækningen af løbet foregik gennem nyhedsspalterne i avisen og der blev ofte pyntet på historierne for at dramatisere begivenhederne. Langsomt udviklede dækningen sig, først gennem radioen siden fjernsynet til i dag at inkludere internettet. Det nutidige

⁵² Kun overgået af året 1996 hvor Bjarne Riis vandt.

⁵³ Som i de iscenesatte dueller mellem cykelryttere og heste.

⁵⁴ Citius, Altius og Fortius (hurtigere, højere og stærkere).

billede af mediedækningen er yderst komplekst. Alle medier dækker cykelsporten og fremmest Tour de France. Dette inkluderer derfor aviser, radio, tv-stationer, internet baseret tv, nyhedstjenester, blogs og live opdateringer på internettet.

Fundamentet for løbets succes er den folkelige opbakning. Oprindeligt en opbakning der opstod i et tomrum af freds- og fritid. I dag har succesen rod i løbets underholdningsværdi. Dækningen har aldrig været større, dette er dog ikke ensbetydende med, at fx seertallene har vokset sig større. Efter Festina-affæren faldt det danske seertal, hvilket ved første blik kan skyldes afsløringen af systematisk doping i cykelsporten, men ved eftertanke kan en anden forklaring komme på banen; nemlig at Bjarne Riis stillede cyklen, og den nationale interesse faldt som følge deraf. I dag er interessen steget igen, mest af alt som følge af holdet Team CSC's succes og Michael Rasmussens bedrifter i løbet.

Kendetegnende for den historiske udvikling er ligeså, at der i sporten altid har været brug af medikamenter og præparater der påvirker rytternes udholdenhed og smertetærskel⁵⁵. I cykelsportens opstart var det især indenfor seksdages løbene, at man eksperimenterede med brugen af medikamenter. I cykelsportens 130-årige og Tour de Frances 104-årige historie har brugen af doping været en del af spillet så at sige.

Grundlæggende har afsnittet vist, at Tour de France har udviklet sig til en af verdens største sportsbegivenheder, og denne udvikling sætter cykelsporten i en problemfyldt Bermuda-trekant med medier og sponsorer.

⁵⁵ Historisk set har man uhildet forsøgt sig med alt lige fra kokain, heroin, cognac og stryknin til steroider, vækst hormon, Epo og amfetamin. Flere analyser af cykelsporten påpeger, at brugen af doping altid har været til stede og at man stiltiende har accepteret brugen indtil nu [Waddington 2000; Houlihan 1999]. Det analyserne udelader, er at brugen af medicinske præparater ikke partout har været ulovlig i samtiden og anvendelsen kan derfor ikke betragtes som skruppelløshed eller moralsk forkastelig under én hat.

Del 2

Diskursanalyse

Diskursanalysen af cykelsportens og Tour de Frances italesættelse er delt ind i flere afsnit. Først tager analysen udgangspunkt i en diskursorden, hvor en række aktører og organisationer gør sig gældende. Det empiriske afsæt er det seneste års artikler fra de førende landsdækkende aviser samt online udgave af TV2-sportens nyheder⁵⁶. Det vil sige, at der er sat fokus på hvordan cykelsporten omtales før, under og efter Tour de France i 2006.

I specialets del 3 er de i diskursanalysen fremkomne temaer og nodalpunkter, behandlet igennem kulturelle beskrivelser og analyser samt casestudier for at fremanalysere meningen og betydningen af diskurserne.

Diskursanalysen er udført på grundlag af udsagn, og citaterne i dette analyseafsnit er punktnedslag, i hvad jeg finder repræsentativt for de fremanalyserede diskurser. For at sætte rammen for analysen vil følgende afsnit installere en diskursorden.

Norman Fairclough definerer i sin kritiske diskursanalyse en diskursorden som en kompleks og modsætningsfyldt konfiguration af diskurser og genrer inden for samme sociale område eller institution [Fairclough 1992; p. 219]. Diskursordenen betegner således i denne analyse en gruppe af forskellige diskurser, der i et socialt rum konkurrerer om at indholdsudfylde dette på hver deres måde. Dette kan ses gennem de italesættelser, der figurerer i mediernes repræsentation af cykelsporten og Tour de Frances. Yderligere kan det ses i de regler og love institutionerne har tilvejebragt og konsekvenserne af disse. Dermed anlægges der også et strukturelt perspektiv. De centrale begreber hegemoni og antagonismer kan placeres på diskursordenens niveau: antagonismerne er de åbne konflikter mellem adskillige diskurser i en diskursorden, og hegemoni er opløsningen af konflikten⁵⁷. Således søger jeg at påvise den nuværende definitions kamp om diskursen i analysen. Det skal fremhæves, at denne første diskursanalyse er en undersøgelse af samtidige diskurser og ikke kun retrospektive⁵⁸. Anden analyse er baseret på den diskursive praksis

⁵⁶ Landsdækkende aviser: Jyllandsposten, Politiken, Ekstrabladet, B.T. og Berlingske Tidende.

⁵⁷ Gennem forskydning af grænserne diskurserne imellem.

⁵⁸ Dette er en vigtig pointe, da man i det restropektive studie af diskurser, fx. en komparation af diskurserne om cykelsporten i 1996 (Bjarne Riis vinder) ifht 1999 (året efter Festina-affæren) selvsagt får en analyse af historisk

om cykelsporten i 1991 og 1996 for at kontrastere det nuværende dominansforhold med tidligere. Det følgende afsnit udpeger de centrale aktører samt deres institutionelle forankring⁵⁹. Første afsnit af analysen er en undersøgelse af de institutionelt forankrede diskurser⁶⁰. Ibland de primære aktører er Richard W. Pound præsident for WADA. Brian Mikkelsen der er tidligere vice-præsident (i dag EU's medlem af forretningsudvalg) er ligeså aktør indenfor feltet og dermed en del af analysen. Efter Festina-affæren under Tour de France 1998 valgte IOC at afholde en verdenskonference om doping, hvor flere af de centrale aktører i kampen mod doping deltog. Formålet var at promovere og koordinere kampen mod doping internationalt. På kongressen vedtog man en resolution om igangsættelse af et koordineret samarbejde i form af en uafhængig organisation – WADA. WADA blev organiseret som en fond med støtte og deltagelse af mellemstatslige organisationer, regeringer, offentlige autoriteter og enkelte private organer i kampen mod doping [wada-ama.org]. Agenturets personel består af repræsentanter fra IOC og offentlige autoriteter - ligeligt repræsenteret. Økonomisk set får WADA, anno 2006, et tilskud på godt 136 mio. om året, hvilket er en stigning set over organisationens levetid (1999 -)⁶¹. Fonden er finansieret af IOC og medlemslandene. Organisationen har 55 fuldtidsansatte og ca. 100 tilknyttede eksperter i diverse udvalg og komiteer.

Næste primære aktør i analysen er præsidenten for den Internationale Cykel Union (UCI) Pat McQuaid. UCI er en non-profit organisation funderet i år 1900. Forbundet er en association af de nationale cykelforbund. Det vil sige, at alle nationaliteters interesser mødes i dette forum med det formål at promovere, regulere og organisere cykelsporten internationalt. UCI repræsenterer herigennem mere end 170 nationale føderationer, 5 kontinentale konføderationer, 1.200 professionelle cykelryttere, og 600.000 cykelryttere med licens til deltagelse i konkurrencer. Inden for samme analyseområde befinder tidligere formand for Dansk Cykel Union (DCU) Peder Pedersen sig samt DCU's eliteansvarlige Jesper Worre⁶².

karakter hvor samtiden og aktualiteten er tilsidesat i og med at diskurser er kontingente. Den historiske analyse kan fastslå, at diskurserne i 1996 er af nationalistisk karakter med helte og myter, hvorimod 1999 diskursen domineres af doping, snyd og kontrol. Det interessante (for dette speciale) er at anskueliggøre de historiske karakteristika og trække dem op til nutiden, for derigennem at opnå en forståelse af den nutidige kompleksitet og problematik.

⁵⁹ Som nævnt i metode afsnittet er diskurser ikke blot tale og tekst, de har ligeså en materiel og institutionel karakter.

⁶⁰ Norman Fairclough knytter i egne analyser generelt diskursorden til enkelte institutioner, mens han i teorien er mere åben for at diskurser og diskursordner kan fungere på tværs af institutioner og mellemmenneskeligt [Fairclough 1992; p.219].

⁶¹ I 2002 fik WADA et årligt tilskud på 88 mio. Tilskuddet er altså steget fra 2002-2006 med ca. 56 mio.[wada-ama.org].

⁶² Peder Pedersen er i dag medlem af UCI's bestyrelse (Management Komiteen).

Afsluttende for diskursanalysen er mediernes udsagn undersøgt. Nærmere betegnet er det en undersøgelse af journalisternes egne italesættelser af cykelsporten (bl.a. repræsenteret ved Mogens Jacobsen v. Politiken, Lars B. Jørgensen v. Berlingske tidende og Lars Werge v. Ekstra Bladet).

WADA

Det første tråd i diskursanalysen er som ovenfor nævnt, en undersøgelse af de institutionelt forankrede diskurser. Ved det spæde blik på de institutionelle udsagn anes der en grundlæggende antagelse om, at der findes et *gode* og et *onde* i sporten. Der antydes med andre ord en god sport med dertilhørende imperativer, og ved fornægtelsen af disse anskueliggøres det onde. Denne grundlæggende antagelse i diskurserne omhandler i særdeleshed *kampen* mod det onde. Richard W. Pound, præsidenten for WADA, indrammer kampen således:

Man kan ikke være forsigtig i kampen mod doping. Vi er kommet ud i det her, netop fordi alle er så forsigtige, at de ikke vil sige, at der foregår snyd..... Jeg er meget glad for, at mine fjender ved, hvem jeg er. I de fleste tilfælde har man at gøre med organiseret snyd og hyklari ud over menneskelig fornuft. Man skal udfordre dem, og man skal gøre det lige op i hovedet på dem.
[Pound i J.P. 17.02.2007]

Pound artikulerer kampen som en strid mellem dem, der benytter sig af doping og ham selv (WADA). Kampen forestår som en klar analogi til en krig. Italesættelsen af konflikten er funderet i ord som: kamp, fjender, snydere og hyklere. Pound fremsætter derfor en tydelig antagonistisk strategi i udtalelserne. Der er et klart og skarpt skel mellem et dem (fjenden) og os (med menneskelig fornuft). Gennem italesættelsen og beskrivelsen af fjenden, der organiseret snyder og optræder hyklerisk, fremstår Pound selv og hans organisation som en modsætning hertil. Antagonismen tydeliggøres ved, at der etableres en polarisering mellem de to grupper. Pounds forsøg på at blokere den anden gruppes identitet tydeliggør konflikten (se næste citat). Det vil sige, at Pound skaber en symbolsk konstruktion af fjenden gennem en række artikulationer og ækvivalenskæder. Disse kæder af betydning kan anskueliggøres gennem interpellationerne af fjenden, det vil sige hvilke subjektpositioner, de tildeles:

”De fleste atleter lyver når de bliver taget. Deres trænere lyver. Og folk omkring dem lyver.”
[Pound i J.P.14.02.2007]

Som citatet viser, anvendes der en generaliserende artikulering. Hvis alle aktører omkring cykelrytterne lyver, er der en potentiel fare for, at alle cykelryttere også lyver. Denne generaliserende typificering gentages i flere udtalelser. Konsekvensen er, at italesættelsen af de cykelryttere, der benytter doping, kommer til at omhandle eller inkludere den brede stand af ryttere.

Ækvivalenskæderne Pound benytter er: folk der *snyder og lyver*, et *uvæsen* i sporten, *dopingsyndere* og *misbrugere* samt italesættelser af UCI som værende klassens uartige problembarn. I udgangspunktet må man antage, at cykelryttere er enkeltstående individer med en selvstændig vilje og oplysning, men med Pounds ækvivalering af cykelrytternes subjektpositioner ophæves de individuelle forskelle, og de negativt ladede symboler tilknyttes en samlet modpol. Med denne sproglige forenklingstaktik skabes der grobund for generaliseringer og cykelrytternes individuelle variation tilsidesættes. Når Pound udtaler sig om *kampen mod doping og dem der snyder*, så adresserer omtalen cykelryttere og deres organisationer (UCI, DCU etc.). Derfor skabes der som nævnt en forenkling. I første instans en forenkling af de subjektpositioner rytterne og organisationerne kan indtage og i næste instans en forenkling af deres handlemuligheder. Desuden kan det forklares ved at rytterne afskæres fra blot at være cykelryttere til at være cykelryttere, der er under mistanke. Selve identiteten i at være cykelrytter, hvad enten man benytter doping eller ej, blokeres igennem disse antagonistiske termer. Identiteten kan kun udgøres af at være en *ren* rytter og deltagende i kampen mod doping. Hvis ikke denne ”nye” identitet vedkendes er man for doping og dermed *uren*. Denne ”renhedens diskurs” afspejles ligeså i Brian Mikkelsens udtalelser.

Min holdning er den, at en DNA-test er et sundt redskab i dopingbekæmpelsen, og at det er vejen frem for alle idrætsgrene. Det giver atleterne såvel som idrætten en retssikkerhed. Det giver næsten garanti for, at udøveren er ren. Det er ikke noget jeg på nuværende tidspunkt ser som del af et kodeks eller som et krav. Jeg vil lige se det an. Men jeg opfordrer gerne til, at alle idrætsgrene og alle udøvere frivilligt afgiver en DNA-test.

[Mikkelsen i J.P. 04.02.2007]

Analogt til det ovenstående så blotlægges kategoriseringen af de rene versus de urene ryttere, og de individuelle identitetsmæssige variationer tilsidesættes. Igennem disse ækvivaleringer anskueliggøres endnu en gang denne kategorisering af ”os” mod ”dem”. Heraf kan det forstås, at ”os” er dem, der går ind for en ren sport, i modsætning til ”dem”, der følgelig går ind for en uren sport, eller i det mindste ”dem” der benytter urene midler i sporten. Grundliggende betyder kategoriseringen at, ”os” der går ind for en ren og god sport har førsteret og fungerer som normgivende aktører, mens de andre (”dem”) underordnes og tildeles en status som uren udgruppe af afvigere. Med andre ord kan man beskrive ”os” som de normale og ”dem” som de unormale afvigere. Den centrale pointe er her, at hele staben af professionelle cykelryttere sættes under mistanke, og den følgende konsekvens bliver, at sikkerheden for eller visheden om hvorvidt rytterne er rene, er uafgørlig. Uafgørligheden fordrer på denne vis en fastholdelse af den binære

kategorisering og en opdeling af hele (cykel)samfundet i kunstigt skabte enhedsgrupper. Og disse grupper kommer hver især til at repræsentere nogle i diskursen tillagte værdier⁶³.

Ser vi mere samlende på WADA's diskursive praksis, repræsenteret ved Richard W. Pound og Brian Mikkelsen, tillægger de cykelsporten en række værdier, hvor igennem der ofte levnes fordømmelse og/eller mistanke. Dette er hyppigst repræsenteret ved udtalelser om de urene ryttere der, ifølge Pound og Mikkelsen, er hyklere, løgnere, syndere og misbrugere. Hvis de ryttere der har benyttet sig af doping viste sig at være fornuftige væsener, der blot var faldet for fristelsen, ville fordømmelsen af dem falde til jorden, da de ligner "os" – WADA, og dem der går ind for en ren sport. Formålet med denne diskurs er at konstruere en vrangside, hvor variationen tilsidesættes så budskabet er klart. Effekten af det til tider karikerede billede er, at man opnår magt og indflydelse i sportsfeltet⁶⁴.

Som sidste citat viser, benytter forhenværende Vice-Præsident i WADA, Brian Mikkelsen, ækvivaleringskæder fra den juridiske og den sundhedsmæssige argumentation. De juridiske argumenter omhandler mestendels rytternes retssikkerhed, italesat igennem argumenter for DNA-test. Ved at indramme DNA-testen som garanten for rytternes juridiske sikkerhed ændres samfundets fungerende og normale retspraksis. Den normale retspraksis yder netop anklagede eller mistænkte sikkerhed for, at man er uskyldig, indtil andet er bevist. Således advokerer Brian Mikkelsen (og dermed WADA) for, at man skal bevise sin uskyld, førend man kan garanteres civil retssikkerhed. Hvis ikke sportsudøverne frivilligt afleverer en DNA-test må de stadig betragtes som mistænkt. Det vi kan bringe ud af italesættelserne er, Mikkelsen og Pound konstruerer cykelrytternes muligheder og subjektpositioner (bevis din uskyld, for ikke at blive kendt skyldig) samtidig med, at de fastlåser hele modargumentationen. Ethvert argument, der opponerer denne diskurs, vil tilskrives naiv idealisme eller politisk ukorrektethed, da man jo ikke kan være interesseret i, at de doping-implicerede går fri af skyld. Ved at bringe juraen ind i diskursen konsolideres argumentet for DNA-test, dog uden at holde for øje hvad offentlig lov og retspraksis reelt er⁶⁵. Konsekvenserne af denne diskursive praksis kan tolkes som frivillig tvang af aktørerne. En frivillighed rytterne er nødt til at benytte sig af for at undgå stigmatisering som doping*misbruger* eller *synder*. Brian Mikkelsen anvender udover den juridiske artikulering også italesættelsen af

⁶³ Værdier kan således forstås som udtryk for ækvivaleringer.

⁶⁴ Mere herom i delkonklusionen.

⁶⁵ Praksis er, at det kun er ved en civilretssag, at der kan kræves en DNA-test af en anklaget. Og grundlaget herfor er at kunne bevise uskyld, ikke skyld. I WADA's diskurs argumenteres der for beviset af skyld.

DNA-testen som et ”*sundt* redskab i doping bekæmpelsen” [Mikkelsen i J.P. 04.02.07]. Midlerne man bruger i antidoping kampen er således naturligt sunde (og af et gode), hvilket skal ses i modsætning til de midler, doping*misbrugere* og *syndere* benytter. Gennem denne argumentation legitimeres metodernes anvendelse, uanset hvilken status metoden har i det omgivende samfund. Og som Brian Mikkelsen argumenterer, er ”...DNA-tester et *naturligt* skridt.”[Mikkelsen i J.P. 04.02.07]. Vice-Præsidenten antyder, i form af udtrykket ”det naturlige skridt” og ”et sundt redskab”, at DNA-testen er almen og anerkendt, og derfor en valid metode til test af mistænkte eller anklagede. Samtidig konnoterer det sunde og naturlige noget ufarligt. Hvorimod doping konnoterer noget farligt. Det ”naturlige skridt” er blot ikke så naturligt i den samfundsmæssige kontekst, hvor debatten er mere nuanceret⁶⁶.

Dernæst betoner udsagnene en videnskabelighed. Ved at pointere, anvende synonyme og ækvivalere ud i en videnskabelig kontekst, kommer argumentet for testen til at fremstå som et vidne for sandheden. Dette skyldes ikke mindst, at videnskaben og i særdeleshed naturvidenskaben i sin positivistiske og objektive skikkelse kan figurere som en garant for sandhed. Det vil sige, at alle spørgsmål kan tilsidesættes, da videnskaben bringer fakta. Tonationen af testens naturlighed og sundhed er formålstjenstelig for en indførelse af testen uden indsigelser. Som sådan kan dette tolkes som en nedtoning af det forhold, at testen ikke kan kræves, men at de (Mikkelsen og Pound) blot opfordrer til anvendelse. Denne artikulering af naturlighed fungerer som en negligering af de problematikker, der er med metodens anvendelse i det omkringliggende samfundsregi.

Brian Mikkelsen anvender i sine udtalelser ofte begreberne *det sunde*, samt *sundhed* og det viser sig som et nodalpunkt i hans udsagn om cykelsporten. Begrebet står i hans perspektiv i modsætning til doping men lig med sporten. Det antagonistiske begreb doping sættes i sundhedsdiskursen i ækvivalenskæde med medicin, læger og snyd.

Det var jo en hel Epo-generation, ser det ud til der var i halvfemserne. Det lader til at have været en tendens at de fleste cykelryttere var på Epo. Det er jo hjertemedicin, som man kan blive syg af og dø af. Og det er et utrolig dårligt eksempel, for børn og unge. Altså, vi skulle jo gerne kunne sende vores børn og unge hen til en idræt, hvor der ikke er sprøjter og hvor der ikke er medicin. Hvor det ikke er den bedste læge der vinder..... Det er en fascinerende sport. Det er en god idræt, som mange børn og unge kan få glæde af at dyrke. Og der må man holde doping ude, for det er altså uetisk og konkurrence forvridende. Og så er det moralsk helt helt forkert. Og desuden er det sundhedsfarligt.

[Tv-Avisen 25.05.07]

⁶⁶DNA-testens implikationer er behandlet mere indgående i afsnittet Fordømmelsen.

Begrebet medicin bliver i denne begrebsliggørelse og sammenføjning indholdsudfyldt som værende sundhedsskadelig⁶⁷. Sundhed sættes derfor ikke ind i ækvivalenskæden læger, medicin og sprøjter, der ellers i samfundets sundhedssystem har en væsentlig funktion. Sundhed ækvivaleres derimod sammen med børn, unge, fascination og glæde. Således udfylder Mikkelsen begrebet sundhed. Derudover ser vi, at der trækkes på en etisk og moralsk diskurs, hvor de samfundsrelaterede normer bør gøre sig gældende i sporten. Sporten står og skal stå for noget sundt og godt ifølge denne diskurs. I det samme nyhedsindslag pointerer Mikkelsen.:

Nu har Bjarne Riis, som jo ellers er en sympatisk person, erkendt at han har svindlet, erkendt han har snydt og bedraget overfor sine konkurrenter og omverden. Og han har opført sig moralsk forkert. Og så må vi også komme videre og vaske det rent.

[Tv-Avisen 25.05.07]

Her italesætter Brian Mikkelsen nodalpunktet renhed igennem interpellationen af subjektet Bjarne Riis. Pointeringen af det umoralske, det falske og bedrageriet blotlægger den sociale antagonisme. Det vi ser, er en social aktør (Mikkelsen), der er ude af stand til at sikre sin identitet og dermed også sin interesse. Hans virkelighedsopfattelse stemmer med andre ord ikke overens med realiteten. Han kæmper for at få virkeligheden til at passe på hans opfattelse af den, frem for at ændre sin opfattelse så den svarer til realiteterne. Den sociale konsekvens er, at ”fjenden” konstrueres igennem en ansvarliggørelse af svigt (det umoralske, det falske og bedrageriet). Og nu kan vi så vaske cykelsporten ren og komme videre. Udsagnet giver udtryk for at cykelsporten nu kan fremstå renskuret og uskyldig.

Grundliggende argumenterer denne del af analysen for, at Brian Mikkelsens og Richard W. Pounds nodalpunkt er *renhed*. Renhed forstået som den rene rytter, den rene sport, det rene hold eller den rene samvittighed. Selve begrebet renhed artikuleres af Brian Mikkelsen og Richard Pound i tre diskurser:

- den moralsk-etiske diskurs - hvor det emotionelle, tros- og tolerancemæssige italesættes og tillaes.
- den formelle juridiske diskurs - hvor det regel- og kriminalitetsorienterede italesættes og tillaes.

⁶⁷ Det skal tilføjes EPO ikke er decideret hjertemedicin, men derimod et medicinsk produkt tilsigtet patienter med kronisk nyresvigt, der af denne årsag lider af blodmangel (anæmi).

- den videnskabelige diskurs - hvori argumenter valideres ud fra formodning om, at de er videnskabeligt funderet.

I sig selv har tegnet/begrebet ”renhed” ingen betydning, førend ækvivaleringskæderne forbinder det med andre tegn og betydningsbærere. Mikkelsen og Pound forbinder renhed med begreberne fairplay, sundhed, retfærdighed, kamp og negationerne: løgn, snyd, urenhed og misbrug. WADA konstruerer altså en diskursiv praksis hvor cykelrytterne kategoriseres og af-individualiseres i et dikotomisk forhold. Konsekvensen er, at hele cykelsamfundet og de enkelte individer/aktører sættes under mistanke, og normal retspraksis tilsidesættes i argumentationen. At tillægge sig princippet om, at skulle bevise sin uskyld for ikke at blive dømt, er et udtryk for den magt diskursen har. Desuden argumenterer analysen for, at Mikkelsen og Pound i deres italesættelse af doping og praktisering heraf danner ækvivaleringskæder ud i fordømmelsen, eksemplificeret ved interpellationerne af cykelrytterne som værende hykleriske, løgnagtige, misbrugende syndere og snydere. Hvorvidt denne diskursive praksis er hegemonisk vil de følgende afsnit af analysen vise.

UCI

Som anvist i diskursordenen har UCI til opgave at kontrollere, regulere og promovere cykelsporten. Dette vinder ikke overraskende genklang i UCI’s diskursive praksis. Repræsenteret ved Pat McQuaid og Peder Pedersen ses en italesættelse af cykelsporten, hvor image og troværdighed spiller en central rolle. Især vinder regulering og kontrol indpas i udsagnene frem for en promovering af cykelsporten.

I kølvandet af Operación Puerto⁶⁸ er UCI’s diskursive praksis i høj grad møntet på en italesættelse af problematikkerne i cykelsporten, og hvilke konsekvenser, disse har eller bør have. McQuaid pointerer:

Sportens image er blevet voldsomt skadet de seneste år, og vi vil nu træffe nogle foranstaltninger for at rette op på det. Jeg er overbevist om, at det vil lykkedes at udarbejde en strategi, der udvikler sporten tilbage til udgangspunktet.

[McQuaid i Berl.Tid. 31.07.06]

⁶⁸ De spanske myndigheders rapport vedrørende anholdelsen af flere centrale aktører i cykelsporten samt en læge. Rapporten foranledigede Pro-Tour holdenes sammenslutning AIGP til at udelukke flere favoritter fra Tour de France 2006 på grundlag af et etisk kodeks.

Som udtalelsen viser, ønsker McQuaid at regulere cykelsportens nuværende udformning. Og han forudsætter på sin vis, at cykelsportens udgangspunkt er værd at stræbe efter. Det er et interessant udsagn, McQuaid ønsker at udvikle sporten tilbage. Normalt udvikler man fremad, men oprindelsen er som påpeget en værdi. McQuaid påpeger i høj grad, hvordan UCI har mulighed for at kontrollere og regulere feltet. Gennem denne påpegnings opnås en positionering i sportsfeltet som magthavende og magtudøvende. Men:

Desværre betyder det, at vi ikke kan se frem til hurtige afslutninger. Jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at rytterne allierer sig med smarte advokater, der vil foretage alle mulige krumspring for at afværge det, vi ser som den eneste rimelige afgørelse. Nemlig en straf, der svarer til forseelsen.

[McQuaid i Pol.31.07.06]

McQuaid benytter en juridisk diskurs med benævnelsen af ”en straf, der svarer til forseelsen”. Dette er retspraksis i det omgivende samfund. Men artikulationen af det juridiske synes dog ikke at være i overensstemmelse med den samfundsmæssige retspraksis. Dette ses fx i form af italesættelsen ”hurtige afgørelser”. McQuaids artikulation forudsætter, at retspraksis er hurtige afgørelser, hvilket i den gældende juridiske forstand ikke er tilfældet. Dernæst tillægger han advokaterne uden for feltet skylden.

Jeg bliver rasende når jeg tænker på, hvordan et meget lille antal ryttere udelukkende for egen vindings skyld underminerer en hel idrætsgrens troværdighed. Og jeg bliver syg, når jeg hører den konstante strøm af benægtelser fra rytterne... Ingen skal slippe af sted med bare at kunne erklære sig uskyldig.

[McQuaid i Pol.31.07.06]

Cykelsportens image italesættes ved en fordømmelse af de ryttere, der underminerer sportens troværdighed. Gennem en binær optik udelukker McQuaid subjekt-positionen *uskyldig* - uafhængigt af beviset eller mangel på samme. McQuaid benægter hermed retssamfundets grundlæggende antagelse om at ethvert individ må erklære sig uskyldig. Fordømmelsen artikuleres ud i følelsernes regime, da han både bliver *syg af* og *rasende* på de skyldiges proklamerede uskyldighed. Diskursen rækker derfor ud over det juridiske og ind det moralske, da man som rytter enten er skyldig eller ej i moralsk forstand. Udtalelsen åbner op for magtperspektivet, da man forsøger at udelukke og blokere en anden gruppes identitet. Er en rytter under mistanke, skal uskylden bevises. Det er ikke nok at erklære sig uskyldig. Således bliver der diskursivt konstrueret en gruppe skyldige aktører (indtil andet er bevist), for derigennem at genvinde cykelsportens og dermed UCI's troværdighed. Kategoriseringen er entydig:

Holdende må afgøre, om de står sammen med os, eller de andre.

[McQuaid i Berl.Tid.24.02.07]

Enten er I imod os, eller også er I med os. At argumentere imod er som at slå koldt vand på en gås, der er kun to positioner (med eller imod) - en klar dikotomi. Hvis man som rytter eller sportsdirektør ikke melder sig ind under fanen, tildeles man subjektpositionen snyder (dopingbruger) og dermed imod UCI og deres værdier. Peder Pedersen fremhæver det således:

Vi må simpelthen holde fast i, at andre værdier end doping og fusk skal være gældende. UCI skal stå for noget, der er rent og sobert.

[Pedersen i J.P.16.08.06]

Udgruppen af skyldige ryttere konstrueres her gennem artikuleringen af deres værdier. Og konflikten opstår som en konstruktion af et ”dem” der truer ”vores” værdier. Fjendebilledet fuldendes med at dem, der bruger doping, ser det som en værdi. Den sociale orden er således blevet gjort til en symbolsk orden, og de objektive forskelle er blevet omdannet til symboler på noget stærkt negativt i form af artikuleringen doping og fusk. Dernæst ser vi igen, at nodalpunktet renhed anvendes som i WADA’s diskursive praksis.

Begrebet retfærdighed er evident tilstede i Peder Pedersens udsagn. Om Floyd Landis siger han:

Problemet er, at sådan en rytter, der nægter det hele, er ødelæggende for sporten. Han kan teoretisk set komme tilbage på professionelt niveau om to år, men det er min holdning, at sådan én skal vi slet ikke have tilbage.

[Pedersen i J.P.16.08.06]

Det forekommer tydeligt i dette udsagn, hvordan artikuleringer er nye betydningsammenhænge af begreber. For som citatet viser, er det Floyd Landis’ ret, at vende tilbage til sporten efter udstået karantæne, men i og med at han har nægtet sig skyldig, skal han permanent udelukkes. Begrebet straf og ret har derfor en anden betydning i denne diskurs ifht. den konstituerede lovgivning. Altså et argument der ikke vinder indpas i normal retspraksis. Pedersen fortsætter:

Men sådan én har vi overhovedet ikke brug for. Han har skadet vores idræt årtier ud i fremtiden. Og han har ikke engang forstået, hvad det er, han har lavet. Han må simpelthen ud. Landis bærer en meget stor del af skylden for den mistillid, der igen er blusset op omkring cykelsporten.

[Pedersen i Pol.18.08.06]

Skylden placeres således ikke kun i juridisk forstand. Det er i lige så høj grad skylden for offentlighedens mistillid – hvis den da er der.

McQuaids udsagn indenfor det seneste år, er de præget af en magtkamp. En kamp der står mellem flere parter heriblandt WADA, ASO og rytterne⁶⁹. I kampen forsøger McQuaid gentagne gange at legitimere UCI's beføjelser⁷⁰:

Men cykelsporten er som en stor familie. Når der er uenighed, handler det om at sætte sig ned og tale tingene igennem, så vi kan komme videre. Det lykkedes det os heldigvis at gøre, og det må vi fortsætte med. For det er jo kun en løsning for i år, der er fundet. Alle må gøre indrømmelser, men i den sidste ende må alle også acceptere, at UCI er det organ, der styrer cykelsporten på det globale plan.

[McQuaid i Pol. 10.03.07]

Som det ovenforstående tydeliggør, er McQuaid interesseret i at positionere UCI som det magthavende organ i cykelsporten, der uanset familie-analogien er suveræn. Humlen i problematikken er, at UCI fremsætter krav på fuld kontrol over cykelsporten. For eksempel vil ASO, der arrangerer flere franske løb, ikke lade sig diktere af ProTourens regler, men have større indflydelse på, hvem der skal deltage i deres løb. Dermed skulle andre organer end UCI kunne styre cykelsporten. Denne magtkamp kommer til udtryk i den diskursive praksis.

De (de tre store etapeløbsarrangører) vil bare have dem med, der er flest penge i. Det betyder, at Giro d'Italia tager et hold som Tinkoff med, hvor Tyler Hamilton nu kører. Og det er for mig at se tegn på en angribelig moral. Derfor er det så nødvendigt, at UCI har magt, så vi kan tænke ud over det økonomiske.

[McQuaid i B.T. 28.02.07]

Med påpegningen af det moralske fald, synliggør McQuaid, hvordan UCI's magtkrav skal legitimeres. Argumentet er, at udelukkes UCI fra beslutninger om hvem, der deltager i løbene, vil de dopingmistænkte få carte blanche til at køre.

McQuaids og Pedersens italesættelse af cykelsporten er bundet op på en juridisk og moralsk diskurs om retfærdighed, renhed og straf. Fordømmelsen er grundlagt gennem begrebsformationen: *straf, kræftsvulsten, brodne kar, mistillid, snyd og uvæsned* med det formål, at artikulere og udstille UCI's

⁶⁹ Magtkampen mellem UCI og WADA er funderet i WADA's proklamerings af UCI's manglende kontrol og konsekvens. UCI lever med andre ord ikke op til forpligtelserne ifølge WADA. Dernæst kæmper UCI mod ASO (organisationen bag Tour de France) om arrangering af løb.

⁷⁰ Sagt i relation til debatten om hvorvidt de tre store etapeløb skal høre under ProTouren.

værdier og hvad de står for: ”*renhed, soberhed, sportens udgangspunkt* (sportens ånd), *retfærdighed og familie*”. Analysen viser derfor, at UCI gennem artikuleringen af sportens uvæsen søger at bibeholde magten i feltet.

Medierne

Aktørerne der indgår i denne del af analyse er repræsenteret ved journalister fra de landsdækkende dagblade samt citerede ryttere og sportsdirektører⁷¹. Cykelsportens diskursive formation er af medierne udgjort af ofte modsatrettede positioner. Det betyder, at begreberne, der anvendes i beskrivelsen af cykelsporten, er artikuleret med forskellige betydninger som en følge af divergerende diskurser. Mediernes diskursive produktion er med andre ord flertydig og iscenesættende.

Analysen af mediernes diskursive praksis følger to spor, fascinationens og fordømmelsens. Fascinationen finder sit grundlag i hvilke subjektpositioner cykelrytterne indskrives i. Et tilbagevendende tema for italesættelsen er smerte, sygdom og lidelse.

Credit Agricole-rytteren lagde ud med at vinde prologen, så blev han blodigt skadet under spurten på 1. etape, fik mavesmerter efter at være kommet på antibiotika-kur for sine blødninger, blev fratrukket bonuspoint på et meget tyndt grundlag efter et skubberi med Bernard Eisel på 4. Etape og siden har han slidt sig igennem uden etapesejre. Før idag – og tillykke med det, Thor og Norge.

[TV2-Sporten 23.07.06]

Rytteren Thor Hushovds strabadser i Touren iscenesættes her som en gennemgang af smerte og lidelse. Konstruktionen af den ”arme rytter” forbinder bestræbelserne til et martyrium, hvor rytterne gennemgår lidelse og udsættes for sygdom og dårligdom for en endelig sejr. Generelt står smerte og lidelse centralt i italesættelsen af cykelsporten, og rytternes fysiske tilstand er genstand for ækvivaleringer i diskursen. Som citatet ovenfor viser, sættes elementerne antibiotika-kur, blødninger og mavesmerter i relation til elementerne i løbet (selve udførelsen), og sammenknytningen udgør en artikulering af *smerte og lidelse* som et af mediernes nodalpunkter. Dette privilegerede tegn, smerte og lidelse, har en underforståethed i mange andre elementer i ækvivalenskæden. Heriblandt: vilje, styrke, ofre, ondt, fight og slid. Disse uensartede faktorer gøres i denne diskurs identiske og udtrykker derved fælles karakteristika.

⁷¹ Jyllands Posten, E.B., B.T., Berlingske Tidende og Politiken.

Mediernes diskursive praksis indeholder desuden nodalpunkterne *myten* og *det episke*. Myten italesættes via komparation af nuværende præstationer med tidligere.

Michael Rasmussens præstation skal ses i lyset af, at uendeligt få ryttere overhovedet tør begive sig ud på så vildt et ridt i cykelmodernismens tidsalder. Richard Virenque var måske den sidste, der i ånden fra legender som Fausto Coppi, Federico Bahamontes og Luis Ocaña orkede at gøre forsøget med held. Men ellers er det blevet et særsyn at se enere begive sig ud på det ensomme arbejde, der kræver så meget karakterstyrke og fokus for at kunne lykkes.

[Berl.Tid.20.07.06]

Med sammenligningen af tidligere tiders ridt og heltemod italesættes ritualen. Mytternes præstationer udgør i denne artikulation mål for de nutidiges. Michael Rasmussens præstation kan således forstås som en rituel praksis overfor myterne (Coppi, Bahamontes og Ocaña). Dermed er det ikke sagt, at rytteren bevidst udfører et ritual overfor myten, men snarere at præstationen tilskrives denne funktion. Som Michael Rasmussen selv udtaler det:

Jeg har ikke tænkt over, hvorvidt jeg er blevet en del af Tourens historie med det her. Men jeg vil dog sige, at jeg er meget stolt over at kunne bekræfte mine præstationer fra sidste år.

[B.T. 20.07.06]

Som det ses af citatet, forholder rytteren sig ikke til sammenligningen med mytiske ryttere, blot til sin egen præstation. Deraf kan ritualen tolkes som en tilskrivelse fra mediernes side. Hertil kan nodalpunktet *det episke* tilføjes. I mediernes artikulatoriske praksis fikseres dramaet og det episke som et privilegeret tegn.

Når cyklismen folder sig ud, som hele feltet og Michael Rasmussen i går stillede det til skue med guds eget amfiteater som bjergtagende kulisse, forvandler sporten sig - også – til en almengyldig historie om viljestyrke og tapperhed. Om vovemod og sammenhold. Om sindig strategi og anarkistisk fandenivoldskhed. Og om at finde ressourcer dybt inde i sjælens irgange, når pulsen banker øjenæblerne halvvejs ud af kraniet, og krampen er alarmerende tæt på at bryde ud som et forstadium til rigor mortis. Med en dramaturgi, som konstant holder publikum på en pinebænk af spændingsmættet gys.

[Jørgensen i Berl.Tid. 20.07.06]

Denne italesættelse af dramaet viser hvorledes journalisten (i dette tilfælde Lars B. Jørgensen) tolker bedrifternes betydning. Bedrifterne stilles op i et betydningsunivers og tillægges mening. Og meningen i denne ækvivalering er, at rytternes handlinger ikke blot er udgjort af præstationen (tid og distance). Meningen er i lige så høj grad, om ikke mere, at handlingerne udgør et fascinerende drama med et spændt publikum udspillet i en beundringsværdig kulisse. Handlingerne ophøjes i

denne diskurs og tjener som eksempler på forholdet mellem indhold og udtryk. Indholdet kan i en objektiv forstand blot forstås som den distance rytterne tilbagelægger og på hvilken tid de gør det. Hvorimod udtrykket forholder sig til, hvordan kilometerne tilbagelægges. Dette tillæg af betydning er kendetegnende for den journalistiske gengivelse af begivenhederne. Som citatet viser tolkes handlingerne ind i en almengyldig historie, hvor aktørernes karakteristika er værd at stræbe efter. På denne måde anskueliggør *den mytiske og episke* diskurs, hvordan de heltedige bestræbelser på sejr blot er et signalement af de værdier, man i en samfundsmæssig ramme søger at opnå.

Isenesættelsen af helte står som en konsekvens af de mytiske tolkninger. De tilskyndede karakteristika rytterne besidder sættes ofte i lyset af at være heltegerninger:

Når årets Tour de France trods Basso og Ullrichs beskæmmende exit vil blive husket for det gode, handler det også om de opbyggelige og fascinerende heltehistorier, sporten også er så rig på.

[Jørgensen i Berl. Tid. 24.07.06]

Det Lars B. Jørgensen taler for, er at cykelsporten besidder en ufattelig attraktion. Og heltene er et uundgåeligt tema i forståelsen af sporten. Jørgensens udsagn peger samtidig i retningen af, at heltene er det gode i sporten. Dette læner sig op af WADA's diskurser, der på samme måde som i Jørgensens udsagn peger på et gode og et onde i sporten. Synderne overfor heltene.

Et andet nodalpunkt for mediernes diskursive formation er *renhed*. Dette tegn referer til brugen af doping blandt ryttere. Renheden artikuleres i form af en italesættelse af rytternes menneskelighed i modsætning til en overnaturlig⁷².

Det ligner et meget mere rent løb i år. Det ligner et løb på grænsen; men det er en grænse, der ser ud til at blive defineret af den menneskelige ydeevne, ikke den medicinske.

[Werge i E.B. 21.07.06]

Igen tilskrives rytternes handlinger en bestemt betydning. Udsagnet her søger at sætte et skel mellem, hvordan et "rent" løb køres i modsætning til et "urent" løb⁷³. Løbets karakteristika forandres med andre ord, og præmisset for at deltage er, at man skal være ren. Heraf opnår løbet mere "glød" [E.B. 21.07.06]. Som i Brian Mikkelsens begrebsformation er medicin lig med doping

⁷² Den umenneskelige og overnaturlige ydeevne konnoterer her brugen af doping.

⁷³ Heraf følger fortolkningen af Floyd Landis' nedtur den ene dag og optur den næste.

og dermed sundhedsskadeligt. Nodalpunktet renhed spiller således også en rolle i mediernes diskurser. Dette uddybes af Lars B. Jørgensen i Berlingske Tidende:

Man skal huske at tage højde for, hvordan årgang 2006 udspiller sig efter syv lange, onde år med Lance Armstrong og hans håndgangne hær til at holde det meste af løbets udvikling og logik i en skruestik. Den slags plejer at udløse en form for lovløshed. Især når sheriffen har været en hård nyser fra Texas! Alt det og mere til spiller formentlig ind i Tourens turbulente infrastruktur i år. Det er ikke til at vide med sikkerhed. Under alle omstændigheder har især Alperne budt på en ny dimension, ligesom det i høj grad synes at være den menneskelige faktor, som gør sig gældende i årets Tour de France. Og mange tak for det. Her er således ikke usvækkede, magtfuldkomne supermænd fra en anden planet til at udradere oppositionen efter noder.

[Jørgensen i Berl.Tid. 21.07.06]

Citatet her knytter de forskellige diskurser sammen. Først og fremmest laver Jørgensen en distinktion mellem menneskelighed og supermænd. Han antyder implicit, at det er en ren tour i modsætning til de andre år. Frasen ”den menneskelige faktor” i årets løb anvendes for at påpege rytternes renhed. I år er der ikke usvækkede supermænd fra en anden planet⁷⁴. I år er det svækkede mennesker der har op og nedture. Med andre ord rene ryttere.

Som dette afsnit viser, skaber medierne et betydningsunivers, hvor helten, smerten, lidelsen og myterne er de centrale italesættelser af cykelsporten. Den kapitale diskurs er den heroiske, hvor rytterne hyldes for deres tilnærmelsesvise overmenneskelighed. Konsekvensen af diskursen er at dramaet, myterne, smerten, lidelsen, opofrelsen og fascinationen iscenesættes til en historie grænsende virkeligheden.

Kronologien

Følgende afsnit vil kort skitsere hvordan det seneste års diskurser og hændelser hænger sammen. For følger vi udtalelsernes kronologi i perioden foråret 2006 - sommeren 2007, ser vi, at WADA, UCI og DCU ofte kun reagerer på mediernes dagsorden.

Efter Operación Puerto i foråret 2006 forsøger organisationerne WADA, UCI og DCU at agere proaktivt i kampen mod doping. Konsekvensen er, at de opruster moralsk og indfører sanktioner og strammere kontrol. Og næsten selvfølgelig er den moralske og juridiske diskurs herskende i denne

⁷⁴ En vending Gilberto Simoni også benyttede om Ivan Basso, da han anklagede Basso for brugen af doping under Giro di Italia 2006.

periode. Mistanken til favoritterne i Tour de France foranlediger holdsammenslutningen AIGP til at udelukke alle nævnte navne i den spanske rapport på grundlag af et etisk kodeks. Ivan Bassos og Jan Ullrichs navne stod i den uafsluttede rapport. Liberty Seguros' stjerne Alexandre Vinokourov's situation var paradoksalt, da sportsdirektøren, Manolo Saiz, var direkte involveret i sagen og arresteret sammen med lægen Fuentes. Det medbragte, at holdet mistede sponsorstøtten og opløsningen truede. Vinokourov måtte selv i aktion og udnytte forbindelser til folk med indflydelse i hjemlandet Kasakhstan, hvor han hentede nye sponsorkroner. Holdet overlevede under nyt navn, Astana, og med ny ledelse, men Tour-arrangørerne, ASO, var ikke just glade. De havde allerede valgt at trække invitationen til Comunidad Valenciana⁷⁵ tilbage, da holdet i særlig grad var belastet af sagen. ASO forsøgte at få Vinokourov's hold udelukket, og først et par dage før løbet gik i gang, fik holdet af sportsdomstolen CAS lov at stille til start. Dermed så alle forhindringer ud til at være overvundet - indtil bomben sprang dagen før løbets start. På grundlag af et massivt pres fra medierne om navngivelse af affærens implicerede udsendte UCI en liste over de ryttere, der var sat i forbindelse med Operación Puerto. Som nævnt var Basso, Ullrich og Mancebo blandt dem og de blev herefter suspenderet af deres hold. Vinokourov var ikke personligt involveret, men flere af rytterne på Astana-holdet stod på listen, og der var ikke nok tilbage til at stille med det påkrævede antal ryttere. Dette betød, at ASO fik hjemmel i reglerne til at afvise holdet. Det har dog senere vist sig, at et par af rytterne var kommet på listen ved en fejl⁷⁶. UCI og Pro-Tour holdenes sammenslutning AIGP reagerede på et fundament af mediepres, et etisk kodeks og en delvis afsluttet politirapport. Anti-doping Danmark responderede kraftigt i form af Jens Evalds undren over sagens bagvendte bevisbyrde og den ukorrekte retspraksis⁷⁷.

De (AIGP red.) må have nogle meget klare oplysninger, siden de har truffet den her drastiske beslutning. Det er jo helt uhørt retspraksis. Det afgørende er jo stadigvæk, om det kan bevises.

[Evald i J.P. 1.07.06]

Men Evalds udtalelser var en meget spinkel stemme i et relativt stort kor, der samstemmende tonede ud i moralske vendinger om dopingens farer. Jesper Worre (DCU) mente derimod ikke, at der var noget i vejen med at praktisere omvendt bevisbyrde, så længe det handlede om sportens egne

⁷⁵ Tidligere Kelme.

⁷⁶ Deriblandt Alberto Contador der i dag kører for Team Discovery.

⁷⁷ Den bagvendte bevisbyrde foreskriver, at mistænkes en rytter, skal denne selv bevise sin uskyld.

sanktioner. Worre advokerer således for en strammere kontrol af rytterne uanset hvilken vej, bevisbyrden går.

Under Tour de France var billedet et ganske andet. Med udelukkelse var der rensat ud i feltet, hvilket man kunne se på den måde, rytterne kørte ifølge medierne [Werge i E.B. 21.07.06; Jørgensen i Berl.Tid.]⁷⁸. Helte epos med myter og anekdoter figurerede på forsiderne og i spalterne. Udelukkelse gjorde kun løbet bedre, det var mere åbent og mere rent ifølge medierne. Under løbet er den dominerende diskurs funderet i fascination og attraktion. Sportens forførende væsen fylder al spalteplass, der nævnes ikke et ord om doping, løgnere eller snyd i hele juli måned. Periodens mest dominerende diskurs er fascinationens og attraktionens.

Kort efter løbets afslutning blev vinderens urinprøve fra d.20.07 testet positiv⁷⁹. I første instans reagerede UCI med skarp distancering, derefter fulgte WADA og rytterne selv. I den danske kontekst var især Brian Mikkelsen og Peder Pedersen (UCI) aktive i debatten. Som en konsekvens af sommerens udelukkelse indgik Team CSC og Ivan Basso en fratrædelsesordning. T-Mobile opsagde over halvdelen af deres kontrakter⁸⁰. CSC indledte et samarbejde med læge Rasmus Damsgaard om holdets antidoping arbejde. Damsgaard blev introduceret som en garant for renhed på holdet gennem en intensiv monitorering af rytternes blodprofiler. UCI applauderede dette tiltag. Efterfølgende blev København tildelt værtsrollen for VM i landevejsløb 2011 som, ifølge McQuaid, var en ”belønning” for den gode indstilling og attitude overfor doping problematikken⁸¹.

I foråret 2007 indrømmede Bjarne Riis efter et stærkt mediepres, at han havde brugt doping i perioden 1993-98⁸². Næsten samtlige sportsredaktører på de landsdækkende aviser og tv-kanaler reagerede i afstandtagende vendinger ofte af moralsk karakter. Efter kort betænkningstid valgte Christian Prudhomme, direktøren for Tour de France selskabet, at slette Riis fra selskabets papirer. Ligeledes blev Bjarne Riis’ æresmedlemskab af DCU annulleret, og hans plads i den danske idrætskanon blev visket ud. Periodens herskende diskurs er moralsk funderet.

⁷⁸ Landsdækkende aviser, DR og TV-2.

⁷⁹ Det er første gang, at en vinder af Tour de France er blevet testet positiv. Med rette skal det dog nævnes, at sagen stadig verserer, og en endelig afgørelse foreligger endnu ikke, da vinderen, Floyd Landis, mener, at der er fejl i B-prøven.

⁸⁰ Heriblandt stjernerne Jan Ulrich og Andreas Klöden.

⁸¹ Dagen efter den officielle udnævnelse var Politikens overskrift: ”Den reneste rute vandt”. Det danske antidopingarbejde var en central årsag til, at Danmark skal være cykel-VM-vært.

⁸² Sandsynligvis en nødvendig reaktion efter tidligere holdkammeraters indrømmelser i medierne. Se endvidere afsnittet *Casen Bjarne*.

Under Tour de France 2007 fortæller DR-sporten, at Michael Rasmussen har modtaget op til flere advarsler fra UCI og Antidoping Danmark i 2006 og 2007. Angiveligt på grund af administrativ uorden og for sent afleverede indberetningsskemaer⁸³. DCU meddeler dagen efter, at Michael Rasmussen ikke længere er en del af det danske landshold. DCU udelukker ham på grundlag af deres etiske regelsæt⁸⁴. DIF bakker beslutningen op og finder det essentielt, at forbundene aktivt bruger etikken som sanktionsmulighed overfor medlemmer. Periodens herskende diskurs gik fra den ene yderlighed til den anden. Da Tour'en startede, var den dominerende diskurs fascinationens, men efter at sagen med Michael Rasmussen fik nyhedsværdi, i og med han besad den gule førertrøje, blev den moralske og juridiske diskurs gældende.

Som kronologien viser, er UCI's og DCU's reaktionsmønster afhængig af mediedækningen. Ud fra reaktionsmønsteret kan det konkluderes, at organisationerne oftest reagerer på grundlag af nyhedsværdi og saliens. I de perioder hvor fascinationens diskurs er dominerende, ytrer organisationerne sig stort set ikke.

Diskurserne i 1990'erne

I det følgende kortlægges og analyseres den diskursive formation og praksis for to år i 1990'erne⁸⁵.

Afsnittet er en mindre undersøgelse af hvilke diskurser, der gjorde sig gældende i disse år⁸⁶.

Formålet er at kunne kontrastere disse i forhold til den nuværende praksis.

Myter og lidelse

En ofte anvendt retorik i perioden er iscenesættelsen af helte og sammenligningen med tidligere tiders. I 1996 vandt Bjarne Riis Tour de France, og præstationen blev sat i konteksten af tidligere bedrifter. Derfor titulerede man ham som Ørnen. Avisernes overskrifter satte typisk den mytiske figur ind i en forståelsesramme med et budskab om storhed og handlekraft. Eksempler herpå er: ”Ørnen går på vingerne igen”, ”Ørnen skifter kurs” og ”Onsdag vil Ørnen vinde” [Pol.

18.04.96;19.04.96]. Som overskrifterne viser, indvies læserne til et eksklusivt selskab med en form for indforståethed. På denne måde repræsenterer navngivelsen en folkelig samlende effekt. Desuden

⁸³ Rasmussen skulle ifølge DR-sporten ikke have rapporteret rettidigt om hans lokaliteter for træning udenfor konkurrence [www.dr.dk].

⁸⁴ Vel og mærke deres eget regelsæt, for ifølge WADA's skal der først indledes mistanke efter tredje advarsel (se endvidere afsnittet *Kyllingen ud af hønsegården*).

⁸⁵ Årene der er belyst, er 1991 og 1996. Kilderne er de landsdækkende aviser Berlingske Tidende, B.T., Politiken, Ekstra Bladet og Weekend Avisen.

⁸⁶ Målet er at give en kort og central beskrivelse af de diskurser, der gør sig gældende.

er rytter portrættet en væsentlig del af diskursen. Med de mere intime portrætter af rytterens dagligdag og familieliv appellerer til en folkelig forståelse og fællesskab.

Et af periodens centrale nodalpunkter er lidelse. Nodalpunktet sættes i scene, gennem fortællinger om det martyrium rytterne må gennemgå. Smerten og lidelsen er vejen til målet. Man kan med andre ord ikke opnå målet uden at gennemgå strabadser i form af styrt med blodige skrammer og tårer. Under overskriften ”*Silende Blod og Røde Kinder*” blev Rolf Sørensens succes beskrevet således:

Blod der endnu silede ned ad knæet fra en stor hudafskrabning, og aftrykket fra præmiepigernes røde læber, der lyste op i kinderne. Selv ned i de små detaljer anedes det drama og den ellevilde begejstring, der gjorde søndag 7. juli til en dag Rolf Sørensen aldrig vil glemme. Smerten og fortvivlelsen i de gysende øjeblikke, da han blot 500 meter fra målstregen hamrede mod asfalten i et af de sidste sving. Det fortalte blodet om. Og så siden de herlige øjeblikke.

[Pol. 08.07.91]

Det er netop denne lidelsesvej og drama, diskursen cirkulerer omkring, og martyriet får en mening i målet. Den ellers meningsløse lidelse rytterne gennemgår tildeles en mening, idet den sammenkædes med ambitioner, vilje og seriøsitet. Cykelrytterne omtales derfor også i eksklusive fraser:

Men også dengang var cykelryttere gjort af et ganske særligt stof og i besiddelse af en imponerende evne til at glemme de tortur-agtige pinsler, de havde været ude for.

[Pol. 28.06.96]

Det der gør sig gældende i artikleringerne, er fokuseringen på det imponerende i meningsløsheden. Der fokuseres på viljen til at udsætte sig selv for de samme pinsler og lidelser igen og igen. Bedrifterne tillægges den mening at de udføres af nogen gjort af et særligt stof. Således står umenneskeligheden frem og det unaturlige tilskyndes og tiljubles. Således kan de overnaturlige, og umenneskelige bedrifter sættes i rammen af myten og det episke. Følg blot denne karakteristik af den amerikanske rytter Greg Lemond:

Han er gjort af det stof, der skaber drømme. Det seje materiale der skaber myter. Det rasende mod, den vilje der skaber legender. Han er den personificerede amerikanske drøm. Du ved, den der med avis-drengen, der bliver millionær, den der med at drømme den umulige drøm, og så turde gå ud og leve den drøm. Det hele ligger så rent i de enkle ord. Opgaven er uløselig, målet umuligt hvorefter man gør det! Og er der noget, amerikanerne og såmænd også alle vi andre elsker over alt andet, så er det den sublime vinder, der

mister alt, der vender tilbage og ta'r sin trone. Mod umulige odds.

[E.B. 07.07.91]

Som det påpeges i citatet, er cykelrytterne udstillingen af det menneskelige potentiale, og bidrager til begrebsformationen med drømmen og myten. Vi ser derfor en begrebsformation indenfor det heroiske og mytiske bestående af lidelser, sejre, drømme og opofrelse.

Et andet centralt tema i 1990'ernes diskurser er nationalismen. Den nationale repræsentation knyttes i denne periode ofte til den episke fortælling om helte. I 1991 var Rolf Sørensen en central aktør med flere dage i den gule trøje, og i 1996 var Bjarne Riis' sejr det uomtvistelige centrum for den danske interesse. Som en konsekvens af succesen blev rytterne indskrevet i repræsentationen af noget særligt dansk. Selv cyklingen blev en del af det at være dansk.

Skal vi alligevel pege på en enkeltstående begivenhed og sige: Dette er den største præstation i dansk idræt gennem tiden, må det være Bjarne Riis' sejr i verdens ubetinget hårdeste cykelløb, Tour de France. Hvorfor? Fordi hele verdenseliten, de bedste af de bedste, er samlet i dette klassiske arrangement. Fordi de fysiske strabadser tangerer det ufattelige, fordi et sådant løb aldrig kan vindes på tilfældigheder og en enkelt god dag – og fordi vinderens held udelukkende består i det uheld og det "sammenbrud", der rammer modstanderen.

[Pol. 28.07.96]

Som citatet viser, knyttes det nationale til den storhed der lå i sejren. De danske rytteres præstationer præsenteres som en særlig danskhed, til trods for at holdene i Tour de France ikke repræsenterer nationerne. Gennem appellen til fællesskabet kan de nationale triumfer deles af danskerne og danskheden bliver artikuleret ind i det store heltepos.

De to dominerende diskurser i perioden er altså den heroiske og den nationale. For begge gælder det, at de skildrer fascinationen for sporten og knytter rytternes smerte og lidelse til en større fortælling om moderne helte. I perioden forekommer begrebet doping sjældent. Under Tour de France 1991 trækker PDM-holdet sig angiveligt som følge af en salmonella infektion⁸⁷. Meget indrammende for periodens diskursive anvendelse af begrebet doping beskriver Ib Skovgaard det således:

⁸⁷ PDM trak sig fra Tour de France i 1991. Alle ryttere på holdet havde fået et maveonde med høj feber og opkast. Mistanken om ulovligt trav eksisterede og blev nævnt i flere artikler. Men beskrivelsen af hændelsen blev oftest drejet over i, hvor meget rytterne nu led. Flere ryttere er stået frem i dag og har fortalt, hvordan de fik Epo, der ikke var opbevaret efter forskriften. Rytterne fik således salmonella bakterier direkte ind i blodomløbet.

Hvis PDM-holdet til sin egen harme ikke har fået slået feberstrømmen af dopingrygter helt ned, så kan det kun takke sig selv. Men Tour 'ens og cykelsportens lov siger, at så længe der ikke er konstateret positive tester på forbudte stoffer, så er det tabu at bringe emnet på bane.

[Week. 02.08.91]

Med andre ord er, det Skovgaard bringer på banen en anerkendelse af, at der sker noget i kulissen. Den moralske forkastning af doping er ikke-eksisterende, og man forholder sig isoleret set til jura. Udsagnet forholder sig dog kritisk til det faktum, at emnet er tabu. Men grundlæggende er der i perioden ingen fordømmelse og mistænkeliggørelse.

Delkonklusion

Som vist i analysen er cykelsportens diskursive formation ikke en lukket og selvreferentiel praksis. Det er også en formation der italesættes og defineres af positioner placeret udenfor cykelsporten. Den grundlæggende præmis for forståelsen af den diskursive praksis om cykelsporten er, at den er medieåben. På den ene side iscenesætter medierne rytternes præstationer, analyserer dem, fortolker dem og står dermed som primær aktør i fascinationens spor. På den anden side er medierne også de kanaler, hvori fordømmelsen har sit sprog⁸⁸.

Diskursanalysen viser, at cykelsportens organisatorer kæmper en kamp om at definere feltet. Både UCI og WADA anvender en kategorisering af en udgruppe og indgruppe, hvor der opstår et klart skel mellem, os der vil det gode og dem, der vil det onde. Og udgruppen såvel som en mellemposition accepteres ikke. Interessant er det især, at mellempositionen ikke accepteres. Enten er man med dem eller imod dem. Samtidig skal ingen slippe af sted med at kunne erklære sig uskyldig. Man taler med andre ord for en hård retspraksis, hvor mistanken og tvivlen fører til én position; nemlig skyldig.

Dernæst betegner WADA og UCI sportens idealbillede. Her er de centrale begreber moral, sundhed og renhed. Disse begreber står således, som det sporten bør være. Billedet opstår igennem negationen doping. For doping betegnes og artikuleres med noget urent, usundt og umoralsk. Både WADA og UCI blotlægger dermed også deres fascination af sporten. Sporten er forbilledlig og den fortæller historier der er værd at fortælle, vel at mærke så længe de ikke forgriber sig på sundheden eller pletter renheden.

⁸⁸ Forstået på den måde at sproget ikke er ene om at fordømme. En intensiveret kontrol med rytterne kan ligeså være en del af fordømmelsen.

Medierne stiller sig på samme måde i begge spor – både fascinationens og fordømmelsens. I de perioder hvor der ikke køres cykelløb, er den dominerende diskurs den moralsk fordømmende. Som analysen viser, er renheden et centralt begreb i mediernes diskurser. Selv i fascinationens diskursive begrebsformation fremhæves renheden som en yderligere attraktion, da det vidner om en menneskelighed. Under Tour de France stilles fascinationen primært til skue. Medierne iscenesætter et betydningsunivers, hvor helten, smerten, lidelsen, det nationale og myten er de centrale begreber til beskrivelsen af cykelsporten.

Kontrasteres de nuværende diskurser med 1990'ernes anskueliggøres forskellene. Primært er 1990'ernes diskurser funderet i fortællinger om helte og lidelser. Dertil kommer den personlige fortælling om rytternes familie og baggrund, hvilket fostrer en folkelighed og appel til nationalfølelsen. Til gengæld er begrebet doping stort set fraværende i perioden. Analysens eksempel med PDM-holdet er meget rammende for den tids holdning. Mistanken om PDM's brug af ulovlige midler var klart til stede, men fokus var snarere end det urene trav, hvor meget rytterne led under sygdommen. Dermed står det klart, at den nuværende diskursive praksis er funderet i en nyere og stærkere moral og fordømmelse. Fordømmelsen i 1991 og 1996 bestod i et juridisk forhold skyldig eller uskyldig. I dag er fordømmelsen mere vidtrækkende end det sort/hvide forhold skyldig eller uskyldig. I den nuværende situation dominerer en diskurs, hvor mistanken og rygter fører til fordømmelse uanset skyldsspørgsmål. Samtidig er fascinationen dog tilstede som i 1990'erne.

Det der kan drages ud af diskursanalysen, er, at cykelsporten lader sig beskrive i både fascinationens og fordømmelsens spor. Dominansen er afgjort af nyhedsværdien. Det vil sige, at medierne er medvirkende til at determinere, hvilken diskurs der er herskende. Samtidig skal det tilføjes, at organisationerne WADA, UCI, DCU, ADD og ASO er aktørerne, der udmønter diskurserne i form af sanktioner og kontrol. Det betyder, at diskurserne har en magtindflydelse på, hvad cykelsporten *er* og hvordan man *kan og bør* være cykelrytter i feltet. Næste skridt i belysningen af problemformuleringen må derfor være at undersøge kræfterne bag fascinationen og fordømmelsen, samt hvilke konsekvenser disse har.

Del 3

I denne del af undersøgelsen er de i diskursanalysen fremkomne temaer og nodalpunkter, behandlet igennem kulturelle beskrivelser, analyser og casestudier for at fremanalysere meningen, betydningerne og konsekvenserne af diskurserne. Som diskursanalysen har bekræftet er den diskursive praksis splittet mellem fascination og fordømmelse. Kulturanalysen er derfor delt op i netop disse to perspektiver.

Fascinationen

Cykelsportens attraktion

Diskursanalysen af cykelsportens repræsentation og italesættelse i medierne fandt et paradoksalt forhold mellem fascination og fordømmelse. Et forhold der tilsyneladende er karakteriseret ved, at italesættelserne både udspringer af en fordømmelse af udøverne samt en påskønnelse af deres fantastiske ridt. Dette afsnit tjener til at uddybe de temaer, diskursanalysen fandt. Første afsnit er bygget op om de parametre, der (for)følger sporet af fascinationskraften. Kulturanalysen beskæftiger sig med fascinationen og attraktionen i lyset af områderne: myter & ritualer, helte samt smerte & lidelse. Disse emner har til hensigt at besvare, hvori fascinationen af Tour de France og cykelsporten ligger? Når vi som iagttagere sidder foran skærmen eller står langs landevejen, hvad bunder fascinationen så i?

Myter og ritualer

Diskursanalysen viste en række centrale begreber, der kunne sammenføjes til en fascinationens diskurs. Blandt disse begreber var myter. Følgende afsnit undersøger myter og ritualer i en teoretisk forstand for derefter at sætte dem i konteksten af fascinationen for Tour de France og cykelsporten.

Tour'ens historie gentager sig. Hvert år forceres nogle af de samme bjerge, mange af de samme byer passeres, og sløjfen (le grande Bouclé) snøres endnu engang. Tour de Frances iagttagere har med andre ord en historisk bevidsthed, der skaber spillerum for sammenligning og autenticitet. Som diskursanalysen viser, står italesættelsen af det mytiske og episke centralt i mediernes repræsentation af cykelsporten.

Ordet myte betyder egentlig gude- eller heltesagn [fremmedordbogen 1980;p.298]. Men i semantikken er myten det ”oversprog”, der i en tekst dannes af de særligt fremtrædende

konnotationer, og som bliver afgørende for tekstens betydning. I traditionel forstand er myter fortællinger uden for tid og rum, der fortæller om en kulturs fælles erfaringer og grundvilkår [Qvortrup 1993;p.91]. Riter derimod er konkret bunden til tid og rum. Ritens opgave er at bekræfte menneskets forhold og sammenhæng med guderne. De rituelle handlinger tager udgangspunkt i det mytologiske, og finder sin legitimitet heri. Det betyder, at ritual og myte står i indbyrdes afhængighed. Myten og ritualer er i en gensidig afhængighed, da myten kun kan betragtes som en del af en helhed og ikke som et løsrevet brudstykke. Myter skal ses som en nøgle til en kulturs opfattelse af sig selv i og med de gemmer på en grundlæggende struktur, der kan sige os noget om, hvad den springer ud af. I en analyse af myten vil man opdage modsætninger, som kan sættes i system. Dette system vil man kunne drage frem, som en understrøm i den kultur myten udspringer af. Dermed er det struktureringen og organiseringen af den sociale praksis, der er hovedfokus. I den vestlige kultur har vi siden oplysningstiden forsøgt at afmystificere myterne og afskaffe ritualerne [Qvortrup1993;p.91]. Den sekulariserede rationalitet har gennem analyse opløst myten, men umiddelbart synes der at være en mening i sammenhængen mellem sport, ritual og myte. En sportsudøver vil næppe selv kunne identificere sporten som et mytologisk univers eller ritualbaseret adfærd. Dette skyldes, at ritualer ofte forbindes med en religiøs handling. Men ritualer kan også forstås som M. Douglas udtrykker det: ”..as a transmitter of culture: and exercises a constraining effect on social behavior” [Qvortrup 1993; p.92]. Ritualer har i denne optik en kohæsiv funktion således, at gruppens identitet skabes. Ritualers udformning er en formaliseret adfærd eller aktiv kommunikation indenfor en given gruppe mennesker – et fællesskab. Således kommer ritualer til at udtrykke en bestemt orden gennem handlinger, der bygger på enkelthed og genkendelighed⁸⁹. Ritualer kommunikerer dog ikke gennem verbale diskurser men gennem symbolsk gestus. Ritualers symbolske handlinger er dermed udtrykte billeder af noget udenfor hverdagen uden at udtrykke noget helligt eller transcendent, som religionen gør [Qvortrup 1993;p.94]. De sekulariserede ritualer har til formål at etablere og opretholde en samfundsmæssig orden – et fælles nomos⁹⁰. En central pointe er her, at sekulariserede ritualer adskiller sig fra religiøse i form af et andet væsen og ikke funktionen. Emile Durkheim (1858-1917) understreger ritualers centrale funktion i samfundet. Han mener, at ritualer legitimerer den sociale struktur [Riis 1986;p.21].

⁸⁹ Jf. Hierarkiets funktion i afsnittet (*cykel*)*Sportens fremkomst*.

⁹⁰ Nomos er i denne sammenhæng taget fra Peter Berger, der skelner mellem samfundsordenens to modpoler nomos og anomi [Berger 1974;p.34]. Disse kan opfattes som modpolerne *orden* og *kaos*, jf. myten om Apollon og Dionysos.

Emile Durkheim stiller ritualets primære funktioner op således:

1. Ritualet har en disciplinær og forberedende funktion. Det kræver både selvdisciplin og indordning at deltage i et ritual, som også er nødvendig for det sociale liv. Medlemmer af et samfund skal indpasse sig efter de grænser, samfundet sætter.
2. Ritualet har en kohæsiv funktion. Det bringer folk sammen, bekræfter deres fælles bånd og genskaber derved den sociale solidaritet.
3. Ritualet revitaliserer samfundet ved at ihukomme medlemmerne om deres fælles sociale og historiske arv. Vi har et fælles historisk og socialt fundament, der er særegnet for netop os som gruppe, og som adskiller os fra andre.
4. Sidst men ikke mindst etablerer ritualet en følelse af fællesskab og velvære.

[Birrell 1980;p.132]

Til trods for at Durkheim ikke havde til hensigt at betegne sportens karakter, lader alle nævnte punkter sig indskrive i den moderne sportsbegivenhed. I Durkheims teori fungerer ritualet som regler for menneskets opførelse overfor de hellige ting. Heri har symbolet en central plads for forståelsen af forholdet mellem individ og samfund. Symbolet tjener som en påmindelse om samfundets værdier. Derfor reflekterer symbolet samfundets idealiserede moral- og normkodeks. Ritualet er en idealisering af hverdagen, hvorigennem de ideelle egenskaber, som er værdsat af samfundet, stilles til skue. Goffman fremhæver dog, at i stedet for symbolet er det ”helte”, der er bindeleddet mellem individ og samfund [Birrell 1980; p.135]. Symbolet kan derfor indtage menneskelig skikkelse og formidle samfundsmæssige værdier igennem ritualet.

Følgende afsnit analyserer Tour de France i denne kontekst og fremhæver, hvordan Tour’ens aktører indskrives sig i det mytologiske og rituelle spil.

Tour de France som myte og ritual

Tour’en er en ideel ramme for trivialmytiske betydningsproduktioner. Det skyldes først og fremmest løbets historie, der begyndte for 104 år siden. Løbets skelsættende præstationer fungerer i fascinationens lys, som fremtrædende konnotationer af påskønnede værdier og normer, hvilket i sidste ende på et mere strukturelt plan er afgørende for tekstens betydning.

Da Tour-karavanen i 1994 passerede dette legendariske bjerg fik etappen også en historisk udgang. Den store hjælperytter for Mario Cipolini - Eros Poli (1,94 meter høj og 90 kilo tung) havde regnet ud, at han ved foden af Mont Ventoux skulle have et forspring på et minut pr. kilometer op af bjerget for at kunne holde sin føring til mål. Poli kørte ind på stigningen med et forspring på 25 minutter, og vandt sensationelt etappen med et forspring på et par minutter til de efterfølgende bjergryttere. Poli kørte ind i målbyen Carpentras med glædestårene løbende frit ned at de italienske kinder. Denne ene præstation har skrevet Poli ind i cykelhistorien med flammende skrift og gjort ham til en udødelig Tour de France helt.

[www.dcu-cykling.dk].

Det er narrativer som ovenstående, der reflekterer diskursen om Tour de France i fascinationens spor. Begivenhederne gentages i et mytisk perspektiv, så de attraktive kvaliteter anskueliggøres. På denne måde er fx bjergene et gennemgående mytologien i Tour'en.

Siden 1919 har løbet haft en førertrøje – *Le maillot jaune* (den gule førertrøje), der symboliserer den førende rytter i feltet⁹¹. Siden er der kommet en række særlige ”ærestrøjer” til, fx pointtrøjen (den rytter der er hurtigst og dermed samler flest point i spurten) og den prikkede bjergtrøje (den bedste bjergrytter). Trøjerne skaber rum i løbet til ”bjergkonger” og ”spurtkonger”. Publikums og mediernes hyldest af rytterne fordrer derfor et hierarki og aristokrati med en klar rangorden.

Roland Barthes har pointeret, at Tour de France kan betragtes som en episk fortælling [Barthes 1969:p.138]. En fremadskridende fortælling om etaper der hver svarer til enheden i et kapitel i enhver roman. Etappen med bjerget Mont Ventoux har i adskillige år været genstand for et drama. Bjergene ligger ovenfor trægrænsen og er derfor meget bart. Af samme grund kaldes det for ”det skaldede bjerg”. Barthes henviser ligeledes til den græske myte om Odysseus, der adskillige gange nåede til jordens ende. På samme måde når løbet en jordisk grænse ved det skaldede bjerg. Når mennesket møder naturen ved den jordiske grænse, konfronteres det med sin egen naturlighed og kampen står om livet eller døden, som så i konteksten af cykelsporten er en symbolsk kamp. Heraf bliver mennesket naturaliseret og naturen menneskeliggjort. I denne optik er løbet en fortælling, et eventyr om noget fjernt fra iagttagers hverdag og det bliver en del af en forestilling, måske frem for en realitet. Nedenstående citat demonstrerer, hvordan løbet sættes i et trivialmytisk spektrum:

Dette er det bedste, mest vanvittige og generøse Tour de France, jeg har set siden 1996. Det er grænseløst godt. Hver dag. Rytterne har genfødt dette store cykelløb, i går med Floyd Landis som en Jesus på to hjul.

⁹¹ Grunden til at trøjen er gul, har der været mange diskussioner om. Nogle mener den er gul, da løbets arrangør avisen L'Auto også er gul. Andre har nævnt, at man efter krigen fandt et lille overskudslager med nogle gule militærtrøjer. Ideen med den gule trøje blev senere fulgt op af Giro D'Italia, der fik en lyserød trøje efter avisen La Gazzetta dello Sport.

Cykelmæssigt startede han Tourens sidste bjergetape som død. Men midt på etappen opdagede vi os som vidner til noget, man normalt ikke ser med sine øjne: En genopstandelse. Hvem er de?, har man lyst til at spørge i sin euforiske kådhed. For feltet er så godt og indeholder så stor og fascinerende kørelyst, at oplevelsesniveauet konstant banker mod den forundrede himmel. Hvad sker der dog?

[Fyens Stiftstidende 21.07.06]

Artiklen forsætter udi tilskyndelsens og tilbedelsens regime. Sammenfattes de centrale ækvivaleringer og sammenføjninger får vi en indikation af iagttagelsens fascination: *vanvittig, grænseløst, genfødt, Jesus, død, genopstandelse, euforisk kådhed, fascinerende kørelyst*. Medierne tilskynder det helliges og transcendentales betydning for iagttageren og sportens eller udøverens overskridende væsen bliver applauderet. I lyset af fascinationen kan iagttagelsen deles op i to kategorier, på den ene side findes det overskridende væsen og på den anden det hellige væsen. Et skisma der synes at være funderet i noget udenfor vor tids hverdag. Hverdagslivet er sågar sat ud af kraft. Hertil kan det ses, at cykelsporten og Tour de France har adapteret langt de fleste moderne teknologiske innovationer [Møller 2001; p.127]⁹². Derfor eksisterer Tour de France på godt og ondt med det moderne, som den er sprunget ud af.

Tour de France kan karakteriseres som en dobbeltbunden tilstand af to alibier, det utopiske/idealiserede, i form af rytterne med den ædle moral, der kæmper mod overnaturlige kræfter, og det realistiske i form af at rytterne befinder sig i den jordiske sfære og i virkeligheden i modsætning til at være i en fiktion.

...løbet er det bedste eksempel som vi endnu har set på en total og følgelig dobbeltbunden myte: Løbet er på én gang en myte der udtrykker fakta og som projicerer det mulige, det er både realistisk og utopisk.

[Barthes 1969; p.147]

Barthes' opfattelse advokerer for en forståelse af, at Tour de France og dets aktører i sig selv både er ordinære såvel som sublime.

Tour de France fungerer og agerer under de moderne mediers præmisser og producerer derfor materiale til disse for i det hele taget at eksistere⁹³. Materialet er støbt til at sælge. Rytterne bevæger sig fra punkt A til B, og tilskuere har et begrænset udsyn. Gennem medierne kan man opnå overblik over den fulde begivenhed, da de følger feltet og de enkelte ryttere gennem landskabet og frem til

⁹² Innovationer der forbedrer cyklernes konstruktioner, pulsøre og telekommunikativt materiale.

⁹³ Hovedpointen er, at cykelsporten ikke ville kunne eksistere foruden medierne af økonomiske årsager.

målet. I løbets første år var det aviserne der bragte historierne, hvilket fordrede ofte fantasifulde beskrivelser af rytternes heltemod i bjergene⁹⁴. Datidens mediebillende var derfor kraftigt medvirkende til, at Tour de France og rytterne blev sat i et mytisk lys.

Tour de France er som sådan en hyldest til gentagelsens kunst, en gentagelse med de samme bjerge, samme byer og de samme myter. Repetitionens funktion består i at skabe genkendelighed og sammenlignelighed som forholdet mellem myte og ritual. Når Tour'en passerer Mont Ventoux eller Alpe D'Huez gentagne gange, repeteres tidligere tiders prøvelser, prøvelserne gentages således, at rytternes sande karakter vil vises. Mont Ventoux har derved fået ry for at være de ondes gud, som man skal ofre til [Barthes 1969; p.141]. Som en cykelrytternes despot, der kræver afgifter i form af lidelser. Denne antropomorfe tolkning af løbets modstandere som arketyperiske modsætninger indskriver og har indskrevet mange prøvelser i Tour'ens mytologi.

Tour'ens etaper er på denne måde et årligt tilbagevendende ritual, der gentages hver dag i juli måned år efter år, og myterne er historiens store fortællinger og præstationer. Historierne om duellerne mellem rivalerne og de enestående og særprægede præstationer står mål for, hvordan ritualet bliver udført. Den enkelte etape udgør et forløb for sig, men de enkelte ryttere udstiller og udvikler nogle egenskaber og karaktertræk, som sammen med det samlede resultat kan trækkes over i beretninger fra tidligere løb i Tour'ens mangeårige historie⁹⁵. Ritualet i Tour'en er derfor en formaliseret adfærd – et fællesskab der udtrykker en bestemt orden gennem handlinger. Den formaliserede og normaliserede adfærd er selve løbets anatomi, altså hvordan man er rytter, hvordan man er tilskuer/beskuer, og derigennem hvordan man indgår i fællesskabet. Goffman påpeger, at det moderne menneske i sin daglige adfærd har indplantet religiøse ritualer. Ritualet er således skubbet fra at være en stor fortælling til individet over til at være en mindre interpersonel fortælling mellem individer. Han siger:

Hvad der er tilbage af tidligere religiøse praktikker er korte ritualer, hvorved et individ bevidner et andet individ om sin civiliserende karakter og velvilje og dermed anerkender, at den anden besidder en lille hellig arv.

[Goffman 1971; p.63]

⁹⁴ Datidens artikler blev ofte skrevet ud fra en til tider lidt for velvillig fantasi. Bl.a. beskrev de, de heltemodige rytteres kampe mod snestorme, bjørne og ulve [Dauncey & Hare 2003;p. 44].

⁹⁵ En rytter kan beskrives ud fra de karakteristika, han besidder. En *grimpeur* (klatre) er en god bjergrytter og en *rolleur* (ruller) er en god temporytter.

Goffmans samhandlingsteori er ikke møntet på store sportslige begivenheder, men selve adfærden i det kulturelle fænomen synes umiddelbart at indskrives i teorien. Det gør den ved, at de deltagende individer hylder hinanden gentagne gange, de samme steder og med de samme virkemidler – altså via præstation, anerkendelse, tilråb, klap og jubel. Tour de France kan i denne optik opfattes som den store fortælling, der er væk i hverdagen. Goffman antyder, at helte er de symboler, der er bindeled mellem samfundet og individet. Cykelheltene kan således stilles i lyset af, at være formidlere af samfundsmæssige værdier igennem ritualer. Goffmans optik viser i denne sammenhæng, at den universelle menneskelige natur fungerer under en ydre moralsk ordens imperativer [Harste & Mortensen 2002; p.215]⁹⁶.

Helte

Diskursanalysen viste at mediernes gengivelse af cykelsporten iscenesatte rytterne som helte. Cykelsporten fascinerer, og historierne vidner om en værdsættelse af de karakteristika, rytterne besidder. Men hvad bunder fascinationen i? Følgende afsnit undersøger den nærmere betydning af begrebet helte og hvordan det kan forstås i konteksten af cykelsportens fascination.

Anvendes Goffmans teori om helte, som bærer af idealiserede normer og moral, ses det, at cykelrytteren er helten. Rytterens måde at cykle på kan således skildre en samfundsmæssig værdi. En måde at cykle på kan være: at opofre sig for sin kaptajn og tage *føringer* eller at gå i *udbrud* og vise heltemod⁹⁷. Samtidig bliver handlingerne og de kropslige udførelser institutionaliseret. For når aktører typificerer en vanemæssig handling, finder institutionaliseringen sted. Typificeringen er tilfælles med andre ord. Handlingerne og bevægelserne bliver underlagt en social orden, hvoraf der bringes historicitet og kontrol. De fælles handlinger er således paradigmatiske for institutionaliseringen i Tour de France og cykelsporten. Når to aktørers handlinger gentages, objektiveres den institutionelle verden: "*Institutionerne står som historiske og objektive kendsgerninger overfor individet som uomtvistelige fakta*" [Berger og Luckmann 1992; p.78]. Individet, der som tilskuer beundrer disse helte, tilslutter sig det fællesskab og den ydre moralske orden, heltene symbolsk står for.

⁹⁶ En grundlæggende tanke der finder sit udspring i Durkheims idé om social tvang.

⁹⁷ Føringer betyder i denne sammenhæng, at føre en anden eller flere ryttere. Et udbrud er at stikke af fra feltet.

Behovet for helte er universelt. Som et produkt af sagn og sagaer er den idealiserede personifikation et gennemgående træk ved menneskets natur. Marshall Fishwick beskriver det således:

We simply must have heroes. They give us blessed relief from our daily lifes which are frequently one petty thing after another.

[Fishwick 1954; p.225]

Helten giver et håb om noget ideelt og muligheden for et Utopia. Et sted for (gen)fortryllelse og skønhed. Sportshelten eller cykelrytterne står således som noget der kan lette vores liv og hive os ud af den trivielle hverdag.

I konteksten af Tour de France og cykelsporten er målet ikke kun en sejr men også hvordan, der køres mod sejren. Selvom Anquetil, Merckx, Hinault, Indurain har vundet fem gange hver og Armstrong syv, er det til stadighed Fausto Coppi, der betegnes som den sublime mester⁹⁸.

Italieneren deltog kun tre gange i tour'en og vandt de to⁹⁹, og selvom Merckx figurer i historien som den stærkeste og mest imponerende¹⁰⁰, skubbes Coppi altid ind foran ham oftest med en henvisning til skønhed, gavmildhed, musikalitet og adskillige umedgørligheder [Weekendavisen 04.07.03]¹⁰¹.

Eddy Merckx kunne det hele. Han vandt spurter, bjergetaper og nedkørsler. Han blev kaldt "Kannibalen", fordi han grådigt gik efter alle sejre. Tilføjer man navnene *Fuglen Gaul* (*Charlie Gaul*), *Professoren Fignon* (*Laurent Fignon*), *Grævlingen Hinault* (*Bernard Hinault*), *ørnen fra Toledo Bahamontes* (*Frederico Bahamontes*), *Der Boeing* (*Jens Voigt*) og *The terminator* (*Miguel Indurain*) ses et spektrum af Tour'ens typologi. Disse tilnavne er føjet til de respektive navne for, at fortælle om hvilken rolle og karakter de enkelte ryttere besidder. På denne måde kan de lettere identificeres og placeres i den mytologiske orden [Christiansen 2004; p.10]. Som følge deraf viser tilnavnet en semantisk værdi, der kan sammenlignes på tværs af Tour-generationer. Tilnavnene denoterer derfor en umiddelbar genkendelighed, men bagved ligger der en konnotation af en

⁹⁸ De italienske fans, il tifosi, venter stadig på deres nye Coppino, et navn de tillægger enhver ny talentfuld rytter. Marco Pantani (1970-2004) blev i mange år kaldt den nye Coppino. I de seneste par år har det været den nu forhenværende Team CSC rytter Ivan Basso.

⁹⁹ Fausto Coppi vandt desuden Giro D'Italia fem gange. I 1952 vandt han både Giro'en og Tour'en. Coppi var den første til at vinde etappen Alpe D'Huez. I 1942 satte han timerrekorden på 45,848 km. Denne rekord stod i 14 år indtil Jacques Anquetil slog den i 1956 [www.uci.ch].

¹⁰⁰ Merckx vandt i alt 1/3 af alle de løb, han deltog i [Le Tour de France 1903-2003;ch.1, 1.00min.].

¹⁰¹ Til spørgsmålet om han tog ulovlige stoffer, sagde Coppi: "Only when it's necessary" [Le Tour de France 1903-2003;ch.2, 18.00min.]

særegen egenskab og individuel karakter eller rolle. Selvom navnene reducerer, så ophøjer de på samme tid. Disse tilnavne har haft en central plads i skabelsen af myter i TdF.

Tour de France har desuden sit eget sprog. Et sprog der er udviklet over præstationer og gøremål. Dette ses i rytternes karakteristika, hvor de enten benævnes som grimpeur eller roulér – bjergryttere eller temporyttere. Sproget betegner således som en terminologi, hvordan man kører. Det ses ligeledes udtrykt som: at køre på *vifte*, *ligge på hjul* eller *at læse løbet*. Gennem sproget konstitueres fællesskabet om cykelsporten og Tour de France. Der er altså en særegen diskurs indenfor cykelsporten set i en interdisciplinær optik.

Avisen L'Equipe skrev på en forside i år 2000 "Tour de France er hellig". Dette er et udtryk for, at den hellige institution Tour de France er et uundgåeligt ritual for hele det franske samfund. Tilskuerne er således ikke blot cykelfans, men også hele byers population, der er involveret i eventen, når feltet passerer deres by. Coppis største konkurrent Gino Bartali vandt både Giro D'Italia og Tour de France i 1938. "Rør ham ikke, thi han er en Gud", råbte Italiens Sportsminister Antonelli da han gelejdede Bartali gennem de jublende masser i Milano [Møller 1999; p.67]. I konteksten Tour de France praktiseres og udvises der gejstlighed overfor og iblandt de udøvende ryttere. Hermed kan der argumenteres for, at Tour'en symbolsk sættes lig med kirkens og det helliges institutionelle rolle. Som Eddy Merckx sagde det:

Man kommer igennem Tour de France på samme måde som man bliver indfanget af en religion. Tour de France er cykelsportens Mekka.

[Skovgaard; p.90].

I en religiøs forstand skal en cykelrytter således altid bede til Tour de France. Som en muslim vender sig mod Mekka hver gang, der skal bedes, vender cykelrytterne sig mod Tour'en. Referencerammen for al tro, moral og gøren henvender sig tilbage til det helliges grund - Tour de France. En rettroende muslim skal mindst én gang i sit liv tage til Mekka, og Merckx' antydning er således, at man ikke er en ret rytter, hvis ikke man har deltaget i Tour'en mindst én gang. Myterne/fortællingerne og ritualerne/handlingerne er derfor af afgørende karakter i bestemmelsen af Tour de Frances kulturelle identitet og repræsentation.

Dette afsnit har vist, at der er en sammenhæng mellem individ og samfund indenfor sporten. Dette ses i form af en idealisering af hverdagen, hvor de idealer samfundet værdsætter stilles til skue.

Via Dolorosa

I fascinationens spor er Tour'en en lidelsens og smertens vej – en via dolorosa. Svarende til beretningen om Jesus der med korset på ryggen begav sig ud på en smertens og korsets vej til Golgata. Tour'en og den mediebaserede repræsentation af cykelsporten er en fortælling om rytternes (kors)vej gennem udfordringer og modstande med en konstant skildring af rytternes lidelse og smerte. Men hvordan forholder iagttagerne og samfundet sig til denne smerte og lidelse? Har den medicinske udvikling ikke givet samfundets borgere mulighed for en afstand til smerten? Og i så tilfælde er der så ikke tale om et paradoks?

Teologen Iben Thranholm efterlyser lidelsens og smertens vej i den moderne bevidsthed [DR2, 2.sektion, 21.3.04]. Identitet er blevet en selv-søgen i individet i forhold til tidligere tider, hvor identitetsdannelsen var forankret i strukturelle og nedarvede forhold [Kaspersen 2000; p.427]. Konsekvensen er med andre ord, at individet i højere grad definerer og aktualiserer sig selv reflektivt end tidligere. Den moderne identitet kan ses som et selvprojekt, hvor selvrealisering står som et højeste ønske (se desuden Giddens 1991). Konsekvensen bliver ifølge Thranholm, at lidelsen forsvinder ud af den verden, vi lever i. Med lidelsens og smertens fravær antyder hun, at mennesket har fuldstændig og absolut magt til (selv)bestemmelse i eget liv. Det er den personlige frihed, der afgør om, man vil udsætte sig selv for smerte eller lidelse. Thranholms idé er, at det enkelte individ hverken kan eller vil påtage sig nogen smerte eller lidelse i det moderne. Der antydes med andre ord, at den moderne bevidsthed har forsøgt eller forsøger at *afskaffe* lidelsen og smerten, og nutidens diskussion kommer til at handle om en lige vej til et liv uden smerte¹⁰². Hverdagens fravær af lidelse og ikke mindst det forhold at det er et (fra)valg, er en central problemstilling i samfundet. Dette set i form af, at flere og flere vælger kejsersnit ved fødsler, aktiv dødshjælp, fedmekirurgi og den intensiverede brug af medicin (jf. Møldrup 1999)¹⁰³. Medikaliseringen i samfundet er udmøntet i en større afhængighed af professionel behandling og

¹⁰² Dette relaterer sig til Maslows behovspyramide, der kan inddeles i to motivfunderede lag. Mennesket har nogle basale behov hierarkisk udgjort af mad, søvn, varme, sikkerhed, fællesskab og gruppetilhør, der alle indskrives i en form for mangelmotiver. Er behovene ikke opfyldt er der ikke mulighed for aktualisering af pyramidens øvre halvdel med vækstmotiverne: anerkendelse, kundskaber, skabelse, kreativitet og selvaktualisering [Maslow 1970]. I konteksten af den moderne bevidsthed skal sikkerhedsbehovet fremhæves. At opnå stabilitet og frihed fra kaos er kun aktuelt i identifikationen af det andet. Det vil sige i identifikationen af, at være ubeskyttet, have usikkerhed og være i et kaos. Identifikationen projicerer angsten og fraværet kan bekræfte behovets opfyldelse.

¹⁰³ i den sportslige kontekst gennem Ivan Waddingtons "Medicalisation of sport" in: "Doping and public policy" 2004 samt Waddington 2000

medicinering¹⁰⁴. Individet søger mindst mulig smerte, og den professionelle medicinske behandling kan understøtte dette ønske¹⁰⁵.

Paradokset opstår, som Verner Møller fremhæver det i artiklen ”Vanvids-sport”: ”Vores biologi har givet os en parathed til risiko og kamp. Men de mekanismer bliver sjældent udfordret i påpasselighedens tidsalder” [Politiken 12.09.99]. Biologisk set er mennesket altså skabt til at kunne gennemgå smerte og lidelse, eller i alle tilfælde at være parat til at gennemgå smerte og lidelse. I et filosofisk perspektiv kan livet ses som én bevægelse på trods. Simplest skildret gennem menneskets opretholdelse af balancen i en kamp mod tyngdekraften. Det at leve er derfor en kamp, og livet indeholder en modstand.

I sport og religion er smerten og lidelsen polyvalent og et paradoks. I begge arenaer findes der udøvere, der modsætter sig smerte og lidelse¹⁰⁶. I sporten ved klager over karrieretruende skader og i religionen ved kravet om en religiøs filosofisk mening. Omvendt er der religioner og sportsgrene der accepterer forekomsten af smerte og lidelse. Der findes endog udøvere og praksisser, der påskønner smerten og lidelsen. Peter Berger præsenterer i ”The Sacred Canopy” [Berger 1969] religion som budbringeren af en hellig himmel af mening. Denne meningshimmel spreder sig også over smerte, lidelse og død, der ofte udfordrer vores menings- og fornuftsmæssige kapaciteter. I religionen findes der derfor måder at håndtere smerte og lidelse, nemlig gennem intellektuel og eksistentiel stillingtagen. Dette kan ses i de østlige religioners karmabegreb og i kristendommens opfattelse af, at der intet ondt er i efterlivet. Dermed gives der mening til smerten, lidelsen, døden og det onde i livet på jorden.

¹⁰⁴ Brugen af og behovet for professionel behandling kan tolkes som et behov for et ekspertsystem man har tillid til. Som Anthony Giddens benævner det, er ekspertsystemet med til at skabe og istandsætte stabilitet i sociale systemer – en ontologisk sikkerhed [Kaspersen 2000; p.426f].

¹⁰⁵ Gennem fx smertestillende medicin, kejsersnit, epidural blokader v. fødsler og aktivdødshjælp.

¹⁰⁶ En del af diskussionen omhandler derfor hvordan mennesket forholder sig til sin egen krop. Med den moderne biomedicin og bioteknologi spørges der til hvor grænsen går for forskernes indgreb i den levende krop og brugen af nye teknikker til at få organtransplantationer, blive gentestet, modtage aktiv dødshjælp eller til at få børn. Kroppens ejerskab kommer til debat. Ved eutanasi sætter man en ende på smerte og lidelse. Man frabeder sig smerte og lidelse ved at bede om aktiv dødshjælp. Det kan derfor diskuteres hvorvidt man skal udføre eutanasi, da det iværksætter en logik om, at livet ikke skal indeholde smerte og retten til livet bliver implicit undermineret. Konflikten ligger derfor imellem den personlige frihed og den kollektive etik. Den personlige frihed som en suveræn råderet over egen krop er historisk bestemt af hvad der er tilladt og hvad der ikke er. Dette udfordres af de nye muligheder for fravær af smerte og lidelse. Kroppens ejerskab er ej heller i en historisk kontekstualisering en suveræn.

Analogt hertil kan sporten forstås som en meningsbærer af smerten og lidelsen. Fornuften siger os, at det er galimatias at begive sig ned af et bjerg med godt 100 km/t på to hjul. Og det være sig uden videre beskyttelse. Sporten fungerer med andre ord som en aflejrings.

Hvordan er dette kædet sammen med Tour de France og cykelsporten? Diskussionen vil følge to spor – rytternes og iagttagernes. På cykelrytteren Tom Simpsons gravsten i Harworth i England står der: ”*His body ached, his legs grew tired, but still he would not give in*”¹⁰⁷. Tom Simpson døde i bestræbelsen på at bestige Mont Ventoux under Tour de France i juli 1967. Obduktionen viste spor af amfetamin og cognac. Stofferne i kroppen var muligvis ikke de eneste årsager til hans død. Der kan argumenteres for, at det var i kombinationen af for lidt vand, for meget amfetamin, for meget vilje og for lidt selvkontrol. Var det ikke for en tilsyneladende fastlåst vilje der bød ham at fortsætte, ville han være stået af cyklen og erkendt nederlaget eller blot hans menneskelige og fysiologiske begrænsning. Gravstenens skrift minder om, at hvis man overvinder smerten opnås et højere mål. Det er et spørgsmål om, at bedrifter enten er blandt det ordinære eller det sublime. Det er gennem smerten at sejren og det sublime opnås. ”*Quäl dich, du Sau*” (pin dig, din so), sagde Udo Bölts til Jan Ullrich under en bjergetape i Tour de France så højt, at seerne under tv-transmissionen uden problemer kunne høre med. Gennemgår du ikke smerten og lidelsen - vinder du intet. En adfærd der synes at have resonans i klicheen om: ”*No pain – no gain*”. Denne grundlæggende antagelse fordrer, at smerten er et gode, en tankegang baseret på smertens muligheder frem for begrænsninger. Oplevelsen af smerten kan for den enkelte udøver give kropserfaringer og herigennem opnås krops- og selvkontrol¹⁰⁸. I tilfældet hvor sportsudøveren påfører sig selv megen smerte, arbejdes der mod kroppen og dens umiddelbare naturlighed. Det vil sige, at tanken og forestillingen om at udføre smerte på sig selv ikke er naturlig, og man må derfor overvinde det selvrefererende kropsbillede. Hertil kan der indvendes, at kroppen måske netop bliver nærværende i det øjeblik, man udsættes for smerte. Man kan sige, at kroppens bevidsthed om egen-eksistens

¹⁰⁷ ”Hans krop smertede, hans ben blev trætte, men alligevel ville han ikke give op”.

¹⁰⁸ Dette kan skyldes hvad udviklingspsykologien betegner som kroppens dialektik. Teoriene hævder, at kroppen eksisterer og fungerer i rummet mellem kropsbilleder og kropsskemaer (jf. Shaun Gallaghers *Body schema* og *body image* [Gallagher & Meltzoff 1996]). Kroppen har på den ene side en perception (forestilling eller tro) om hvad kroppen kan og på den anden side hvad den fysisk kan (motorisk kapacitet). Kropsskemaet kan sammenholdes med Bourdieus Habitus-begreb der betegner menneskets vaner og kropslig erfaring. Hvad kroppen ikke har fysisk erfaring med er derfor en overskridelse af kropsskemaet. Menneskets bevægelser og positioneringer foregår gennem en automatisk udfoldelse af kropsskemaet. Der er med andre ord indlejrede bevægelser, der konstant udbygges med kropsbilleder der udfordrer dette skema.

tydeliggøres ved modstand. Både analysens genstand; cykelsport såvel som bodybuilding og langdistance løb iscenesætter fænomenet: den selvrefererende smerte og lidelse.

På Mont Ventoux er der rejst en mindesten, hvorpå der står ”Intet bjerg er for højt”. Hver dag bliver der bragt offergaver i form af cykelslanger, kasketter og vanddunke til Simpsons mindesten. At dø i forsøget på at vinde hyldes i denne kontekst. Hvis intet bjerg er for højt, er rytternes ofre legitimeret, og dermed anskueliggøres accepten af overdrivelsen. Det fascinerende er så at sige, i hvad der bliver ”sat på spil”. Og meningen opstår af overdrivelsen og offerviljen. Analyseres hændelsen med Tom Simpson ind i Verner Møllers pointe om kroppens parathed, ses det, at Simpson umiddelbart overskred kroppens alarmberedskab, og eksemplet står ikke alene. Når rytterne begiver sig ud på bjergetaper og runder 80-90 km/t på nedkørslen eller kører en massespurt, er det ofte med kroppen og livet som indsats. Det står umiddelbart cykelrytteren frit for, om man vil deltage i aktiviteten under disse præmisser. Det næste centrale spørgsmål er derfor: hvordan er den iscenesatte smerte og lidelse acceptabel i en bred sammenhæng? Hvordan forholder iagttagere og offentligheden sig til sportens risikovillighed, ofring og iscenesættelse af selvpåført smerte? Konflikten mellem den personlige frihed indeholdende råderetten over egen krop og den kollektive etik og moralske imperativer skildrer en central kerne af filosofien, idéhistorien og sociologien og denne debat¹⁰⁹. Den personlige frihed er i denne kontekst skildret som en suveræn råderet over egen krop, hvilket placerer konflikten mellem individet og retten til varetagelse af egne interesser overfor det at varetage andres interesser [Düdeck 1997; p.70f]. En konflikt der finder sine rødder i Immanuel Kants kategoriske imperativ. Kant fremhævede nødvendigheden af det rationelle menneske som varetagende af både egne og andres interesser på én og samme tid. Opfatter man mennesket som et middel, bliver det værdiløst og uden et formål. Deraf kommer den kategoriske udelukkelse af irrationelle handlinger. Mennesket *bør* ikke handle efter følelser eller drifter, men derimod udelukkende på grundlag af fornuftsvæseners forhold til hinanden [Kant 2002; p.217]. Kroppen skal udfordres for at kunne eksistere, men kun indenfor fornuftens rammer. Kroppen er i denne optik en ukrænkelig størrelse, der påkalder sig omhu og fornuft. Vi eksisterer kun i kraft af

¹⁰⁹ At man som aktør har selvbestemmelse samtidig med at strukturer determinerer aktørernes handlemuligheder er selvmodsigende. Men i form af Pierre Bourdieu og Anthony Giddens teorier om aktør/struktur-forholdet kan der argumenteres for et afsæt i begge dele. Giddens skildrer det tydeligst i form af hans strukturations-teori hvor aktørens ageren har indflydelse på strukturen og strukturen har indflydelse på aktørernes ageren. Dertil hører de filosofiske og politiske betragtninger fra Thomas Hobbes og John Locke om suverænenens betydning og de kontraktlige forhold samt Immanuel Kants grundlæggelse af moralens metafysik.

kroppen, og det er den, der istandsætter vores frihed og de heri liggende moralske obligationer. I lyset af denne tankegang er cykelløbet og cykelrytternes selvpåførte smerte en negligering af menneskets moralske forpligtelser. Iscenesættelsen er derfor også en degradering af den menneskelige forstand, som Kant anså som værende menneskets grundliggende aksiom. Cykelsportens umiddelbart irrationelle tilsidesættelse af den hellige krop illustreres bedst gennem sportens overdrivelse og vovemod. Under de ekstreme bjergetaper udsættes rytterne for det første for et fysiologisk pres, der ligger ud over det, der er sundt for kroppen. For det andet er selve vovemodet og vanviddet i nedkørslerne med til at anskueliggøre ”angrebet” på fornuften. At udsætte sig selv for fare med kroppen og livet som indsats strider mod fornuften¹¹⁰. At bevæge sig på kanten af livet og døden giver ikke mening og trodser moralen om at tage vare om livet. Livet og dermed kroppen er hellig. Men med Kants optik kan vi også betragte cykelrytterne, der i kraft af selve deltagelsen i cykelløb, vælger et maksime, der har baggrund i en bevidst hensigt - et fortsæt. Cykelrytterne vælger at handle ud fra grundprincippet om: handl kun efter den maksime, om hvilken du samtidig kan ville, at den skal blive en almen lov [Lübcke et.al. 1983; p.232]. Hvis rytterne lider under en bjergetape, og de bevidst og med hensigt søger at påføre andre en smerte i bestræbelsen, må det opfattes som almen gyldigt. Cykelsportens paradoksale attraktion bliver herigennem fremhævet. På den ene side tilsidesætter cykelrytterne påskønnelsen og det rationelle i at varetage kroppen og ikke udsætte den for unødvendige farer, og på den anden side handler rytterne ud fra at de kan ville, at smerten og lidelsen skal gælde som almen gyldig lov indenfor det samfund, de agerer i - sportens felt¹¹¹. Sejren i løbet tilfalder den, der kan gennemgå størst smerte. Dette implicerer, at det *ikke* gælder om at gennemføre løbet med mindst mulig smerte, tværtom - det gælder om at udstå størst smerte og lidelse, da disse er grundvilkår for deltagelsen, et maksime alle deltagere handler efter. Overdrivelsen og prøvelsen af grænser belyser en del af cykelsportens inderste og til tider paradoksale og til tider vanvittige attraktion. Smerten og lidelsen er som nævnt ovenfor et kulturelt tema, der ritualiseres, iscenesættes og italesættes i cykelsporten. Og Tour de France er en sportslig begivenhed og iscenesættelse, der ritualiserer en tematisering af angst, smerte og lidelse. Roland Barthes beskriver vejen op mod bjerget Mont Ventoux som et ophøjet helvede, hvor der opkræves uretfærdige afgifter i form af

¹¹⁰ Cykelsporten viser således vores til dagligt skjulte drifter, lyster og følelser.

¹¹¹ Benævnelsen af sportens felt antyder ud fra Bourdieus terminologi, at idrætten og sporten har et særegen felt, hvori der hersker kampe om kulturel fysisk kapital. I dette tilfælde en kamp om sejr.

lidelser [Barthes 1969; p.141]. Barthes fremstiller Mont Ventoux som sportens inddrivelse af ofre og lidelse:

Det er det ondes gud som man skal ofre til. Som en sand Molok og en cykelrytternes despot giver han aldrig indrømmelser til de svage.

[Barthes 1969; p.79f]

Det at være tilskuere til Tour'ens ekstreme bjergetaper kan derfor i en rigid tolkning, forstås som sadistisk¹¹². Og det at påføre sig selv denne smerte eller lidelse som cykelrytter er masochistisk. Men det relaterer sig også til den moderne bevidsthed. Som iagttager af løbet kan identifikationen af cykelrytternes smerte og lidelse skabe en (selv)følelse. En (selv)følelse af, at være foruden smerte og lidelse og dermed bekræfte ens sikkerhed og tryghed. Iagttagelsen kan på denne måde skabe en projicering af angsten. Og fascinationen opstår gennem en distance og en distinktion på grundlag af at være *forskellig* fra. Denne distance og distinktion er i en hedonistisk forståelse frydefuld. Som en konsekvens bliver kroppens parathed overført til farer og risici annulleret aktivt i iagttagelsen af andres vovemod og dristighed. Der er således tale om bevidsthedsforskydelse af kroppen og identiteten som oprindeligt værende biologisk funderet til en (selv)konstruktion. Distancen til (cykelrytternes) smerte og lidelse opfylder nogle af menneskets basale behov således, at kulminationsoplevelserne i Maslows pyramides øvre halvdel er mere tilgængelige¹¹³.

I denne optik kan man altså "vinde" noget ved at iagttage dem der gennemgår smerte og lidelse, da de så at sige lider på vegne af én selv. Iagttagelsen bliver en oplevelse uden risici. Det er heraf analysen finder essentielle komponenter til, hvorfor og hvordan man fascineres af fænomenet.

Fordømmelsen

Fokus for dette afsnit er at kortlægge og analysere de centrale begivenheder og konsekvenser, den diskursive fordømmelse har fordret det seneste år.

¹¹² Sadistisk forstået som en drift der tilfredsstilles ved, at der tilføjes en person legemlig el. sjælelig pinsel [Fremmedordbogen 1980; p.404].

¹¹³ Zygmunt Bauman beskriver analogt, hvordan den menneskelige væren i verden rummer forestillingen om lykke [Bauman 1995]. Forestillingen og drømmen om lykken er en utopi. Heri konnoteres en forestilling af, at virkeligheden ikke behøver at være som den er. Forestillingen bliver en uafviselig kritik af virkeligheden hvor lidelsen er utilgivelig og smerte til en fornærmelse.

WADA og de lånte fjer

Festina-affæren før og under Tour de France 1998 skabte et kaos i sportsverdenen. Systematisk doping i cykelsporten blev afsløret, og IOC valgte efterfølgende at afholde en verdenskonference om doping¹¹⁴. Formålet med denne konference var at initialisere en styrket bekæmpelse af doping. På kongressen vedtog man en resolution om igangsættelse af et koordineret samarbejde i form af en uafhængig organisation – WADA. WADA blev organiseret som en fond med støtte og deltagelse af mellemstatslige organisationer, regeringer, offentlige autoriteter og enkelte private organer i kampen mod doping [wada-ama.org]. Agenturets personel består af repræsentanter fra IOC og offentlige autoriteter - ligeligt repræsenteret¹¹⁵. Økonomisk set fik WADA i 2006 et tilskud på godt 136 mio. I 2002 fik WADA et årligt tilskud på 88 mio., hvilket giver en stigning på ca. 56 mio.[wada-ama.org]. Organisationen har som nævnt i diskursanalysen 55 fuldtidsansatte og ca. 100 tilknyttede eksperter i diverse udvalg og komiteer. WADA er med andre ord en stor forretning. IOC's økonomiske bidrag er modsvarende de mellemstatlige organisationers, regeringernes og de offentlige autoriteters, hvilket har mundet ud i, at IOC har sænket budgetterede bidrag på grund de andre parter manglende betaling. Men hvad betyder det så for WADA? Hvis ikke WADA modtager fuld betaling, trues den på livet. WADA er en organisation, og i et organisationsteoretisk perspektiv stræber en organisation altid efter at overleve. Det vil sige, at den beskytter sig selv og informerer om nødvendigheden af dens tilstedeværelse. WADA's repræsentantskab er desuden en blandet flok med både, NGO'er, politikere, sportsudøvere, læger etc. Det betyder, at interesserne *kan* gå i mange retninger, men hovedformålet med arbejdet er at stræbe efter organisationens overlevelse. Det gøres bl.a. igennem en promovning af berettigelse og legitimitet. Så længe befolkningen ser doping i et negativt lys er der opbakning til at bruge økonomiske midler i bekæmpelsen. Et af WADA's mål må netop derfor være at fastholde et negativt fokus på doping. Og bliver doping så ikke "den gode fjende"? Hvis fjenden tjener til organisationens overlevelse, er der al mulig grund til at bevare dette billede. I konventionelle krige må beskrivelserne af fjenden gøres simple og nedværdigende, så had og vilje til modstand kan mobiliseres. Der er ikke plads til nuancer, og alt er sort/hvid eller godt/ondt. Som diskursanalysen viste, er man enten med os eller imod os. Er du for en ren sport eller imod? Ven eller fjende? Udsagnene fra WADA om dopingproblematikken må derfor sikre, at befolkningerne forstår nødvendigheden af deres eksistens.

¹¹⁴ En væsentlig pointe er her, at IOC ikke har en direkte tilknytning til Tour de France selskabet.

¹¹⁵ Fx er Brian Mikkelsen udpeget som repræsentant for EU's kultur- og sportsministre.

Således kommer udsagnene til at omhandle, hvor store problemerne er med doping, og hvilke resultater WADA bidrager med, i form af hvor mange sportsudøvere de fælder. Som Ask Vest Christiansen og Verner Møller så dristigt pointerer det: ”WADA har med andre ord brug for *publicity og sager*” [Christiansen & Møller 2007; p.12].

Den gode fjende

Er doping så den gode fjende? For ikke blot at bringe et postulat til torvs, fordrer påstanden om den gode fjende et belæg og en nærmere inspektion.

Som analysen af cykelsportens diskursive repræsentation i medierne viste, tilknytter WADA's udtalelser sig ofte en moralsk diskurs. Den moralske diskurs danner ganske enkelt en ramme af politisk korrekthed omkring dopingproblematikken. Og denne korrekte opfattelse er bygget på en moralsk orden hvor doping er udpeget som det onde, og dopingbrugeren betragtes som en trussel mod sporten såvel som samfundet. Brian Mikkelsen anviser moralens sæde således:

..det er et utrolig dårligt eksempel, for børn og unge. Altså, vi skulle jo gerne kunne sende vores børn og unge hen til en idræt, hvor der ikke er sprøjter, og hvor der ikke er medicin. Hvor det ikke er den bedste læge der vinder..... der må man holde dopingen ude, for det er altså uetisk og konkurrenceforvridende. Og så er det moralsk helt helt forkert. Og desuden er det sundhedsfarligt.

[Tv-Avisen 25.05.07]

Følger vi Mikkelsens argument til dørs, mener han, at sporten bør være sund. Men elitesport er ikke nødvendigvis sundt [Hoberman & Møller (red.) 2004; Waddington 2000; Christiansen & Møller 2007] og der findes mange andre og forholdsvis større trusler mod vores børns sundhed end doping i sportens arena¹¹⁶. Men den politiske korrekte position er ikke altid bygget på viden og rationelle argumenter, den bygger oftest snarere på moral og dogme¹¹⁷. Men hvorfor ikke tage en anden position? Problemet er, at der er risici ved *ikke* at identificere sig med den politisk korrekte position i forhold til doping. For politikerens *kan* det betyde tab af troværdighed og færre stemmer i urnen. Embedsmænd *kan* risikere at miste jobs, hvis de udtrykker idéer, der står i kontrast til officiel politik, og forskere *kan* qua kritiske artikler og rapporter om den politiske korrekthed miste offentligt tilskud og støtte¹¹⁸. Nils Christie og Kjetil Bruun beskriver i bogen ”Den gode fjende”

¹¹⁶ Eurobarometer 213 fra 2004 nævner på grundlag af surveys i samtlige EU-lande, at overtræning, vold, sexmisbrug, overforbrug af kosttilskud, diskrimination og udnyttelse af børn er de centrale negative aspekter associeret med sporten [Eurobarometer 213, 2004; p.14].

¹¹⁷ WADA's argumenter er yderligere analyseret i afsnittet *Sportens ånd*.

¹¹⁸ Som pointeret med *kursiv* er det noget der kan foregå, og eksemplet tjener som en beskrivelse af hvad der *kan* ske.

[Christie & Bruun 1985] hvordan en god fjende bliver til¹¹⁹. Christie og Bruun plæderer for, at en krig ikke nødvendigvis er dårlig (i hvert fald for dem der ikke må betale de mest direkte omkostninger). Fjenden er ikke altid blot en trussel, fjenden kan i lige så høj grad være nyttig. Det at skabe sig fjender er med til at konstruere og forene den anden side. Dette afføder en masse muligheder for at ændre prioriteringer, samle opmærksomhed om en del af virkeligheden og udelukke alt andet [Christie & Bruun 1985; p.55]. Samfundet har vrangsider, og alle sociale problemer kan ikke håndteres i ét greb. Håndteringen af sociale problemer sker gennem såvel bevidste som ubevidste valg og over længere perioder. Grundsætningen er, at sociale problemer er trusler mod den sociale orden. Og en del af den politiske og ideologiske kamp er en strid om, hvad der skal defineres som centrale sociale problemer. Med forfatterens ord gælder det om at *vælge* sin fjende [Christie & Bruun 1985; p.56]. Der er flere særlige karakteristika ved den perfekte fjende¹²⁰.

1. Magt er at få sin vilje igennem, uanset hvad andre ønsker. Og den største kamp står om at definere fjenden. Det er dagklart, at fjenden og de sociale problemer ikke må true centrale magtpositioner, for da vil der ikke være opbakning til kampen. Cykelsportens dopingproblem repræsenteres ved rytterne selv, da det i sidste ende er dem, der indtager stofferne og tester positiv – ikke sportsdirektørerne, holdlægerne, soigneurs eller medicinalindustrien. Og som diskursanalysen viste, stiller hverken UCI eller DCU sig foran rytterne i forsvar, men snarere på den anden side. Dopingbrugerne er fjenden følgende WADA og UCI, brugerne er snydere, de leger med sundheden, de er umoralske, og cykelrytterne står svagt i denne definitions kamp om, hvad de egentlig er.
2. Fjenden må kunne betegnes som farlig, truende, ledende, forførende og gerne umenneskelig. Skrækbilleder, metaforer og overdrivelser anvendes i konfrontationen med det sociale problem og jo større konflikten bliver, desto mere bruges disse redskaber til at homogenisere fjenden. Diskursanalysen viste, at debatten om doping fylder meget i medierne. Og ser vi på repræsentationen over en længere årrække, bliver fjenden i dag betragtet og betegnet i en mere grov tone end for bare fem år siden. Beskrivelsen af fjenden hos blandt andre WADA (Pound og Mikkelsen) og UCI (McQuaid og Pedersen) er rigid og kategorisk. Gradationer og nuancer er udeladt, hvilket tydeligt ses i McQuaids (UCI) udsagn om, enten er du med os eller imod os. Der er ikke plads til mellempositioner. Dette leder over i tredje punkt.

¹¹⁹ Forfatterne analyserer narkotikabekæmpelsens problematikker, hvilket ikke er en helt ulig analyse i forhold til dette speciales argumentation.

¹²⁰ Disse punkter er delvist gengivet fra Christie & Bruuns bog "Den gode fjende" [Christie & Bruun 1985; p.55ff] i det følgende.

3. Dem der har ansvaret for kampen, skal føle sig trygge. Det vil sige, at de skal have fred til at føre kampen uden kritik, også selvom der måtte være overdrivelser i beskrivelsen af fjenden. Et redskab til at føle sig tryk er ved selv at beskrive eller berette, hvordan kampen går. På den måde bliver dagsordenen deres, og man er selv herre over bedømmelsen af kampen. Og som Christie og Bruun betegner det: ”*jo hårdere krig, jo mindre intern diskussion om krigens mål og krigens midler*” [Christie & Bruun 1985; p.57]. Bekæmpelsen af doping i cykelsporten foregår primært gennem medierne, og som diskursanalysen pointerede avler og påvirker diskurserne hinanden. For eksempel er den moralske diskurs (hos blandt andre WADA) til tider i kontrast med, hvad jura egentlig er, og målet – den rene sport – søges ”uanset” midlerne¹²¹.

4. En god fjende dør aldrig. Kampens legitimitet består i, at der er en fjende, og fejles denne af vejen er der hverken økonomiske ressourcer eller fuldmagt til krigens generaler. Bekæmpelsen af doping i cykelsporten er derfor en endeløs kamp, og der er en pointe i at italesætte den sådan.

5. Der eksisterer både klarhed og uklarhed om fjenden. For at hindre indblanding fra andre defineres fjenden så svagt og uklart, at det ikke er til at sige, om den bliver stærkere eller svagere med tiden. Samtidig må fjenden ikke være så uklar, at den ikke er en direkte negation af det gode og rigtige. Med diskursanalysen in mente ser vi, at fjenden (dopingbrugerne i cykelsporten) på den ene side kan identificeres og tildeles subjektpositioner som syndere, hyklere og atleter med slagen moral, mens de på den anden side ikke fuldstændigt kan identificeres personligt.

Da WADA's antidoping direktør Anne Gripper d.21. juni 2007 udtalte sig om en række suspekte ryttere, de såkaldte ”men in black”, bidrog hun til konstruktionen af fjenden.

Vi holder specielt øje med en 6 - 7 ryttere, som vi anser for at være i risikozonen. Det er folk, som er i stand til at yde top præstationer i Tour de France. Nogle af dem har allerede været udsat for 3 eller 4 uanmeldte dopingkontroller.

[www.uci.ch]

Samtidig tilføjer hun, at gruppen af ryttere går under navnet ”men in black”, fordi de dels træner på afsondrede lokaliteter og dels ikke bærer teamuniform under træningen, hvilket gør dem sværere at lokalisere for kontrollanterne. De uanmeldte dopingprøver blev taget de sidste uger inden Tour de France, og der er iflg. Gripper allerede flere såkaldt ”ikke-negative” resultater [www.feltet.dk]. Fjendebilledet er på én gang klart og uklart. På grundlag af udtalelsen kan vi drage det frem, at der

¹²¹ Her refereres til brugen af DNA-test og overvågning og de konsekvenser midlerne bringer for selvbestemmelse, privatlivets fred og frihed.

er tale om favoritter til løbet - det står klart. Dernæst betones det suspekter igennem benævnelsen ”men in black”. Det uklare består i testresultaterne og navnene på rytterne. Konsekvensen er at alle favoritter til dette års Tour de France er under mistanke, og blandt dem har nogen forbrudt sig mod reglementet. Ingen ved sig sikker med andre ord. En ting er dog sikkert, UCI fremstår med udtalelsen som allestedsnærværende, kontrollerende og overvågende. Men der opstår også problemer med en sådan udmelding. Som følge af mediernes nyhedskriterier er der for stor uklarhed om, hvem de implicerede er til, at det har nyhedsværdi. Derfor vil mediernes partout spekulere og undersøge sagen nærmere. Inden Tour de France blev den danske cykelrytter Michael Rasmussen nævnt i denne sammenhæng. Han skulle angiveligt have trænet i Mexico og dermed afsides iført anden beklædning end holdtrøjen (Rabobank). Og Anne Gripper udtalte til flere danske medier, at Michael Rasmussen var en af de ryttere man holdte øje med¹²². Det er forståeligt, at kontrolhederne holder øje med ryttere der kandiderer til topresultater i Tour de France, men det er uselvfølgelig, at vi skal have denne konkrete information om rytteren. Michael Rasmussen (og alle de andre 1600 prof. cykelryttere¹²³) indsender regelmæssigt et indberetningsskema, der fortæller hvor de opholder sig, og denne information er fortrolig. UCI har derfor brudt sit eget og WADA’s reglement. Men fjenden er nyttig. UCI viser, at de har kontrollen, de gør noget, der er simpelthen ikke mulighed for at springe over, hvor gærdet er lavest. Da UCI selv bringer dette på banen og beskriver kampen, sætter de dagsordenen og er således selv med til at bedømme, hvordan kampen går. UCI’s forbandelse af fjenden skal dog ikke grundlæggende ses som en moralsk forkastelse, men nok snarere som et udtryk for en underkastelse for mediernes pres og den hegemoniske diskurs; nemlig den moralske fordømmelse.

Doping kan således ses som den gode fjende indenfor cykelsporten. Organisationer og personer omkring og udenfor (cykel)sporten iscenesætter doping som den gode fjende. Som afsnittet her viser, har WADA, ganske paradoksal brug for sager for at sikre sin egen overlevelse. Og det pudsige i denne sammenhæng er, at det ikke er WADA der fanger dopingsynderne og -skurkene. Afsløringerne af cykelsportens skyggesider har hidtil været foranlediget af statslige organer i form af politi og toldere (jf. de største afsløringer i form af Festina-affæren og Operación Puerto). I en

¹²² Mistanken til lokaliteten Michael Rasmussen opholdte sig på er dog muligvis overdrevet i det, at hans kone er mexicansk.

¹²³ Med WADA’s kodeks anno 2003 skal alverdens eliteudøvere til enhver tid stille sig disponibel for uanmeldt dopingtest. Derfor skal de udfylde et indberetningsskema, der fortæller hvilken lokalitet de er at finde på.

firkantet tolkning kan man sige, at WADA smykker sig med lånte fjer. De pryder og pynter sig i moraliserende værdier. Som Æsops fabel om kragen, der pyntede sig med påfuglefjer, den havde fundet, pynter WADA (og UCI) sig selv med moraliserende fjer. Kragen troede, at den var lige så betydningsfuld som de rigtige påfugle, og den prøvede at mænge sig med dem. I Æsops fabel blev kragen dog afsløret og jaget bort, det er ikke tilfældet med hverken WADA eller UCI¹²⁴. WADA's og UCI's diskursive praksis signalerer en moralsk oprustning i kampen mod doping. Som analysen her har vist, er problemet blot, at organisationerne foretager umoralske handlinger – derfor er det lånte fjer, de pynter sig med.

Hvis argumentet om doping som den gode fjende holder stik, er WADA's problem, at de ikke er politisk uafhængige. Så længe der er politisk engagement, vil brugen af doping, der moralsk kan støde nogen i populationerne, blive forsøgt nedkæmpet uanset midler og metoder. Dette beror på, at politikere under ingen omstændigheder kan stå inde for noget, der er forbundet med noget kriminelt. Nuvel, det er forståeligt nok, når man skal sikre sig flest mulige stemmer i urnen. Men den moralske oprustning og bedømmelse af handlingerne fører til, at der skrives til sanktioner og kontrol. Og det barokke i denne situation er, at sanktionerne og kontrollen ofte har rod i umoralske handlinger¹²⁵. Der skrives til handling på et moralsk sæde, hvilket legitimerer gerningen uanset dens almene og samfundsmæssige gyldighed. Hvis WADA var politisk uafhængige, ville der være langt større mulighed for organisationen at føre en nuanceret politik, uden fare for at ansatte eller udpegede bliver stemplet med et ”for-eller-imod-doping” mærkat.

DNA-test – et sundt redskab

Som diskursanalysen har vist, er DNA tests og registre centrale temaer for både UCI og WADA. Indstillingen til indførelsen og de faktiske konsekvenser synes dog at være forskellig. WADA er af den holdning, at DNA testen er et ”sundt” redskab og et naturligt skridt i anti-doping regi [J.P. 04.02.07]. Afsnittet her undersøger groft skitseret argumenterne for og imod en indførelse. Argumenterne for er baseret på WADA's, UCI's og enkelte cykelrytteres udsagn. Argumenterne imod er funderet i en filosofisk overvejelse samt Etisk Råds betragtninger af DNA-profil-register [Etisk råd 2006].

¹²⁴ Det skal pointeres, at analysen ikke opfordrer til lukning af hverken WADA eller UCI - tværtimod. Analysen belyser blot problemstillingen ved de metoder og midler WADA (og UCI) anvender.

¹²⁵ Jf. Christiansen & Møller [2007] og Kristian Rasmussens udførlige analyse af THG-sagen [Rasmussen 2005].

Argumenterne for indførelse af DNA tests og - registrering i cykelsporten har sin rod en nontolerance overfor doping. Testen vil ifølge denne tankegang ikke være stigmatiserende, da den dækker hele den del af cykelsporten, der har ønsket at lade sig registrere¹²⁶. Samtidig vil indførelsen af en test have oplagte fordele for både dopingbekæmpelsen og – forebyggelsen. Som en konsekvens vil testen fremme retssikkerheden og retsbevidstheden hos cykelrytterne. Fortalerne mener med andre ord, at de fordele sporten vil have af en sådan test og registrering vil opveje de byrder, der herved pålægges rytterne¹²⁷. DNA testen er med andre ord et naturligt skridt i sikringen af en ren sport.

Argumenterne imod en indførelse af DNA tests og – registrering er som følger. Etableringen af et DNA-profil-register er eller kan opleves som en krænkelse af retten til respekt for privatlivets fred og en forringelse af rytternes (borgernes) retssikkerhed. Dernæst eksisterer der ingen dokumentation for effektiviteten af et register, hvad angår doping bekæmpelse og – forebyggelse. Samtidig åbner registreringen op for samfundsmæssig kontrol, som vil kunne misbruges. Uddybet betyder dette, at informationernes fortrolighed er af sådan en karakter, at behandlingen kræver ekstraordinær tillid. Yderligere eksisterer der ikke evidens for proportionaliteten mellem de ressourcer, der skal anvendes, og de fordele indførelsen vil kunne bringe. Hovedanken mod en indførelse er altså, at privatlivets fred og rytternes retssikkerhed kompromitteres, og effekten er udokumenteret. Skridtet er dermed ikke naturligt.

Som sagt er dette en grov skitsering, men den vægter de essentielle parametre der er på spil i diskussionen. Det interessevækkende er, at både argumenterne for og imod pointerer retssikkerheden. Dem der er for mener, at retssikkerheden øges med indførelsen, og dem der er imod mener, at den kompromitteres. Ganske givet kan et DNA register og en test frembringe et klart svar om anvendelse af doping. Det ville være positivt, om man med klarhed i stemmen kunne afsige en dom over dem, der har benyttet doping i bestræbelserne. Men med risiko for krænkelse af de almene retsprincipper og menneskerettigheder argumenterer denne analyse for at de samfundsgældende normer, også skal gøre sig gældende i cykelsporten.

¹²⁶ Jf. afsnittet *Cykelsportens kontraktliggørelse*.

¹²⁷ Blandt fortalerne findes WADA, UCI, DCU og AIGP (Pro-Tour-holdenes sammenslutning).

Kyllingen ud af hønsegården

Følgende afsnit skitserer hændelsesforløbet af Michael Rasmussens udelukkelse fra det danske landshold. Casestudiet analyserer og diskuterer desuden Danmarks Cykel Unions argumentation og den etik og moral, der angiveligt ligger til grund for udelukkelsen. Formålet er ikke at bringe et normativt projekt på banen, men derimod at beskrive konsekvenserne af fordømmelsens diskurser.

Under Tour de France 2007 bragte DR-sporten en historie om, at Michael Rasmussen havde modtaget advarsler fra UCI og Antidoping Danmark i 2006 og 2007 for ikke at have indsendt indberetningsskemaer rettidigt¹²⁸. Rasmussen bekræftede overfor tv-kanalen, at han havde begået administrative fejl. Forløbet startede med, at Anne Gripper, direktøren for UCI's antidoping program havde videregivet fortrolige informationer om Michael Rasmussens advarsler. Michael Rasmussen forsikrede overfor tv-seerne, at han havde talt med Anne Gripper, og de skulle nok ordne denne sag internt [Aftentour 19.07.07]. Dagen efter transmitterede DR-sportens Aftentour direkte fra Jesper Worres sommerhus. Worre proklamerede med stærkt anstrengt mine og et beklemt udtryk, at Michael Rasmussen var udelukket fra det danske landshold.

Det første der falder for øje i interviewet er, at Jesper Worre videregiver fortrolige oplysninger. Med begrundelse i at DCU ikke vil lyve om noget. Spørgsmålet kunne i denne anledning så være: hvad er der at lyve om? Og hvem er de svar skyldig? For en fortrolig oplysning er vel et forhold, man hverken kan eller må røbe noget om. I Politiken d. 21. juli fortæller Jesper Worre, at der havde været en del journalister, der ville høre om, han vidste noget om nogle advarsler til Michael Rasmussen. Worre argumenterer selv således:

Vi kunne slukke for vores telefoner, lyve eller sige sandheden, og vi valgte det sidste: at svare på spørgsmålene, så vi kan se os selv i spejlet. Det er ikke os, der hænger Michael Rasmussen ud, det er ikke os, der har givet de advarsler.

[Pol. 21.07.07]

Med andre ord taler Worre for, at DCU var *nødt* til at handle på grundlag af mediernes interesse. Det er en interessant betragtning, da DCU bryder en aftale og Worres handling, såvel som bestyrelsens beslutning, kan betragtes som et tillidsbrud mellem medlemmerne og organisationen. For vi må jo forvente, at dette gælder alle medlemmer, ellers handler sagen om noget andet; nemlig et personligt anlæggende.

¹²⁸ Indberetningsskemaet er også kendt som et "where-about skema".

Dernæst fremhæver Worre, at der er tale om flere advarsler – angiveligt fire. For at danne et overblik er forløbet skitseret nedenfor.

- 6. april - ADD¹²⁹ forsøger forgæves at teste Rasmussen i Italien (advarsel fra ADD).
- 4. juni – Rasmussen tager til Mexico. Skriver brev til UCI om opholdet 4.-12.6 2007
- 8. juni – Brevet postes fire dage for sent.
- 11. juni – Brevet modtages af UCI (dateret d.4.6.2007).
- 12. juni – Rasmussen bliver angiveligt i Mexico og sender nyt brev til UCI om opholdet 12.-28.6.
- 21. juni – ADD forsøger forgæves at teste Rasmussen i Italien (advarsel fra ADD).
- 26. juni – Rasmussen ankommer til Italien og sender en forklaring til UCI per fax.
- 29. juni – UCI modtager brevet fra Rasmussen dateret d.12.6 (advarsel fra UCI)

Som beskrivelsen ovenfor viser, modtager Michael Rasmussen i denne periode 3 advarsler for ikke at være til rådighed for test. Ifølge WADA's regelsæt skal advarsler om manglende afrapportering indberettes til det internationale hovedforbund, der efterfølgende skal informere de implicerede parter. Det vil sige, at UCI skal informere rytteren Michael Rasmussen og hans hold Rabobank om, at man sanktionerer en advarsel i henhold til WADA's reglement. Rabobanks pressechef, Jacob Bergsma, hævder dog i modsætning til Worre, at de kun har modtaget én advarsel fra UCI. Bergsma er tilsyneladende ikke informeret om de to advarsler fra ADD. Men dette er sagen uvedkommende, da det at modtage en advarsel ikke er en forbrydelse i sig selv. Der er ingen straf for blot at modtage en eller to advarsler. WADA's utvetydige regler siger, at modtager en rytter tre advarsler fra samme organisation (fx UCI eller Antidoping Danmark) indenfor 18 måneder, kan der indledes en sag på grundlag af en mistanke om brugen af doping, og sanktionen kan blive op til to års karantæne. Worre proklamerer senere i interviewet [Aftentour 19.07.07], at DCU og Rasmussen i december 2006 aftalte, at han skulle opfylde tre betingelser for at kunne køre på det danske landshold. De tre betingelser var:

1. Rasmussen skulle køre de danske mesterskaber – det gjorde han.

¹²⁹ Antidoping Danmark

2. Han skulle lade sig teste, hvis Antidoping Danmark eller UCI ønskede det – det gjorde han (med undtagelse af de to gange ADD opsøgte ham forgæves).

3. Han skulle have en europæisk licens – det har han.

Med andre ord opfylder rytteren alle de krav, DCU satte op til en aftale, men DCU annullerer selv denne aftale. Det kan jeg ikke fortænke dem i. DCU besidder suverænt retten til at sætte det danske landshold ved internationale mesterskaber. Problematikken omhandler snarere regelsættet. For hvad er reglerne? Må man ikke modtage advarsler fra UCI eller Antidoping Danmark? Og ikke mindst, hvem gælder de nye regler for? Det er ikke første gang, at DCU er ude med riven over for mistænkte ryttere, der kandiderer til landsholdet. Det etiske kodeks blev også taget i brug, da de afviste Bo Hamburger at deltage på det danske landshold¹³⁰.

DCU's aktion tolkes i denne analyse som en form for damage-control. Dog foreligger der den hovedpine, at der ingen skade er sket. Og således har sanktionen den u hensigtsmæssige konsekvens, at den selv bringer skade. Først og fremmest yder den skade på Michael Rasmussen, der direkte beskyldes for at være utroværdig og dermed indirekte for brug af doping. Timingen af denne offentliggørelse bidrager desuden til den miskreditering Michael Rasmussen har været udsat for under Tour de France 2007¹³¹. DCU bidrager som sådan til den spekulation, de selv ønsker at udrydde. Som en konsekvens af DCU's sanktion må det forventes, at de etiske regler gælder for alle danske ryttere - det må være en logisk selvfølge. Hvad der er uselvfølgeligt, er den vildrede, de danske ryttere må have over, hvilke regler de skal forholde sig til. For undersøges DCU's officielle etiske charter, forekommer der ikke et etisk baseret sanktioneringsgrundlag¹³².

DCU's anti-dopingkamp bygger på følgende fem forhold formuleret af DCU. De fem forhold gælder for alle DCUs licenshavende ryttere, trænere og ledere:

1. Kampen mod doping er en kamp for eliteidrættens overlevelse.
2. Doping er snyd, et brud på reglementet, og derfor er dopingbrug også et brud med sportens etiske og moralske regler.
3. Doping er sundhedsfarligt - dopingbekæmpelse har derfor også til hensigt at beskytte cykelrytterne.
4. Alle har ansvar for og en forpligtelse til at tage afstand fra enhver form for doping i sportens verden.

¹³⁰ Hamburger appellerede sagen til DIF's Appel-udvalget i og fik medhold.

¹³¹ Miskreditering i form af mistanker og rygter.

¹³² I filosofien har etik typisk intet med sanktioneringer eller regler at gøre.

5. Cykelsporten skal skabe en anti-dopingkultur. DCU opfordrer derfor alle til at yde en aktiv indsats for at hindre enhver form for brug af doping. Alle har ansvar for at informere sin klub eller DCU, hvis man får kendskab til et dopingmisbrug i sporten.

Disse fem forhold er grundstenene i DCUs antidoping indsats. Den skal opfattes som en "værktøjskasse" indeholdende de mest basale argumenter for nødvendigheden af, at dansk cykelsport vedholder sit aktive anti-doping arbejde. "*Anti-dopingarbejdet er blevet en integreret del af DCUs samlede arbejde – det er jo en del af dansk cykelsports fremtid, at vi tager ansvar for at få en ren sport.*" [Jesper Worre] [www.renresultater.dk].

Værktøjskassen viser som nævnt intet sanktioneringsgrundlag. Det vi kan drage ud af DCU's moral og etik er dog, at de ønsker at tage ansvar i kampen. Sagt med andre ord er DCU's frigivelse af fortrolige oplysninger en ambition om at tage ansvar i kampen mod doping for at beskytte rytterne mod sig selv og sundhedsfaren. Det kan således forekomme paradoksalt, at man ikke vælger at åbne posen med argumenter lige efter bestyrelsens beslutning i juni måned, eller efter Tour de France inden landsholdet skal til VM i Stuttgart. Men prøver vi at forstå motiverne bag beslutningen om offentliggørelsen, kan der være et par udfald. 1. DCU har ikke modstandskraft nok til at holde stand mod et mediepres, og motivet bag offentliggørelsen er frygten for at stå tilbage med aben - i form af kendskab til en dopingmistanke. DCU vil med andre ord ikke sidde inde med en viden, der kan skade organisationen. 2. DCU vælger strategisk at fremlægge informationerne for at positionere sig selv i kampen mod doping og vise hvilken moral de repræsenterer. På denne måde lader de det moralske flag vejre og holder organisationens sti *ren*.

Sammenfattes dette casestudie ses det, at DCU i stedet for proaktivt handler postaktivt for at undgå en dopingskandale i deres regi¹³³. De gør det på grundlag af et etisk kodeks, der er ukendt for såvel offentligheden som organisationens medlemmer - rytterne. Undersøgelsen her fortænker dog ikke DCU i at varetage organisationens overlevelse, ej heller at de kæmper en kamp mod doping.

Undersøgelsen stiller blot spørgsmålstejn ved det selvfølgeligelige i kampen; nemlig at organisationens ansvarstagen på samme tid er umoralsk og i strid med grundlæggende retsprincipper. Der syntes at være en underforstået antagelse af, at kampen skal kæmpes uanset midlerne og dette sætter

¹³³ Postaktivt, da det først er efter mediernes henvendelse, at DCU offentliggør en beslutning, der blev taget 28 dage forinden.

spørgsmålstegn ved atleternes retssikkerhed og sanktionernes almene gyldighed. Forløbet her indrammer på sin vis fordømmelsen af cykelsportens.

Casestudiets fremstilling af problematikken er et spadestik dybere, for DCU står ikke alene i sagen. DIF's formand, Niels Nygaard anerkender tilsyneladende det at et forbund sanktionerer på grundlag af etik og ikke resultater [Berl.Tid.21.07.07]. Han forsvarede det således:

Cykelsporten befinder sig i en problematisk situation, hvor man er nødt til at være meget barsk i sin fremgangsmåde. Man er nødt til at gå radikalt til værks.

[Pol. 21.07.07]

Denne holdning fordrer en række tvivlsspørgsmål. Hvis det er acceptabelt at dømme på grundlag af etik og gå radikalt til værks, hvor går grænsen så? Kan forbundene toldfrit sanktionere uden om reglerne? Nygaards indstilling er en klar demarkation af, hvor DIF står i krigen mod doping. Når vi i offentligheden skal acceptere, at man er *nødt* til at gå radikalt til værks, er det et signal om, at DIF og forbundene er på et overdrev af tvang. Noget tvinger dem til at handle, som de gør. Nygaard argumenterer for, at det er dopingmoradset. Men casestudiet her har vist, at DCU har været *nødt* til at handle på grund af et mediepres og spekulation. Derfor er det ikke en kamp mod doping, men snarere en kamp mod mediernes forhold til doping. Det i sig selv er et overdrev.

I relation til DCU's retsgrundlag referer Nygaard til Bo Hamburger-sagen, der ligner denne¹³⁴. Han siger:

Hos Bo Hamburger var det en mistanke. Denne gang er det ikke en mistanke, men deciderede advarsler, der ligger til grund. Det er langt mere konkret.

[B.T. 21.07.07]

ADD forventer at udstede omkring 50 advarsler til danske atleter i år. Hvis disse advarsler er så konkrete, som Nygaard mener, kan ADD's skøn have dystre udsigter for de danske topatleter (vel og mærke hvis fordømmelsen fortsat dominerer). Det Nygaard her taler for er i princippet en retsløs tilstand i dansk elitesport, hvor atleter står uden vished om, hvad reglerne er. Om ikke andet er det hvad, han stiller dem i udsigt med disse udsagn.

¹³⁴ ADD's formand, Jens Evald har gentagne gange brugt Bo Hamburger-sagen som et lysende eksempel på sanktioneringer uden juridisk hjemmel.

Cykelsportens kontraktliggørelse

Op til dette års Tour de France iværksatte UCI et kontraktlig forhold mellem dem selv og de professionelle ryttere. Formålet med kontrakten er at sikre cykelsportens fremtid uden doping. Efter den skandaløse 2006 sæson ønsker UCI andre boller på suppen. Indførelsen af kontrakten er således et proaktivt initiativ til at udrydde tvivlsspørgsmål om rytteres indblanding i Operación Puerto eller andre doping-sager. På sin overflade ser dette jo meget nydeligt og troværdigt ud. Det er tydeligvis af god vilje, UCI ønsker at håndtere problemerne med doping. Men graves der lidt i det kontraktlige forhold, er der en del væsentlige problematikker. For at de nødvendige spadestik kan tages, er her den fulde ordlyd af kontrakten:

Rytternes forpligtigelse til en ny cykelsport.

Jeg erklærer helt åbent og ærligt overfor mit hold, mine kolleger, UCI, cykelsporten generelt og den brede offentlighed, at jeg ikke er involveret i Puerto-sagen ej heller i nogen anden doping-sag, og at jeg ej heller vil begå nogen overtrædelser af UCIs anti-doping regler. Som tegn på min forpligtelse i forhold til ovennævnte accepterer jeg, såfremt jeg skulle overtræde disse regler og blive idømt den gældende standardsanktion på to års suspension eller mere enten i Puerto-sagen eller en hvilken som helst anden doping-sag, at ville – i forlængelse af disse sanktioner – betale til UCI et beløb størrelsesmæssigt svarende til min 2007-årsløn som bidrag til kampen mod doping.

Samtidig erklærer jeg overfor de spanske myndigheder, at mit DNA er til disposition, således det kan blive sammenlignet med de blodprøver, der er blevet beslaglagt i Puerto-sagen. Jeg appellerer til de spanske myndigheder om at påbegynde disse tests så hurtigt som muligt eller give UCI tilladelse til samme.

Endelig accepterer jeg, at UCI offentliggør denne af mig underskrevne erklæring.

Dato, sted, fornavn, efternavn

Underskrift

[www.uci.ch]¹³⁵

Som kontrakten her viser skærpes sanktioneringerne overfor rytterne. Der er fire forhold, jeg vil notere opmærksomhed omkring, da disse er forandringer af nuværende praksis.

1. Problemet er isoleret til rytterne.
2. Lønnen skal tilbage betales.

¹³⁵ Min oversættelse. For original kontrakt se bilag 1.

3. Anvendelse af DNA analyse.

4. Offentlighedens gabestok.

Første interessante forhold er det, at kontrakten isolerer problemerne til rytterne. For kalder vi minderne om Operación Puerto frem, skulle det gerne stå klart, at dopingproblematikken ikke kun omhandler cykelryttere. Sagen har sit arnested i anholdelsen af flere sportsdirektører og en læge, og derfor kan problemet ikke isoleres til rytterne. Kontrakten og dermed UCI har med andre ord ikke øje for de andre lag, der er i sporten. Næste forhold antyder, at rytterne i bogstaveligste forstand skal betale ved kasse et. Formand for ADD, Jens Evald mener, at dette forhold er malplaceret.

Jeg mener, at det er en form for symbollovgivning, som ikke løser problemet. Det har mere karakter af, at man viser, at man er parat til at handle, men hvis man kigger på selve indholdet af en sådan aftale, er den meget problematisk. Hvad sker der virkelig, hvis der er en, der bliver taget med doping, og han har underskrevet den her aftale? Jeg har meget vanskeligt ved at forestille mig den situation, at rytteren vil aflevere for eksempel 3,5 eller 4 eller 5 millioner kroner. Han nægter bare, og jo mere han nægter, desto mindre grund er der for ham til at aflevere de penge – så vi får bare en række nægtersager i stedet for.

[Pol. 20.07.07]

Som Evald antyder, er kontrakten en form for lovgivning, hvor det mere er attituden end indholdet, der gør sig gældende. Desuden er det usædvanligt med et bødekraft mellem ryttere og forbund. Normalt ville man forvente, at det er et anlæggende mellem arbejdsgiver og arbejdstager. Hvad angår næste forhold, nemlig brugen af DNA analyse (jf. afsnittet *DNA – et sundt redskab*), ser vi, at UCI stiller sig villig til at anvende midler, der i den samfundsmæssige kontekst er omdiskuteret. Ikke på grund af analysens validitet, men derimod analysens vidtrækkende anvendelighed. Med andre ord er det ikke uproblematisk at anvende dette redskab i kampen mod doping. Sidste og nok vigtigste forhold er offentliggørelsen af underskrifterne. Kontrakten er frivillig tvang, for skriver man ikke under, er der ingen fremtid i feltet. Således bliver offentliggørelsen en offentlig gabestok som rytterne samtidig er tvunget ud i. Desuden er beslutningen trukket ned over holdene uden deres accept af kontrakten. Stort set ingen af Pro-Tour holdene har protesteret mod kontrakten med undtagelse af Rabobank. Rabobanks anke er, ”at UCI ikke viser interesse for den enkelte rytters frie valg. En rytter, der ikke underskriver vil blive konfronteret med respektløs behandling.”[www.Rabobank.nl]. Det Rabobank iscensætter er den tvang der ligger i kontrakten. Anskues kontrakter i en teoretisk forstand, består de af to sider. En side af frihed og en af pligt. Når to parter indgår en aftale og dermed en kontrakt, forpligter de sig på hinanden. Hvad, UCI’s kontrakt gør, er at forpligte én side, uden den anden forpligter sig på noget. Dernæst er der ingen

frihed til stede, da rytterne reelt ikke står med et valg. Traditionelt set fremstilles det, som om en kontrakt indgås mellem individuelle viljer om en udveksling [Åkerstrøm 2003; p.47]. Men begrebet kan også udvides til at handle om forbindelsen mellem kommunikationssystemer. Dette betyder, at en kontrakt mellem fx de sociale myndigheder, en skole, et barn og forældrene ikke kun er en kontrakt mellem individer og deres viljer men også mellem forskellige kommunikationssystemer. Jacques Derrida indrammer kontraktens anatomi således:

En kontrakt forpligter mellem to fremmede sprog til at muliggøre en oversættelse, som derefter autoriserer enhver slags kontrakter i daglig betydning.

[Derrida 1989; p.159]

Kontrakten som UCI har iværksat kan i denne optik ikke forpligte, da den kun er skrevet i ét sprog. For at fungere i praksis skal en kontrakt være skrevet i et fællessprog. Kontraktens to sider skal således oversættes til et fælles sprog for overhovedet at kunne modtages, læses og forvaltes. Det kan hermed konstateres, at UCI har lavet en kontrakt i ét sprog. Ét sprog der kun forpligter en part; nemlig cykelrytterne. Og dog, for ganske kort tid efter UCI's storstilede præsentation af kontrakten¹³⁶ opstod der en del polemik omkring det ensidige aspekt. UCI måtte efter overvejelser initialisere endnu en kontrakt – en for soigneurs, sportsdirektører, massører og mekanikere. Det er dog ikke offentliggjort, hvem der har, og hvem der ikke har skrevet under. Det må formodes, at UCI's initiativ er af god vilje, men konsekvenserne bliver interessante at følge nu, hvor de første ryttere allerede har brudt kontrakten¹³⁷.

Casen Bjarne

På en pressekonference i Lyngby d. 25. maj 2007 kl.16.30 trådte Bjarne Riis ind på scenen og indrømmede, at han havde brudt reglerne. ”Jeg har taget doping. Jeg har taget EPO.” Og her var ordene så - de længe ventede ord, der kunne demaskere og detronisere vinderen af Tour de France 1996. I elleve år har det været et skjult faktum, at Bjarne Riis brugte doping (i perioden 1993 til 1998). Men hvem har han løjet overfor? Hvem smider han ”masken” for? Da han svarede på Line Baun Danielsens spørgsmål i 1998 lød det: ”Jeg er aldrig testet positiv, og jeg går ind for en proper

¹³⁶ Storstilet da man på pressemødet så præsident Pat McQuaid sidde med to unge lysende stjerner der begge skrev under. Hvorefter det obligatoriske håndtryk blev givet under en sand storm af blitzlys fra journalisternes kameraer.

¹³⁷ Alexandre Vinokourov og Christian Moreni (Moreni har ikke anmodet om en B-prøve, hvilket betyder, at han erkender at have brudt med reglerne. Vinokourov har indtil nu benægtet alt. Et forhold der næppe ændrer sig, hvis man tager det i betragtning, at hans lønning er væsentlig højere end nogen anden rytters).

sport”. I det svar lagde han ikke videre skjul på sandheden, der lå bag. Det kan opfattes som et ærligt svar med klare implikationer. Udsagnet signalerer, at han ikke ønsker at lyve, men at han heller ikke kan fortælle sandheden. Sidenhen har Riis løjet på det direkte spørgsmål, om hvorvidt han tog doping i sin aktive karriere, senest i 2006 under et interview på DR-Profilen. Hvis vi som tv-seere den dag i 1998 så implikationerne i det undvigende men ærlige svar, har vi jo også løjet overfor os selv indtil den dag i maj 2007, hvor han sagde: ”*Jeg har taget doping. Jeg har taget EPO*”. Med det første svar kom Riis med en sandhed, en sandhed der kan kategoriseres som en *mental reservation*, hvor det adspurgte omgås, ikke ved at lyve men ved at fortælle en anden sandhed. Sandheder har konsekvenser. Hvis Bjarne Riis i 1998 fortalte sandheden om brugen af doping inkluderer det realiteten om andre ryttere og en kultur. At være oprigtig, ærlig og sanddru suspenderes så at sige af hensyn til en anden og andre, deri ligger betydningen af den kantiansk inspirerede mentale reservation.

Ovenpå indrømmelsen var Kulturministerens første reaktion overfor TV-2 News’ vært Peter Grønberg: ”*Jeg er da chokeret*” [TV-2 News 25.05.07]. Dette til trods for at han senere i interviewet tilkendegiver, at det jo ikke kom som en overraskelse ”*efter de afsløringer, der var kommet det seneste års tid*” [TV-2 News 25.05.07]. Ja, Brian Mikkelsen var dagen før sågar galvaniseret over for chok [Pol.24.05.07]. Pointen i denne argumentation er, at medmindre man har været naiv eller har ”overset” mediestormen der raserede efter Festina-skandalen i 1998, så har man løjet overfor sig selv. Løgneren føres videre, da man beredvilligt hyldede løgneren som en helt, velvidende, at sejren kom i hus på et falsum. Hypotetisk set kan man undre sig over, hvad Bjarne Riis egentlig kunne svare den dag i Frankrig (1998). ”*Ja, jeg tager doping. Jeg tager EPO. Det har jeg gjort siden 1993*”. Med et sådant svar ville han vende ryggen til den kultur, han havde været en del af i 25 år, velvidende at indrømmelsen ville kunne skade ham selv og andre. Hvis jøderne er gemt nede i kælderen og nazisterne banker på døren, skal man så være ærlig og sige: min moral forpligter mig til at fortælle hele sandheden, eller skal man omgå sandheden? Det kan sammenlignes med, at Bjarne Riis har stået som Epiminedes fra Kreta og sagt: ”Folk fra Kreta lyver”. Udsagnet levner intet til fantasien, hvis han taler sandt, så lyver han, og lyver han, taler han sandt. Bjarne Riis’ dopingbrug har været en national befæstet antagelse på grænsen til sandhed. Og Riis har sandsynligvis været i en situation, hvor det var umuligt at fortælle sandheden – uanset hvad hans ønske har været. Det er interessante er nu, at undersøge konsekvenserne af denne løgn.

1. UCI ønsker at få den gule trøje tilbage. Med andre ord kan den ære trøjen repræsenterer ikke tilhøre Bjarne Riis. Umiddelbart er UCI i deres fulde ret til at tage en sådan beslutning. Men

konsekvensen af beslutningen er, at man må vurdere om, der er andre trøjer der skal inddrages, hvis deres beslutning er konsistent. UCI har således også valgt at inddrage Erik Zabels grønne trøje fra 1996. Men vurderingen er sat i bero nu, og så kan det undre, om det ikke blot har været en del af den afstandtagen, UCI har vist overfor medierne? Beslutningen er i alle tilfælde inkonsistent.

2. Direktøren for Tour de France-selskabet, Christian Prudhomme, har slettet Riis' sejr fra løbets historie. Bjarne Riis figurer ikke længere som en vinder af løbet. Da Prudhomme mener, at bekendelsen ændrer historien må vi gå ud fra at flere skal slettes – medmindre historien er inkonsistent. Fx indrømmede den franske rytter Richard Virenque, at have brugt doping systematisk gennem flere år. Skal vi følge Prudhommens logik, kan Virenques sejre i bjergkonkurrencen ikke accepteres som en del af historien.

3. Kulturministeriets kanonudvalg besluttede at smide Riis' præstation ud af kanonen. Det er der intet formastet i. Men tages det i betragtning, at Olav Skaaning Andersen, manden bag dokumentarprogrammerne "Tavshedens pris", sidder i udvalget kan det undre at præstationen blev optaget i første omgang¹³⁸. For med kendskab til Skaaning Andersens dokumentation vælger udvalget at tage løgneren ind. Og ud kom sandheden, da Riis fortalte den og indrømmede løgneren. Moralen er derfor, som Verner Møller har pointeret det: ind løgneren og ud med sandheden [Pol. 01.07.07]. Udvalget mente, at Bjarne Riis ikke længere kunne stå som et forbillede, nu hvor han talte sandt. For at male det paradoksale billede endnu mere ud kan vi se, at Ole Olsen også figurer i kanonen. Grunden til at Ole Olsen drages ind i argumentationen, er, at læser man Dan Philipsens bog "Licens til at vinde – Et portræt af Ole Olsen", vil man opdage, at Olsen heller ikke kan være et forbillede. For Olsen har også leget med ilden da han har forsøgt sig med amfetamin for at præstere bedre. Følges udvalgets logik til dørs, er der tilsyneladende forskel på om, man leger med ild i speedway eller i cykelsport.

Som disse tre forhold viser, er der et misforhold mellem, det man tager afstand fra, og så de konsekvenser holdningerne udmønter. Som eksemplerne viser, eksisterer der en inkonsistens i reaktionerne, der ikke er til at tage fejl af – de fordømmer.

¹³⁸ Eliteidrættens kanonudvalg blev ledet af tidligere OL-deltager og lektor i idræthistorie ved Institut for Idræt, Else Trangbæk. De øvrige medlemmer var: Tidligere landsholdsspiller i håndbold Camilla Andersen, chef på DR-sporten, Olav Skaaning Andersen, redaktør på Politiken sport, Rasmus Bech, chef på TV 2 Sporten, Morten Stig Christensen, samt Mette Terkelsen, der er lektor i journalistik på RUC.

Nu vender vi blikket tilbage på begivenheden. Bjarne Riis påpegede under *bodsgangen* (pressekonferencen), at han gjorde det under de vilkår, der var i den tid. Vilkårene var, at ville man være med i cykelsporten, måtte man bruge doping – og det gjorde han så¹³⁹. I dag beder man ham så om at være ærlig og sanddru. Han erkender (brugen af doping) og undskylder overfor befolkningen og offentligheden, men han er stadig stolt over bedriften. Det at han er stolt (over præstationen - ikke brugen af doping), huer ikke de danske mediers sportsredaktører (Peter Brüchmann B.T., Lars Werge E.B., Olav Skaaning Andersen DR-sporten, Jesper Caruso Berlingske Tidende m.fl.). Bjarne Riis angrede ikke nok ovenpå bekendelsen. Tilgivelsen er således afhængig af, hvor angrende man er - eller blot udtrykker det. Med datidens vilkår in mente beder sportsredaktørerne Bjarne Riis om at angre og dermed lyve for, at det virker mere *sandt*. Vi kan derfor først tro ham, hvis han lyver igen. Og det må siges at være et paradoksalt udfald, og fordømmelsen kan vel med sindsro kaldes hysterisk og dogmatisk. Peter Brüchmann fra B.T. udtrykker det således:

Jeg havde troet der ville være en oprigtig anger. Der ville det nok have været klogere at være mere angrende og krummet sine tæer over de elleve år, der er gået. Det gjorde han ikke.

[P1 Debat 29. Maj 2007]

Kriterierne for at tilgive Riis er diffuse. Ifølge Brüchmanns tolkning var Riis ikke angrende, og han kan derfor ikke tilgives. Og Riis havde gjort klogt i at have *ageret* mere angrende og skamfuld. Det må betyde, at det også handler om udtryk og ikke bare indhold. Konsekvensen bliver således, at angeren er et mediestunt uden indhold - blot et udtryk. Så lukker vi øjnene et øjeblik og lader som om, Riis ikke lyver.

Sportens væsen og ånd

Når vi vender blikket mod cykelsporten (og Tour de France), er det med den indlejrede opfattelse af, at atleterne udstiller en forbilledlighed - det er ofte taget for givet. Som afsnittet om fascinationen slog fast, har vi brug for helte. Sportens tilskuere fascineres af præstationerne, der ligger udenfor deres egen hverdag. Og gentagne gange hører vi, at sportens ånd er værd at stræbe efter¹⁴⁰, og med disse ord opstår problematikken. For som kulturanalysen indtil nu har vist, efterlever cykelsporten ikke altid denne ånd, dens virkelighed ser til tider anderledes ud. Den

¹³⁹ Et vilkår der var gældende for både *stjerner* og *vandbærere*, jf. Erik Zabels, Christian Henns, Udo Bölts', Rolf Aldags, Brian Holms og Bjarne Riis' indrømmelser.

¹⁴⁰ Som diskursanalysen har vist.

grundlæggende anke er som diskursanalysen anviste, at de som doper sig, ikke udstiller en forbilledlighed, og derfor dømmes de. Kausaliteten bliver således, at skylden tillægges de enkelte individer, der forbryder sig på sportsåndens værdier. Afsnittet her argumenterer for, at skyldsspørgsmålet ikke kun kan reduceres til de enkelte cykelryttere. Skylden kan også spores i sporten selv.

Lad os fæstne blikket på sportens ånd. Flere centrale aktører og organisationer, som Kulturministeren, WADA, UCI, DCU og DIF fremhæver sporten som en arena med forbilledlighed. Ifølge WADA udstiller sporten følgende værdier:

- Etik, fair play og ærlighed
- Sundhed
- Excellent optræden
- Karakter og uddannelse
- Sjov og leg
- Samarbejde
- Dedikation og engagement
- Respekt for regler og love
- Selvrespekt og respekt for andre deltagere
- Mod
- Fællesskab og solidaritet.

Doping står i fundamental modsætning til sportens ånd [*World Anti-Doping Code 2003*; p. 3].

Sporten skal med andre ord udstille disse værdier, ellers er den uden moralsk betydning. Men hvorfor er det umoralsk at handle imod værdierne? Det første paradoks, værdierne afføder, er, at de kan belyse enhver social sammenhæng, der i sig selv ikke har noget med sport at gøre. Det kan være på en arbejdsplads eller en legeplads. Men som denne undersøgelse allerede pointerede i de indledende afsnit, bygger sporten på et ekspansivt ideal. Sporten er arenaen, hvor man har frihed til overdrivelse. En overdrivelse der er ”*sportens essens, dens eksistensberettigelse; det er hemmeligheden bag dens moralske betydning.*”[Coubertin 1996; p.86]. Derfor kan en fodboldkamp stride imod værdierne. En tackling i en fodboldkamp er ikke despekt for hverken regler eller deltagere, det er en del af gamet. Den behøver ej heller at være sjov eller sund. At køre Tour de France har konsekvenser for kroppen. Det slider på kroppen at cykle fem timer om dagen i tre uger. Det kan således være et paradoks, at en epo-kur inden Tour de France kan være sundt for kroppen i den sidste ende. Dermed er det ikke sagt, at det bør være sådan, men blot at værdien sundhed ikke nødvendigvis repræsenteres i elitesporten. Hvorom alting er, så står sportens ånd med de dertilhørende værdier som et Utopia med idealer udenfor atleternes rækkevidde. Den beskrevne

sportsånd der betegner, hvordan sporten *bør* være, kan godt opnås, men spørgsmålet er, om den *er* sådan. Værdierne er tildelt eksternt og afspejler derfor eksterne værdier. Disse har rod i en pædagogisk og uddannelsesmæssig tanke. Først og fremmest udstiller tanken et lighedsprincip, hvor mådehold og karakterdannelse gør sig gældende. Dernæst repræsenterer værdierne moralske og sociale begreber, så sporten fremstår som et rent gode. Ask Vest Christiansen og Verner Møller modsætter sig denne tanke i ”Mål, Medicin og Moral”, og hævder at sporten besidder en ukristelighed [Christiansen & Møller 2007]. Deres tanke spinder sig om den idé, at sport *”ret beset (er) en til ondskab grænsende dyrkelse af vilje til sejr.”*[Christiansen & Møller 2007; p.38]. En del af sportens væsen eller essens er derfor at udnytte modstandernes svagheder, og velfærdsamfundets tanke om at tage hånd om de svageste står i kontrast hertil. Sporten skaber hierarkier, og det er på dette fundament, at vinderen findes.

Når WADA stiller sig op i kampen mod doping og taler om forbilledlighed og idealer, skyder de ofte med blanke skud. For idealerne og forbilledligheden de iscenesætter, indrammer ikke altid sportens virkelighed - dens væsen. Således bliver det noget andet end elitesport, de vil have. Pointen med distinktionen mellem sportens ånd og væsen er, at dopingproblematikken muligvis er en konsekvens af sportens væsen¹⁴¹. De, der hævder, at sporten besidder en højere ånd, forsøger at frelse de arme atleter uden det for tanke, at attraktionens og fascinationens pris også kan være af et onde og ikke blot et gode.

Kunsten at være ren i en beskidt sport

Et af diskursanalysens tydeligste og nok stærkeste nodalpunkter er renhed. Diskursanalysen viste hvordan begrebet bliver anvendt. Man taler om det rene hold, de rene ryttere, den rene samvittighed og de rene resultater. Men hvor har begrebet sin rod? Hvilken fornuft afstedkommer denne iscenesættelse af renhed? Og hvordan forholder denne fornuft sig til cykelsporten? Afsnittet her tjener som en afslutning på kulturanalysen og sætter et fokus på renhedsdyrkelsen.

Begrebsanvendelsen af renhed har rod i en samfundsideoologisk tankegang – den profylaktiske fornuft. Tankegangen bygger på sundhedsfremme og -forebyggelse. Idealforestillingen findes i

¹⁴¹ Dette kan ses som en forklaring af dopingens tilstedeværelse i sporten.

fostertilstanden, hvor det ubesmittede og rene barn fødes sundt (hvis moderen da ikke har røget og drukket) - uden syndefald. Således kan man betragte nutidens binding til sundhed som en moderne arvesynd og protestantisk etik. Livet bliver til noget, der skal leves på trods. Og livet bliver en bevægelse mod at anlægge en ret sundhedsadfærd. Da sundhed blot er den baggrund, sygdom optræder på, byder den profylaktiske fornuft os at være *påpasselige* for netop at undgå sygdommen [Møller 1995; p. 29]. Mennesket agerer i denne tankegang efter en defensiv strategi, da man skal være påpasselig og afbøde virkningerne af udviklingen. Som Møller pointerer det:

Det er den, forebyggelseskampagnerne vil fremme ved sine holdningsbearbejdende fremstød. Og det er i den forbindelse, man får øje på den profylaktiske fornuft som et sidste forsøg på at garantere orden ved at indsætte sundheden som et nyt metafysisk begreb. Således forsøges sundheden gjort til fundament og forudsætning for ordens opretholdelse.

[Møller 1995; p.29]

Møller viser her, at den profylaktiske fornuft fordrer en renhedsdyrkende livsførelse. Livsmålet er renhed. Påpasseligheden minder os om, at kroppen er hellig, og vi skal værne om den med omhu. Det urene fører til sygdom og yderligere forfald. Men sundheden bliver i samme tråd illusorisk, for hvis sundheden forestilles at være noget, man må udvise påpasselighed overfor, medfører det en stræben efter at komme virkeligheden til livs. Og det er her, negationen af den profylaktiske fornuft stiller sig til skue - den fundamentale tillid til kroppen og på sin vis virkeligheden i det postmoderne¹⁴². I opgøret med påpasseligheden og renheden skabes der en mening med egenkroppen. Som antydnet er det en negation af den profylaktiske fornuft, og dette kommer til udtryk på flere punkter. Først og fremmest er virkelighedens garant hverken gud, fornuften eller sundhedspræventionen. Kroppen er garanten. Dernæst er man ikke længere påpasselig, man er risikovillig. Man er villig til en livsførelse, hvor kroppen investeres som indsats. Livsmålet er ikke længere renhed men derimod spænding. Hvis dette sammenholdes med forrige afsnits undersøgelse af sportens ånd og væsen, ser vi, at denne (post)moderne strategi skriver sig ind i sportens væsen¹⁴³. Cykelrytterne (og atleter generelt) investerer kroppen i form af en villighed til at investere og i sidste ende risikere sundheden. Når viljen til sejr slår sig igennem, er det med en til tider dionysisk og tøjlesløs vilje til at risikere sundheden. Derfor er elitesporten ikke ren og sund i udgangspunktet.

¹⁴² Verner Møller kategoriserer fasen som det postmoderne, en distinktion jeg ikke er helt enig i. Jeg mener den rette distinktion er en hybrid mellem det moderne og det senmoderne, men dette går ikke ud over meningen i kategoriseringen.

¹⁴³ Eller rettere sportens væsen skriver sig ind i den (post)moderne strategi.

Som afsnittet om fascinationen skildrer, er det heller ikke sundheden, renheden og påpasseligheden der gør sporten attraktiv for beskueren. Cykelrytterne hyldes for vovemodet, risikovilligheden og storheden i bedrifterne. Det applauderes, at rytterne investerer sundheden med den dyrt købte risiko. Med andre ord kan det demokratiske samfund ikke forlige sig selv med det overskridende væsen, hvor de svageste sies fra, men beundringen af dem, der har viljen til sejr, anerkendes. Cykelsportens kulturelle udfoldelse befinder sig i den overskridende tanke, hvorimod vores livsførelse befinder sig i den renhedsdyrkende påpasselighed. Der eksisterer således to værdi- og normsystemer, der er uforenelige og at afkræve sportens knæfald for renheden påpasseligheden, mådeholdet og sundheden synes i denne optik at være en utopisk mission. Ergo er det en ualmindelig kunst at være ren i en beskidt sport.

Del 4

Konklusion

Som analyserne har vist, eksisterer cykelsporten i en limbo mellem fascination og fordømmelse.

Cykelsporten har eksisteret i godt 120 år med den grundlæggende funktion at underholde. Pengene, præmierne, mediedækningen, sponsoraterne og deltagelsen er ekspanderet i tråd med tiden.

Cykelsportens kulturelle væsen har været stærkt præget af de moderne idealer om ekspansion og industrialisering. Derfor er iscenesættelsen af cykelsporten blot blevet større og større. En af konsekvenserne er, at cykelryttere sættes i scene som helte og forbilledlige atleter. Deres vovemod og lidelser udgør en fantastisk fortælling, der er som skabt til præsentation i medierne. En anden konsekvens er, at nogle atleter benytter sig af doping. Det er ingen nyhed, at de gør det. Som det historiske afsnit har vist, var doping en medspiller fra cykelsportens spæde start. Undersøgelsen af spillet mellem fascination og fordømmelse har derfor udfoldet sig i både et diskursivt såvel som socialt spor.

Diskursanalysen kortlægger, hvordan mediernes præsentation af cykelsporten ofte har rod i fascinationen. De centrale begreber, cykelsporten italesættes ud fra er helte, myter, smerte, opofrelse og lidelse. Gennem denne begrebsformation dannes den heroiske diskurs, der hylder atleternes vovemod og vilje til sejr. Som en konsekvens viser diskursen sig at iscenesætte magtkampen, hvor de svageste sies fra. Mediernes diskursive praksis forholder sig til fordømmelsen på flere punkter - dog afhængigt af nyhedsværdien. Særligt italesættes nodalpunktet renhed. I mediernes praksis er renhed forbundet med beundringen af cykelsporten. Rytternes renhed genkendes i den måde, de kører cykelløb på. Dette iscenesættes som en menneskelig grænse, hvor brugen af doping følgende er umenneskeligt. Men som i en tilbagevendende cyklus, ophøjes rytterne til heltestatus med mytisk glans. Det faktum, at helten er tilbagevendende, er således et udtryk for diskursens relativt store modstandskraft overfor den moralske dopingdiskurs.

Diskursanalysen kortlægger desuden, hvordan fordømmelsen og dermed dopingbekæmpelsen foregår gennem en moralsk og juridisk diskurs. Diskursen operationaliserer en begrebsformation indeholdende begreber som syndere, misbrugere, snydere og hyklere. Gennem denne formation dannes et antagonistisk forhold mellem en udgruppe af modstandere og en indgruppe af allierede. Diskursen konstruerer med andre ord en vrangside, hvor variationen tilsidesættes, så budskabet er klart. Udgruppen kan ikke accepteres. Fordømmelsen er grundlagt gennem kampen mod:

kræftsvulsten, fjende, de brodne kar, snyderiet og uvæsnen med det formål at artikulere og udstille protagonisternes værdier, og hvad de står for: ”*renhed, soberhed, sportens udgangspunkt (sportens ånd), retfærdighed og sundhed*”. Analysen viser derfor, at forkæmperne UCI, WADA og DCU gennem artikleringen af sportens uvæsen søger at bibeholde magten i feltet. Diskursanalysen konkluderer dog ikke, at organisationerne kun bevæger sig i fordømmelsens regime. Tværtimod viser analysen, at fordømmelsen affejer andre opfattelser af fascinationen med argumenterne om sportens ånd og forbilledlighed.

Med kontrasteringen mellem 1990'ernes diskurser og de præsenterte kortlægger diskursanalysen, hvordan den moralske diskurs har vundet indpas i den hegemoniske konstellation. Der kan ligeledes synes at være belæg for at tildele fordømmelsen hegemonien. Fortidens heltepos eksisterer til stadighed i den diskursive kamp. Igen et signal om den overlevelseskraft fascinationens diskurs har. Del 3 analyserer betydning og meningen i de to spor. Det betyder, at fascinationen og fordømmelsen kan forstås på to planer; nemlig et diskursivt og et socialt. Det diskursive er beskrevet i diskursanalysen via, hvordan cykelsporten italesættes. Dernæst kan det fortolkes på et socialt plan via, hvilken mening italesættelserne har, og hvilke konsekvenser de afføder.

Afsnittet fascinationen viser, hvordan sportens attraktive elementer kan forklares. Det har inkluderet en analyse af begreberne myter, smerte og lidelse samt helte. Hovedpointen fra analysen er, at fascinationen bunder i en idealisering af hverdagen, hvor attraktive elementer som vovemod, overdrivelse, viljen til sejr og magt stilles til skue. Tour de France og den mediebaserede præsentation af cykelsporten er en fortælling om rytternes (kors)vej gennem udfordringer og modstande med en konstant skildring af rytternes lidelse og smerte. Analysen argumenterer for, at rytternes gennemgang af smerte og lidelse er en bodsgang for de dødelige, der har en hverdag uden smerte. Beskuerens angst og smerte projiceres med andre ord over i rytternes bedrifter, og derfor er sporten attraktiv. Konsekvensen af fascinationen er, at atleter ophøjes til fortællinger uden for virkeligheden. Fortællingerne sættes i konteksten af tidligere bedrifter, hvilket ses i udnævnelsen af heltegerninger. Dette skaber selvfølgelig en del efterdønninger, når atleterne træder over stregen og bruger doping. Faldet fra stjernerne kan være langt.

Den diskursive fordømmelse har en anden mening og betydning. Som kulturanalysen viser, er doping den gode fjende indenfor cykelsporten. Både organisationer og personer omkring og udenfor (cykel)sporten iscenesætter doping som den gode fjende. Og ganske paradoksalt har disse organisationer brug for dopingsager for at sikre sin egen overlevelse. Derfor kan den moralske forkastelse forstås som en overlevelsesstrategi. Samtidig påpeger analysen, at det er lånte fjer,

WADA og UCI pynter sig med. Deres diskursive praksis signalerer en moralsk oprustning i kampen mod doping. Men problemet er blot, at organisationerne foretager umoralske handlinger – derfor er det lånte fjer, de pynter sig med. Dette pointeres yderligere i casestudierne om Bjarne Riis og Michael Rasmussen samt analyserne af sportens kontraktliggørelse og DNA-registrering. En anden central pointe fra disse analyser er retssikkerhedens kompromittering. Med sanktionerne og kontrakterne anvendes der en radikal anderledes retspraksis end den i det omgivende samfund. Villigheden til at sanktionere hårdere og hårdere udfoldes dermed både sprogligt såvel som i nye regler og kontrakter. Analyserne taler dermed ikke for en afskaffelse af antidoping reglerne, men fremhæver blot deres konsekvenser og sammenlignelighed med samfundets.

På grundlag af analyserne argumenterer denne undersøgelse for, at antidoping kampagnerne og kampen mod doping nærmer sig religion, og enhver, der modsætter sig er en kætter. At modsætte sig er som en holocaust fornægtelse¹⁴⁴. Og det er på den ene side forståeligt, at man ikke kan applaudere en skødesløs behandling af kroppen i form af dopingpræparaternes bivirkninger, mens man på den anden ikke kan applaudere de uhildede forsøg på at vaske en sport ren, så den står tilbage som det ”rene” ingenting, og retsprincipperne ophæves. Den moralske fordømmelse tager ikke højde for sportens væsen og atleternes villighed til at investere deres sundhed i kampen om sejren og magten. Den forsigtige og påpasselige profylaktiske fornuft udgør således kernen i den moralske diskurs.

At sanktionere mod brugen af doping er fornuftigt, da flere af stofferne kan have en skadelig virkning på kroppen. Men ene og alene at (for)dømme cykelryttere er - på baggrund af mine analyser - grænsende mandatsvig. Det er letkøbte argumenter, der agerer som platform for en radikal overskridelse af de retsprincipper, der udgør vores samfund. Ved hjælp af udelukkelse i Tour de France i 2006¹⁴⁵ kunne man med samvittigheden i behold og uskylden i intakt stand læne sig tilbage og nyde det fascinerende spektakel. At sanktionere overfor cykelryttere uden det for øje at det *ikke* er problemet, man håndterer, men snarere konsekvensen, forekommer naivt. Det lidt som om alle ved der står en elefant i stuen, men ingen taler om den.

Mediernes rolle er central, da deres grundlæggende præmis er nyhedskriterierne. Derfor vil journalister opsøge problematikken. Som undersøgelsen viser, positionerer medierne sig da også i den moralske diskurs. Stridspunktet opstår dog først, idet journalisterne bringer egne moralske

¹⁴⁴ Ikke mindst for cykelrytterne.

¹⁴⁵ Bl.a. favoritterne Basso, Ullrich, Vinokourov og Mancebo.

domme. Disse domme bidrager til en forstærkning af fordømmelsens diskurser. Der kan ikke argumenteres i mod mediedækningen af dopingskandalerne. For det første fordi nyhedskriterierne byder medierne at dække sagerne. Dernæst er skandalerne ikke forårsaget af medierne. Flere af analyserne fastslog, at problematikken først opstår i de tilfælde hvor hovedorganisationerne bryder deres egne regler som i tilfældet med Michael Rasmussen og DCU.

Konklusionen her taler ikke for en frigivelse af doping. Tværtimod. Det, analyserne har vist, er, at spillereglerne ikke blot bliver overtrådt af enkelte udøvere, det er i lige så høj grad systemet og organisationer, der træder ved siden af eller over stregen. Men systemet er gået fri i de fleste tilfælde.

På grundlag af denne undersøgelse af cykelsportens italesættelser åbnes der op for nye perspektiver. Først og fremmest kunne kampen mod doping evalueres på et mere nuanceret niveau. Som undersøgelsen har vist, er kampen præget af en politisk korrekt, der ikke tør vende blikket indad. Det er ærgerligt for kampen og de atleter, der udsættes for en unødvendig overvågning og straf.

Epilog

Sjæl, vær trofast til det sidste!

Sejrens Sejr er alt at miste.

Tabets alt din Vinding skabte;

evigt ejes kun det tabte!

[Ibsen, "Brand" 4. akt]

Fascinationens og sejrens rus kan være en kort fornøjelse. Nærmest på specialets deadline blev Michael Rasmussen suspenderet af Rabobank og udelukket fra Tour de France. Affæren havde fortjent et afsnit for sig selv, men må nøjes med et lille efterskrift.

Det nuværende billede af situationen synes dog at bekræfte en af specialets konklusioner - der står en elefant i stuen, men ingen taler om den. Rasmussen kan have dopet sig, der er meget, der taler for det og alligevel er han uskyldig, indtil andet er bevist. DCU's fortrolighedsbrud, ASO's pres på Rabobank og Rabobanks firing har, som det ser ud nu ingen juridisk hjemmel. Indtil den dag det bevises, eller Rasmussen indrømmer må og skal jeg, ud fra de retsprincipper jeg er placeret i, gå ud fra at han ikke er dopet. Jeg kan *ikke* tillade mig, at sige han er. Det ville være en induktiv argumentation uden hold i virkeligheden. Dermed blev en fascinerende fortælling til en fordømmende.

Litteraturliste

- Baudrillard, Jean & Mike Gane (ed.): *Baudrillard lives – selected interviews*, Routledge, London 1993
- Baudrillard, Jean: *Symbolic exchange and death*, Sage, London 1993
- Bauman, Zygmunt: *Life in Fragments*, Blackwell, Cambridge 1995
- Beck, Ulrich: *World Risk Society*, Polity Press, Cambridge 1999
- Berger, Peter: *The sacred Canopy*, Doubleday Garden City, New York 1969
- Berger, Peter; *Religion, Samfund og Virkelighed*; Viborg, Nørhaven 1974
- Berger, Peter; On the obsolescence of the Concept of Honour, In: *European Journal of Sociology* 11, 1970
- Birrell, Susan; *Sport som ritual*; artikel i *Centring/3*, Forlaget Bævnebanke 1980
- Bourdieu, Pierre; *Men hvem skabte skaberne?*, Akademisk Forlag, Kbh., 1997
- Burr, Vivien: *An Introduction to Social Constructionism*, Sage, London 1995
- Christiansen, Ask Vest: *The Re-enchantment of the World – the Aesthetics in the Cycle Films by Jørgen Leth*, In: Crawford, P.I. (ed.), *Visual Representations of Sport*, Intervention Press, Århus (2004, forthcoming).
- Christiansen, Ask Vest og Verner Møller: *Moral, Mål og Medicin*, Syddansk Universitets Forlag 2007
- Christie, Nils og Kjetil Brun: *Den gode fjende*, Universitetsforlaget, Oslo 1985
- Coubertin, Pierre de in: Bøje og Riiskjær., "Pierre de Coubertin – Den Olympiske idé", Det Lille Forlag, Frederiksberg, 1996
- Dauncey, H. & G. Hare: *The Tour de France: A Pre-Modern Contest in a Post-Modern Context*, in: Dauncey, H. & G. Hare; *The International Journal of the History of Sport – The Tour de France 1903-2003*, vol. 20, June 2003
- Düdeck, Inger: *Personers rettigheder*, Jurist og Økonom Forlaget (DJØF) 1997
- Elias, Normann & Eric Dunning; *Quest for Excitement*, Oxford, Blackwell 1993
- Etisk Råd: *Et DNA-profil-register, som omfatter alle borgere i Danmark?*, Det Ethiske Råd 2006
- Fairclough, Norman: *Discourse and social change*, Polity Press, Cambridge 1992
- Fishwick, Marshall W.: *American Heroes – Myth and Reality*, Greenwood Press, Westport 1954
- Flyvbjerg, Bent.; *Rationalitet og Magt*, Akademisk Forlag, Kbh. 1991

Frølund, Peter Thomsen: *Diskurs Teori*, in: Andersen, Heine & Lars B. Kaspersen; *Klassisk og Moderne Samfundsteori*, Kbh., Hans Reitzels Forlag 2000

Føllesdal, Dagfinn m.fl.; *Politikens bog om Moderne Videnskabsteori*, Politikens Forlag, København, 1992

Gadamer, Hans-Georg: *Truth and Method*, Sheed & Ward, London 1989 (opr.1960)

Gallagher, Shaun og A.Meltzoff: *The earliest sense of self and others*, Philosophical psychology, 1996

Gergen, Kenneth: *The saturated self: Dilemmas of Contemporary Self*, Basic Books, New York 1991

Giddens, Anthony: *Modernity and Self-Identity*, Polity Press, Cambridge 1991

Goffman, Erving: *Relations in public – Microstudies of the public order*, Harper & Row, New York 1971

Guttmann, Allen; *From ritual to record – The Nature of Modern Sport*, New York, Columbia University Press 1978

Harste, Gorm og Niels Mortensen: *Sociale samhandlingsteorier*, in: Andersen, Heine & Lars B. Kaspersen; *Klassisk og Moderne Samfundsteori*, Kbh., Hans Reitzels Forlag A/S 2000

Hartnack, Justus: *Fra Kant til Hegel – En Nytolkning*, Berlingske Forlag, København 1979

Holt, Richard: *Sport and society in modern France*, The Macmillan Press Ltd, London 1981

Houlihan, Barrie: *Dying to win*, Council of Europe Publishing, Strassbourg 1999

Jantzen, Christian: *Selvfølgeligheder – kulturanalyse som praksis*, Ph.d. afhandling, Aalborg Universitet 1996

Jespersen, Ejgil; *I færd med at lære*, DGI forskningskonference, 2-3. oktober 2003, DGI-byen

Kastolm, Claes; *Prolog*; in: Skovgaard, Ib; *Lige ud ad landevejen*; Kbh., Kbh.'s Bogforlag 1991

Kant, Immanuel, *Kritik af den rene fornuft*, Det Lille Folag, København 2002

Kaspersen, Lars Bo: *Anthony Giddens*; in: Andersen, Heine & Lars B. Kaspersen; *Klassisk og Moderne Samfundsteori*, Kbh., Hans Reitzels Forlag 2000

Laclau, Ernesto & Charles Mouffe: *Hegemony and Socialist Strategy*, Verso, London 1985

Laclau, Ernesto & Charles Mouffe: *Det radikale demokrati. Diskursteoriens politiske perspektiv*, Roskilde Universitets Forlag, Frederiksberg 2002

Lübcke, Poul (red.), *Politikens filosofi leksikon*, Politikens Forlag, København 1996

Maslow, Abraham H.: *På vej mod en eksistenspsykologi*, Nyt Nordisk Forlag – Arnold Busck,

København 1970

Munk, Martin: *Norbert Elias, Civilisation og sociale processer – Sporten som enklave*; in Hviid, Michael Jacobsen mfl.[red.]; *Tradition og fornyelse – En problematiseret teoriehistorie for sociologien*, Aalborg, Aalborg Universitets Forlag 2001

Møldrup, Claus: *Den medicinerede normalitet*, Gyldendal, København 1999

Møller, Verner: *Den (ir)rationelle virkelighed*, Tendens 2, København 1995

Møller, Verner: *Doping-djævelen – analyse af en hed debat*, Gyldendal, Kbh. 1999

Møller, Verner: *Sundhed og idræt*, Odense Universitetsforlag, Odense 1999

Møller, Verner: *Cykelsport og fremskridtsoptimisme*, in; Hansen, Jørn og Thomas Skovgaard (red.); *Sportens væsen og uvæsen – Idræthistorisk Årbog 2001*, Syddansk Universitetsforlag 2002

Møller, Verner og John B. Hoberman: *Doping and Public Policy*, Syddansk Universitets Forlag, Odense 2004

Novrup, Svend; *Stjernerne og vinbærerne*, P. Haase & Søns Forlag, 1996

Novrup, Svend; *Sportscitater*, Aschehoug Dansk Forlag, 2001

Philipsen, Dan: *Licens til at vinde – et portræt af Ole Olsen*, Haase & Søns Forlag 2006

Qvortrup, Marianne C.: *Sportens Riter og Myter*; in; Hansen, Jørn Else Trangbæk (red.); *Livsrum, Myter og Praktikker*; Odense, Odense Universitetsforlag 1993

Rasborg Klaus: *Socialkonstruktivismen*, in; Fuglsang, Lars & Poul Bitsch Olsen (red.): *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne*, Roskilde Universtetsforlag, Frederiksberg 2004

Rasmussen, Kristian, *The Quest for the Imaginary Evil: A Critique of Anti-Doping*, Sport in History, Vol. 25. No.3

Riis, Ole; *Den klassiske religionssociologi*; Århus, Forlaget Anis 1986

Schmidt, Lars Henrik; *Kroppen i focus – et essay om sport*, Danmarks Pædagogiske Institut, København, 2000

Sjølund, Arne: *Gruppepsykologi*, Gyldendal, København 1985

Strickland, Bill; *The Quotable Cyclist*, New York, 1997

Thompson, Christopher: *The Tour de France- A Cultural History*, University of California Press, San Francisco 2006

Waddington, Ivan: *Sport, Health and drugs*, Routledge 2000

Åkerstrøm, Niels: *Borgernes Kontraktliggørelse*, Gyldendal, København 2003

Opslagsværker

Fremmedordbogen v. Svend Brüel, Gyldendals Boghandel Nordisk Forlag, 2. oplag, 8. udgave, 1980

Rapporter

Europa kommissionens Eurobarometer 213, 2004

[http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_213_summ_en.pdf]

Websites

www.dcu-cykling.dk

www.dr.dk - --

[http://www.dr.dk/Sporten/Tour_de_France/2007/07/18/213620.htm?wbc_purpose=update+-+81k+-]

[<http://www.dr.dk/aftentour>]

www.kommunikation.aau.dk/ansatte/cj/tekster/ch0102.pdf

www.measuringworth.com

www.rabobank.nl

[http://www.rabobank.nl/particulieren/sponsoring/wielrennen/cycling_news/news/statement_riders_prot_eam]

www.reneresultater.dk

[<http://www.reneresultater.dk/index.php?id=4>]

www.tour.tv2.dk

www.uci.ch

[<http://www.uci.ch/Modules/BUILTIN/getObject.asp?MenuId=MTI1NDg&ObjTypeCode=FILE&type=FILE&id=MzlwMzA&>]

[<http://www.uci.ch/templates/UCI/UCI3/layout.asp?MenuId=MTI1NDg>]

www.who.int

Avisartikler

Politiken 08.07.91

Pol. 28.06.96

Pol. 28.07.96

Pol. 12.09.99

Pol. 18.08.06

Pol. 31.07.06

Pol. 10.03.07

Pol. 24.05.07

Pol. 01.07.07

Pol. 20.07.07

Pol. 21.07.07

Ekstra Bladet 07.07.91

E.B. 21.07.06

Weekend Avisen. 02.08.91

Jyllands Posten.16.08.06

J.P. 04.02.07

J.P. 14.02.07

J.P. 17.02.07

Berlingske Tidende 20.07.06

Berl.Tid. 24.07.06

Berl.Tid.21.07.07

Berl.Tid.24.02.07

B.T. 21.07.07

B.T. 28.02.07

Fyens Stiftstidende 21.07.06

TV-udsendelser

2. sektion, DR2, d.21.3, kl.23.00, 2004

Tema lørdag om Tour de France, DR2, d.5.7, kl.20.10-23.00, 2003

Video

Le Tour de France. 1903-2003, World Cycling Productions & ASO, 2003

2003 Tour de France – *Armstrong joins the Greats*, World Cycling Productions & ASO, 2003

Tour de France 1996 – *The end of a dream*, World Cycling Productions & ASO, 1996

Bilag 1

INTERNATIONAL CYCLING UNION

Riders' commitment to a new cycling

The Puerto affair highlighted the serious problem of doping in cycling. This, like all other doping cases, greatly harms my sport and me personally.

The uncertainty surrounding the identity of riders and other people who could be involved in the Puerto affair is also very harmful and will continue to be until the case is closed.

Currently, there is a climate of suspicion. It is undermining the credibility of my sport and is eroding the trust of the public, authorities, organisers and my colleagues.

For these reasons, I want to make a contribution to putting the situation right and making cycling clean by signing the statement below, to demonstrate that I fully adhere to the principles defended by the International Cycling Union (UCI).

«I do solemnly declare, to my team, my colleagues, the UCI, the cycling movement and the public that I am not involved in the Puerto affair nor in any other doping case and that I will not commit any infringement to the UCI anti-doping rules. As proof of my commitment, I accept, if it should happen that I violate the rules and am granted a standard sanction of a two-year suspension or more, in the Puerto affair or in any other anti-doping proceedings, to pay the UCI, in addition to the standard sanctions, an amount equal to my annual salary for 2007 as a contribution to the fight against doping.

At the same time, I declare to the Spanish Law, that my DNA is at its disposal, so that it can be compared with the blood samples seized in the Puerto affair. I appeal to the Spanish Law to organise this test as soon as possible or allow the UCI to organise it.

Finally, I accept the UCI's wish to make my statement public».

Done in..... on 2007

Surname and first name:

Signature: